

Проект!

Приложение към т. 4

**АКТУАЛИЗИРАНА
СРЕДНОСРОЧНА БЮДЖЕТНА
ПРОГНОЗА
ЗА ПЕРИОДА 2015-2017 г.
(МОТИВИ КЪМ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА
ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ ЗА 2015 г.)**

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	- 7 -
ЧАСТ 1. ИКОНОМИЧЕСКИ ПЕРСПЕКТИВИ ЗА ПЕРИОДА 2014-2017 г.	- 9 -
1.1. Преглед на развитието на световната и европейската икономика.....	- 9 -
1.2. Преглед на развитието на националната икономика	- 10 -
1.3. Основни допускания, на които се основава прогнозата и макроикономическа рамка за периода 2014-2017 г.	- 14 -
1.4. Съпоставка на макроикономическата прогноза за периода 2014-2017 г. с тази на ЕК	- 19 -
ЧАСТ 2. ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА И ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ ЗА ПЕРИОДА 2015-2017 г. ...	- 21 -
2.1. Средносрочни цели на фискалната политика	- 21 -
2.2. Мерки за намаление на бюджетния дефицит по КФП за периода 2015-2017 г.....	- 23 -
2.3. Основни фискални параметри за периода 2015-2017 г.....	- 25 -
ЧАСТ 3. ПРИОРИТЕТИ НА ПОЛИТИКИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2015-2017 Г.....	- 28 -
3.1. Политики в приходите за периода 2015-2017 г.	- 28 -
3.1.1. Данъчна политика	- 28 -
3.1.2. Други приходи.....	- 31 -
3.1.3. Осигурителна политика.....	- 31 -
3.2. Разходни политики за периода 2015-2017 г.	- 32 -
3.2.1 Политика по доходите	- 33 -
3.2.2. Пенсионна политика	- 34 -
3.2.3. Социална политика	- 35 -
3.2.4. Здравна политика	- 37 -
3.2.5. Политика в образованието	- 38 -

3.2.6. Други секторни политики	- 39 -
3.2.7. Финансово подпомагане на реалния сектор	- 43 -
ЧАСТ 4. БЮДЖЕТ 2015 - АКЦЕНТИ.....	- 49 -
4.1. Политики в областта на приходите за 2015 г.	- 49 -
4.1.1. Данъчна политика за 2015 г.	- 49 -
4.1.2. Други приходи за 2015 г.....	- 52 -
4.1.3. Осигурителна политика за 2015 г.....	- 53 -
4.2. Политики в областта на разходите за 2015 г.	- 54 -
4.3. Мотиви към предложения за промяна на други закони в проекта на ЗДБРБ за 2015 г., както и към промяната на данъчните закони.	- 73 -
ЧАСТ 5. ФИСКАЛНА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ И БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ОБЩИНИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2015-2017 г.....	- 75 -
ЧАСТ 6. УПРАВЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ И ПРОГРАМИ ЗА ПЕРИОДА 2015-2017 г.	- 77 -
6.1. Средства от фондовете и програмите на ЕС за периода 2015-2017 г.....	- 77 -
6.1.1. Национален фонд.....	- 77 -
6.1.2. ДФ „Земеделие“	- 79 -
6.1.3. Финансова рамка за периода 2014-2020 г.....	- 82 -
6.2. Програми, финансирани от други донори за периода 2015-2017 г.	- 84 -
6.3. Вноска в общия бюджет на ЕС за периода 2015-2017 г.	- 85 -
ЧАСТ 7. ПОЛИТИКА ПО ДЪЛГА И ФИНАНСИРАНЕТО.....	- 87 -
7.1. Държавен дълг.....	- 88 -
7.2. Държавногарантиран дълг	- 91 -
7.3. Обслужване на държавния дълг, финансиране, лихвени разходи	- 91 -
7.4. Държавен дълг чрез финансов лизинг и други форми на държавен дълг	- 94 -
7.5. Усвоявания по държавните инвестиционни заеми по ПРБ, които са включени в проекта на ЗДБРБ за 2015 г.	- 95 -

7.6. Финансиране по чл. 9, ал. 1 от Закона за експортното застраховане.....	- 95 -
7.7. Постъпления от приватизация.....	- 95 -
ЧАСТ 8. ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ.....	- 96 -
8.1. Числови фискални правила за дефицита и оценка на устойчивостта на публичните финанси...	- 96 -
8.2. Фискални рискове	- 99 -
8.3. Процедури, фискални правила и качество на публичните финанси	- 101 -
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	- 105 -
ПРИЛОЖЕНИЯ	- 106 -
Приложение № 1: Преглед на изпълнението на КФП за 2013 г. и прогноза за изпълнението на КФП за 2014 г.	
Приложение № 2: Основни допускания по актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2015-2017 г.	
Приложение № 3: Консолидирана фискална програма за периода 2013-2017 г.	
Приложение № 4: Тавани на разходите по отделни първостепенни разпоредители с бюджет за периода 2015-2017 г. на бюджетните организации.....	
Приложение № 5: Препоръчителни тавани на разходите по бюджетите на Народното събрание и на съдебната власт за периода 2015-2017 г.....	
Приложение № 6: Проект на размерите на бюджетните взаимоотношения (трансферите) на държавния бюджет с бюджетите на БНТ, БНР, БТА, БАН, държавните висши училища и държавните висши военни училища за периода 2015-2017 г.	
Приложение № 7: Тавани на разходите и/или на трансферите (нето) по сметките за средствата от Европейския съюз за периода 2015-2017 г.	
Приложение № 8: Тавани на разходите и трансферите (нето) по държавни предприятия, включени в КФП за периода 2015-2017 г.	
Приложение № 9: Проект на размерите на бюджетните взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините за периода 2015-2017 г.....	

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БВП	Брутен вътрешен продукт
БДЖ	Български държавни железници
БНБ	Българска народна банка
БНД	Брутен национален доход
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДДФЛ	Данък върху доходите на физически лица
ДИЗ	Държавни инвестиционни заеми
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДОПК	Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
ДФ	Държавен фонд
ДЦК	Държавни ценни книжа
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕФР	Европейски фонд за рибарство
ЗАДС	Закон за акцизите и данъчните складове
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗДДС	Закон за данък върху добавената стойност
ЗДДФЛ	Закон за данъците върху доходите на физическите лица
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗКПО	Закон за корпоративното подоходно облагане
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗПФ	Закон за публичните финанси
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КФП	Консолидирана фискална програма
МЕ	Министерство на енергетиката
МЗ	Министерство на здравеопазването
МИ	Министерство на икономиката
МК	Министерство на културата
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРЗ	Минимална работна заплата

МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МТ	Министерство на туризма
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
НС	Народно събрание
ОП	Оперативна програма
ОСП	Обща селскостопанска политика
ОФП	Обща факторна производителност
пр.п.	Процентен пункт
ПРБ	Първостепенен разпоредител с бюджет
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
РТЕП	Разходи за труд на единица продукция
СБП	Средносрочна бюджетна прогноза
СБЦ	Средносрочна бюджетна цел
СНС	Система на националните сметки
СЕПП	Схема за единно плащане на площ
СКФ	Структурни и Кохезионен фондове
Съвета	Съвета на ЕС
УПФ	Учителски пенсионен фонд
ФГВРС	Фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите"
ХИПЦ	Хармонизиран индекс на потребителските цени
щ.д.	Щатски долар

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата актуализирана средносрочна бюджетна прогноза за периода 2015-2017 г. представя средносрочната фискална стратегия на правителството за елиминиране на бюджетните дисбаланси и възстановяване на бюджетната позиция чрез последователни стъпки за бюджетна консолидация. Този бюджет е първата голяма стъпка на правителството за изпълнение на ангажиментите за изготвяне на стабилен и реалистичен бюджет.

Рамката на Бюджет 2015 и параметрите на прогнозата до 2017 г. са изготвени на база консервативна прогноза за основните макроикономически показатели, реалистична оценка за приходите, както и при рестриктивно планиране на разходите.

Актуализираната макроикономическа прогноза отразява текущото развитие на националната икономика през 2014 г., както и промените външни допускания за международната среда до края на 2014 г. и през следващата 2015 г. През 2015 г. се очаква икономическият растеж да бъде 0,8 %, след което през периода 2016-2017 г. се предвижда плавно възстановяване на икономиката на страната и икономически растеж съответно 1,5 % през 2016 г. и 2,3 % през 2017 г., с основен принос на вътрешното търсене.

Заложените параметри по КФП за периода 2015-2017 г. са съобразени с променената макроикономическа среда и със заложените основни допускания. Отразени са и ефектите от внесената от правителството в НС неотложна актуализация на Бюджет 2014.

Актуализираната оценка за салдото по КФП през периода 2015-2017 г. е дефицит съответно в размер на 3,0 % от БВП за 2015 г.; 2,5 % от БВП за 2016 г. и 2,0 % от БВП за 2017 г. при заложен в средносрочната бюджетна прогноза от месец април т.г. целеви нива за същия период, съответно дефицит от 1,5%; 1,1% и 0,9% от БВП.

При запазване на данъчната политика, основана на ниски данъци и при реалистична оценка за изпълнението на програмите, съфинансирани със средства от ЕС и други донори, и съответно при заложените фискални цели за дефицита, очакваното ниво на разходите по КФП е **39,8%** от БВП за 2015 г.; **39,0%** от БВП за 2016 г. и **38,2%** от БВП за 2017 г.

Фискалните цели на правителството за периода 2015-2017 г. съответстват на изведената като приоритет политика на гарантиране на финансова стабилност и постепенна финансова консолидация. Разчетите и предприетите мерки за ограничаване на бюджетния дефицит предполагат да се елиминират факторите, довели до влошаването на бюджетната позиция през 2014 г. и завръщане още с Бюджет 2015 на този показател в границата до 3 % от БВП.

В средносрочен период е планирано ежегодно намаление на дефицита със стъпка от 0,5 на сто. Това ще бъде добър сигнал за намеренията на правителството да

сметчи негативния ефект от еднократното разхлабване на дефицита през 2014 г. и да покаже устойчива тенденция към подобряване на бюджетната позиция.

Финансовото осигуряване на ресурс за рефинансиране на дълга, бюджетните дефицити и публичните финанси във фискалния резерв ще се осъществи при поддържане на средносрочните и дългосрочните лихвени разходи за обслужване на дълга като цел в рамките до 1,3 % от БВП.

Данъчно-осигурителната политика ще бъде ориентирана към подкрепа на икономическия растеж, подобряване на бизнес средата, както и ограничаване на данъчните измами и повишаване на фискалната устойчивост в дългосрочен план. За периода 2015-2017 г. се предвижда запазване на ниските данъчни ставки за корпоративни данъци и тези на данъците върху доходите на физическите лица, като важен стимул за инвестиции, икономически растеж и заетост.

Сред приоритетите за периода 2015-2017 г е и достигане на минималните нива на акцизните ставки в Общността в съответствие с договорения преходен период.

За периода 2015-2017 г. по отношение на социално и здравноосигурителните вноски се предвижда запазване на размерите и съотношенията на осигурителните вноски за фондовете на ДОО и участието на държавата в осигуряването за фонд „Пенсии” чрез трансфер на нивата от 2014 г., както и на размера на здравноосигурителната вноска на нивото от 2014 г.

Определя се максимален осигурителен доход за всички осигурени лица в размер съответно на 2 600 лв. за 2015 г., като се предвижда този доход да бъде запазен до 2017 г., включително.

В актуализираната СБП е предвидено увеличаване на размера на минималната работна заплата от 1 януари 2016 г. – 360 лв. и от 1 януари 2017 г. – 380 лв.

Пенсионната политика за периода 2015-2017 г. предвижда продължаване действието на т.нар. „швейцарско правило“ или осъвременяването на пенсиите е от 1 юли на съответната година с процент, равен на сбора от 50 на сто от нарастването на осигурителния доход и 50 на сто от индекса на потребителските цени през предходната календарна година. Процентите за индексация за периода 2015-2017 г. са съответно: 1,9 % за 2015 г.; 2,4 % за 2016 г.; 2,8 % за 2017 г. След едногодишното замразяване за 2014 г., от 2015 г. изискуемата пенсионна възраст и необходимият осигурителен стаж за придобиване право на пенсия се увеличават с по 4 месеца всяка година за периода 2015-2017 г.

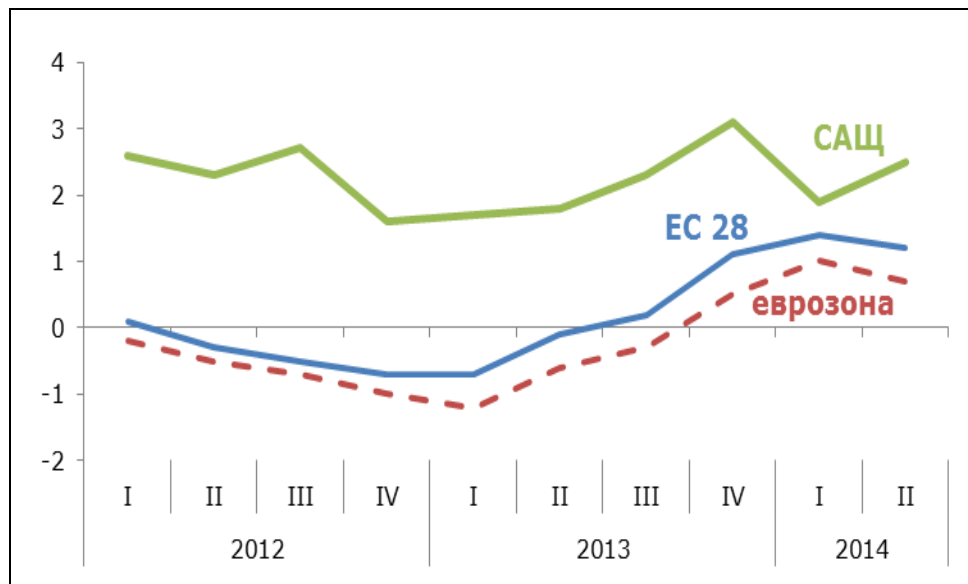
За реализирането на приоритетите по отделните секторни политики ключово значение ще има и успешното изпълнение на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на ЕС.

ЧАСТ 1. ИКОНОМИЧЕСКИ ПЕРСПЕКТИВИ ЗА ПЕРИОДА 2014-2017 г.

1.1. Преглед на развитието на световната и европейската икономика

Възстановяването на световната икономика остана нестабилно, като разликата в динамиката на растежа по отделни региони се задълбочи. След сравнително слабото начало на годината, глобалната икономическа активност набра скорост през второто тримесечие на 2014 г., което се дължеше на по-благоприятните данни за развитите икономики и най-вече САЩ, както и отчетеното ускорение на растежа в развиващите се пазари. Последните данни за краткосрочните индикатори сочат към запазване на благоприятните развития и през третото тримесечие. Въпреки известното забавяне на световната търговия, очакванията са тя да се възстанови през втората половина на 2014 г.

Графика: Реален растеж на БВП (% промяна спрямо съответно тримесечие на предходната година)

Източник: Евростат, Американско бюро за икономически анализи

Ускорението в растежа на БВП на САЩ през второто тримесечие на 2014 г. до голяма степен бе резултат от преодоляването на действието на краткосрочни фактори, подкрепено от нарастването на потребителските разходи в съответствие с подобрените условия на пазара на труда. Краткосрочните индикатори свидетелстват за запазване на скоростта на възстановяване на икономическата активност и през третото тримесечие, като очакванията за развитието на икономиката остават благоприятни в краткосрочен план.

Възстановяването на европейската икономика се забави през второто тримесечие на 2014 г. след няколко тримесечия на умерен растеж. Забавянето дойде най-вече по линия на по-нисък принос от страна на инвестициите.

Инфлацията в глобален мащаб отчете известно ускорение през второто тримесечие на годината, след което отново се забави. Цените на енергийните стоки, които са важен фактор за динамиката на потребителските цени, следват низходяща тенденция от началото на 2014 г. Цените на неенергийните суровини, търгувани на световните пазари, от своя страна останаха сравнително стабилни през последните месеци, като равнището им е средно с около 3 % по-ниско в сравнение със съответния период на предходната година. Очаква се темпът на инфлация в краткосрочен план да остане потиснат по линия на относително стабилните цени на суровините и ниските инфлационни очаквания, както и все още значителния неизползван производствен капацитет.

1.2. Преглед на развитието на националната икономика

Брутен вътрешен продукт

За първата половина на 2014 г. брутният вътрешен продукт на страната нарасна с 1,6 %¹. Двигател на растежа бе вътрешното търсене. Приносът на нетния износ към БВП бе отрицателен през първото тримесечие, а през второто премина на положителна територия, поради ускоряване в реалния растеж на износа и забавяне на този при вноса. Инвестициите в основен капитал нараснаха средно с 4,3 % за шестмесечието, като за това допринесоха капиталовите разходи на правителството. При разходите за дълготрайни материални активи увеличение бе регистрирано основно в промишлеността и селското стопанство.

За периода януари-март потреблението на домакинствата се увеличи с 3,5 % благодарение на реалното нарастване на разполагаемия им доход и известно подобряване на ситуацията на пазара на труда. През второто тримесечие, според анкетата на НСИ, потребителското доверие се понижи, а реалният растеж на разходите на домакинствата се забави до 0,3 %. При правителствените разходи беше отчетено нарастване средно от 4,1 % и 2 %, съответно за индивидуално и колективно потребление през първото полугодие.

От страна на предлагането, с положителен принос към растежа през първата половина на 2014 г. бяха промишлеността и услугите, докато строителството и селското стопанство останаха неутрални към икономическото развитие в страната. Брутната добавена стойност нарасна с 1,9 %.

Според данните за краткосрочните индикатори, индексът на промишленото производство отчете спад от 0,5 % на годишна база средно за трето тримесечие при растеж за полугодieto от 4 %. Основен принос за отчетеното понижение имаше производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия. Растежът на

¹ Данните за БВП и неговите компоненти са при постоянни цени, база 2010 г., неизгладени данни. Представените растежи са спрямо същия период на предходната година.

строителното производство се забави до 2,9 % трето тримесечие при ръст от 4,1 % и 4,3 %, съответно през първо и второ тримесечие. Както сградното, така и гражданското строителство допринесоха за очерталата се неблагоприятна динамика. В същото време, търговията на дребно нарасна с 4,4 % при ръст от 4,3 % за полугодieto. Най-голямо повишение беше отчетено при продажбите на дребно на автомобилни горива и смазочни материали.

Пазар на труда

През първото полугодие на 2014 г. броят на заетите се увеличи с 0,3 %² на годишна база, подкрепен от положителната динамика на заетостта в преобладаващата част от дейностите на услугите, както и от растежа на заетите в селското стопанство през първите три месеца на годината. Всички дейности³ от сектора на услугите се характеризираха с положителен принос към изменението на общата заетост, като единственото изключение от тази тенденция отбеляза отрасъл *професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности*. За разлика от 2013 г., когато последният имаше водещ принос за стабилизирането на общата заетост в страната, от началото на 2014 г. негативната динамика на заетите там вероятно е повлияна от по-ограничения обхват на националните програми за субсидирана заетост, финансирани с бюджетни средства. Заетостта в селското стопанство отбеляза спад от 1,6 % на годишна база през второто тримесечие на 2014 г. и се прояви като задържащ фактор за общото нарастване на заетите. Динамиката на заетостта в индустрията остана на отрицателна територия за шестте месеца на годината, но темпът на намаление се забави значително до -0,7 %, при -3 % за 2013 г. През второто тримесечие броят на заетите в индустрията успя да се стабилизира около нивото си от вторите три месеца на 2013 г. за първи път от 2009 г. насам, като това беше свързано с подобрене както в промишлеността (спад от 0,3 %), така и в строителството (ръст от 0,8 %).

През първите шест месеца на 2014 г. нивото на безработица отбеляза понижение на годишна база за първи път от 2009 г. насам. В началото на годината равнището на безработица остана на нивото си от последното тримесечие на предходната година, в размер на 13 %⁴, и намаля с 0,8 пр.п. спрямо първите три месеца на 2013 г., когато беше отбелязан 10-годишен пик в стойността на показателя. Активизирането на сезонната заетост през второто тримесечие на 2014 г. подкрепи понижението на безработицата до 11,4 %, а годишният спад на показателя се ускори до 1,5 пр.п. Това беше съпроводено с повишение на коефициента на икономическа активност с 0,4 пр.п. до 53,8 % (за възрастовата група 15+) за шестте месеца на 2014 г.

² По данни от Системата на националните сметки (СНС).

³ Анализът по икономически дейности се основава на отраслова класификация по 10 икономически дейности, съгласно Класификация на икономическите дейности 2008.

⁴ По данни от Наблюдението на работната сила (НРС).

Успоредно с възстановяване на заетостта доходите от труд забавиха значително темпа си на растеж в сравнение с отчетените през 2013 г. нива. Средната работна заплата общо за икономиката се повиши номинално с 2,3 % спрямо съответния период на предходната година, а в реално изражение растежът на показателя, дефлиран с ХИПЦ, възлезе на 4,1 %. Наблюдаваното развитие се обуславяше преди всичко от частния сектор на икономиката, където средната работна заплата отчете номинално нарастване от 0,6 %, а в публичния сектор тя се повиши със 7,1 % на годишна база. Почти всички икономически дейности се характеризираха със забавен темп на нарастване на доходите от труд с водещ принос от страна на сектор услуги. В част от икономическите дейности дори се наблюдаваше понижение на номиналните доходи в т.ч. търговия, информационни дейности, професионални дейности и научни изследвания.

През първото полугодие на 2014 г. производителността на труда в българската икономика отчете ускорен темп на растеж от 1,3 % в реално изражение, следвайки повишаването на икономическата активност през второто тримесечие. Динамиката на производителността на труда по икономически дейности показва, че сектор индустрия имаше водещо положително влияние към наблюдаваното развитие, където разглежданият показател отчете темп на растеж от 3,3 % на годишна база. Сектор услуги (1,1 %) също имаше положителен принос към динамиката на производителността, а в селско стопанство разглежданият показател отчете слабо повишение (0,2 %). Възходящата динамика на производителността през второто тримесечие обуслови и намалението на разходите за труд на единица продукция с 0,8 % в номинално и 0,2 % в реално изражение.

Инфлация

Процесът на дефлация се задълбочи през първата половина на 2014 г. Понижението на ХИПЦ към юни спрямо съответния месец на предходната година достигна 1,8 %, при отрицателна инфлация от 0,9 % на годишна база в края на 2013 г. Сред основните фактори за тази динамика бе поевтиняването на автомобилните горива и храните, обусловено до голяма степен от спада в международните цени на суровините и поскъпването на европейската валута. Ценовата динамика при пазарните услуги също премина на отрицателна територия, а понижението на неенергийните нехранителни стоки продължи.

В началото на второто полугодие отрицателната инфлация по месеци на годишна база се забави до 1 % към август, най-вече по линия на отчетеното нарастване в цените на непреработените храни спрямо съответния период на 2013 г. Към настоящия момент обаче отчетеното съществено поевтиняване на течните горива в страната във връзка с низходящата динамика на цените на петрола на световните пазари и нарастващия отрицателен принос на пазарните услуги доведоха до ново ускорение на темпа на дефлация до 1,5 % към октомври. Отрицателното изменение на административните цени постепенно се забави и премина на положителна територия за

първи път от средата на 2013 г., за което спомогна най-вече повишението в цените на електрическата енергия през юли и октомври.

Платежен баланс

Излишъкът по текущата сметка достигна 431,9 млн. евро или 1 % от БВП в периода януари-септември 2014 г. За осемте месеца на годината бе отчетено влошаване на търговското салдо при ограничаване на износа и минимално повишение на вноса. Номинално, износът на стоки се понижи с 2,1 % на годишна база, а нарастването на вноса бе 0,5 %. За отчетената динамика основна роля имаха по-ниските международни цени. По данни на НСИ, в количествено отношение както внесените, така и изнесените стоки през първите шест месеца на 2014 г. надвишават нивата от съответния период на 2013 г. Наблюдаваше се по-активна търговия с държавите членки на ЕС, докато при износа и вноса от трети страни бе регистрирано понижение. Балансът на статията Услуги остава почти непроменен на годишна база, докато по доходната статия се отчита ограничаване на дефицита, в резултат от по-слабото изплащане на инвестиционен доход на чужденци. По-съществено намаление има при излишъкът по текущи трансфери, в следствие от спад на годишна база в трансферите към сектор „Държавно управление“.

По финансовата сметка бе отчетен прилив на капитали в размер на 2,2 % от БВП. Пласирането на международните капиталови пазари на 10-годишни държавни еврооблигации през месец юли се отрази в покачване на портфейлните инвестиции в страната с 1,37 млрд. евро. Преките чуждестранни инвестиции в България в периода януари-септември възлязоха на 1,1 млрд. евро (2,7 % от БВП), като бяха съсредоточени в следните икономически отрасли: операции с недвижими имоти, транспорт, складиране и съобщения, финансово посредничество и предприятията от преработващата промишленост.

Паричен сектор

Функциониращата система на паричен съвет продължи да допринася за общата макроикономическа стабилност и през 2014 г. През първото полугодие международните валутни резерви на БНБ следваха негативна тенденция и отбелязаха спад на годишна база, но след това преминаха на положителна територия и в края на октомври отбелязаха годишен ръст от 7,8 %. Основна причина за динамиката им до края на юни бе понижението на нивото на банковите резерви, след като изискването за заделяне на някои специфични резерви от страна на търговските банки в БНБ отпадна от началото на годината. През юли успешната реализация на емисията еврооблигации, издадена за префинансиране на предстоящото в началото на 2015 г. плащане по външния дълг допринесе за увеличението на депозита на правителството и респективно на нивото на международните резерви. Покритието на паричната база в края на октомври достигна 175,5 % при 167,6 % година по-рано. Към края на септември нивото на резервите осигури покритие на вноса на стоки и услуги от 6,6 месеца (при 6,4 месеца година по-рано), а към края на август покритието на краткосрочния външен дълг с резерви бе 170,5 % (143,3% в края на август 2013 г.).

Кредитът за частния сектор започна възходяща тенденция от началото на 2014 г., като ръстът му на годишна база през септември бе 2,6 % при 0,5 % за същия период на предходната година. Положителен принос имаше основно по-големият ръст на кредитите за нефинансови предприятия, които в края на септември нараснаха годишно с 3 % при 1,4 % година по-рано. Потребителските кредити поддържаха относително стабилен темп на годишен растеж до средата на годината. През септември ръстът на потребителските кредити бе 0,8 %, при отрицателен ръст от 0,3 % година по-рано. След първото тримесечие на годината ръста на жилищните кредити премина на положителна територия, като през юли достигна 0,5 % на годишна база. През септември годишният ръст на жилищните кредити се забави слабо до 0,2 %, при отрицателен ръст от 0,3 % за същия месец на миналата година. След първото тримесечие годишният ръст на лошите и реструктурирани кредити стана отрицателен, като постепенно ускори темпа си на свиване на годишна база достигайки 2,4 % през юли, а делът им в общите кредити за фирми и домакинства намаля до 17,7 %, при 18,4 % към края на юли 2013 г. През септември лошите и реструктурирани кредити нараснаха слабо (1,2% на годишна база) и достигнаха дял в общите кредити за фирми и домакинства от 18,1% (при 18,3% година по-рано).

1.3. Основни допускания, на които се основава прогнозата и макроикономическа рамка за периода 2014-2017 г.

В средносрочен план се очаква растежът на световната икономика постепенно да укрепва, но да остане сравнително умерен поради ограничения от страна на производствените мощности и съществуващите макроикономически и финансови дисбаланси.

Актуализираната макроикономическа прогноза отразява текущото развитие на националната икономика през 2014 г., както и променените външни допускания за международната среда до края на 2014 г. и през следващата 2015 г. Политическата несигурност в България предизвика влошаване на икономическите очаквания на бизнеса и домакинствата от средата на годината, което беше основание за коригиране на прогнозата за икономическия растеж за 2014 г. в посока надолу. Санкциите срещу Русия и тяхната ответна реакция имаха допълнителен неблагоприятен ефект върху българската икономика.

През 2014 г. се очаква икономическият растеж да достигне 1,5 %. С основен принос ще бъде вътрешното търсене, най-вече поради неговото благоприятно развитие през първата половина от годината. До края на годината се очаква забавяне както на потреблението, така и на инвестициите. Износът на стоки и услуги се очаква да нарасне с 2,2 % в реално изражение, а по-слабото вътрешно търсене през втората половина на годината ще ограничи реалния растеж на вноса до 3,1 %.

Таблица: Основни макроикономически показатели

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	ОТЧЕТНИ ДАННИ		ПРОГНОЗА			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Международна среда						
Световна икономика (реален растеж, %)	3.4	3.3	3.3	3.8	4.1	4.1
Европейска икономика - ЕС 28 (%)	-0.4	0.0	1.3	1.5	2.0	2.0
Валутен курс щ.д./евро	1.28	1.33	1.33	1.27	1.27	1.27
Цена на петрол "Брент" (щ.д./барел)	112.0	108.9	102.6	91.0	92.8	92.7
Цена на неенергийни суровини (в щ.д., %)	-8.6	-7.2	-2.8	-0.4	0.3	0.3
Брутен вътрешен продукт						
БВП (млн. лв.)	80 044	80 282	81 428	82 406	84 418	87 398
БВП (реален растеж %)	0.5	1.1	1.5	0.8	1.5	2.3
Потребление	2.9	-1.3	1.6	0.5	1.5	2.3
Брутообразуване на основен капитал	4.2	-0.1	2.5	0.1	1.9	3.1
Износ на стоки и услуги	0.1	9.2	2.2	2.9	3.1	3.5
Внос на стоки и услуги	4.5	4.9	3.1	2.3	3.3	3.8
Пазар на труда и цени						
Заетост (СНС) (%)	-2.5	-0.4	0.2	-0.2	0.2	0.7
Коефициент на безработица (НРС) (%)	12.3	12.9	11.8	11.7	11.3	10.4
Компенсации на един нает (%)	7.7	8.8	1.0	1.6	3.4	4.1
Дефлатор на БВП (%)	1.6	-0.8	-0.1	0.4	0.9	1.2
Средногодишна инфлация (ХИПЦ) (%)	2.4	0.4	-1.5	0.1	1.1	1.6
Платежен баланс						
Текуща сметка (% от БВП)			2.2	1.8	1.4	0.9
Търговски баланс (% от БВП)			-7.2	-7.3	-7.5	-7.7
Преки чуждестранни инвестиции (% от БВП)	2.8	2.8	3.0	3.1	3.1	3.2
Паричен сектор						
МЗ (%)	8.4	8.9	6.4	6.1	6.4	6.6
Кредити за фирми (%)	4.8	0.5	2.6	1.8	2.7	3.1
Кредити за домакинства (%)	-1.0	-0.2	0.3	0.2	1.2	1.6

За целите на прогнозата е направено техническо преминаване на данните за търговията със стоки и услуги от 5-то към 6-то издание на Ръководство за Платежния баланс и Международната инвестиционна позиция, като са използвани данни по ЕСС 2010. Не са представени стойности за текуща сметка и търговски баланс за 2012-2013 г. тъй като липсват официални данни в съответствие с 6-то издание на Ръководството.

Забавянето на икономическата активност през втората половина на 2014 г. се очаква да продължи и през първата половина на 2015 г. Според данните от бизнес наблюденията, публикувани през месец ноември, очакванията на предприемачите за

инвестиционната активност в промишлеността и на потребителите относно развитието на икономическата ситуация в страната през 2015 г. се влошават. Ниското потребителско доверие и негативните очаквания от страна на бизнеса, както и планираната фискална консолидация ще се отразят в по-слабо нарастване на вътрешното търсене през 2015 г. В същото време, подобряването на перспективите за развитие на европейската и световната икономика ще се отрази в ускоряване на растежа на износа на стоки и услуги до 2,9 % в реално изражение, докато по-слабият ръст на вътрешното търсене от 0,4 % няма да окаже натиск върху вноса. Нетният износ ще има положителен принос за растежа на БВП. В резултат на тези развития се очаква забавяне на реалния растеж на БВП през 2015 г. до 0,8 %.

През 2016 и 2017 г. икономическият растеж ще се ускори, съответно до 1,5 % и 2,3 % с основен принос на вътрешното търсене. Въпреки че износът също ще увеличава своя принос към БВП през целия период, нарастващият натиск върху вноса от страна на потреблението и инвестициите ще се отрази в повишаване на отрицателния принос на нетния износ от 0,1 пр.п. през 2016 г. до 0,2 пр.п. през 2017 г.

След като през първата половина на 2014 г. броят на заетите отбеляза слабо повишение на годишна база, през втората половина се очаква темпът на нарастване на заетостта да се забави и да бъде преустановен в края на годината, под влияние на очакваното забавяне в растежа на вътрешното търсене. Подобни очаквания намират потвърждение и в краткосрочната бизнес статистика за очакванията на предприемачите относно наемането на персонал, които от юни насам се влошават във всички наблюдавани сектори, независимо от известното подобрене на очакванията в строителството и услугите през октомври. Така средното за годината повишение на заетите се очаква да възлезе на 0,2 % ⁵. Текущото развитие на безработицата показва продължаване на низходящия тренд през третото тримесечие, като очакванията са през последното тримесечие тя да се покачи поради приключването на дейностите със сезонен характер. Прогнозното средногодишно ниво на безработица възлиза на 11,8 % ⁶ и е с 1,2 пр.п. по-ниско спрямо стойността на показателя през 2013 г.

В съответствие с очакваното забавяне на икономическата активност през 2015 г., търсенето на труд ще остане потиснато и броят на заетите се очаква да отбележи понижение от 0,2 %. Нивото на безработица се очаква слабо да се понижи до 11,7 %, поради ограничените възможности за наемане на работа и при очаквания за по-слабо участие на пазара на труда спрямо предходната година. С постепенното ускоряване на растежа на вътрешното търсене и засилване на положителното влияние на външната среда върху икономическата активност в страната, през 2016 г. се очаква растежът на

⁵ Според дефиницията на СНС.

⁶ Според дефиницията на НРС.

заетите да се възстанови и постепенно да се ускори до 0,7 % през 2017 г., а нивото на безработица да намалее до 10,4 % в края на прогнозния хоризонт.

Очакванията за динамиката на доходите от труд за цялата 2014 г. са свързани с продължаване на наблюдаваната през първото полугодие на годината забавена динамика като темпът на растеж на компенсациите на един нает се очаква да възлезе на 1,0 % в номинално изражение. Низходящата динамика на заетостта в страната и през 2015 г. се очаква да ограничи нарастването на доходите до около 1,5-2 % в номинално изражение, в съответствие с това на производителността на труда. Делът на компенсациите в БВП ще се остане относително постоянен, имайки предвид умерения темп на растеж на доходите от труд и възстановяването на заетостта едва в края на 2015 г. Очакванията за повишаване на икономическата активност през 2016-2017 г. ще се отразят и в ускоряване на темпа на производителността на труда, в следствие на което средногодишният темп на растеж на компенсациите на един нает ще достигне около 4 % в номинално изражение. Успоредно с това, постепенното увеличение в търсенето на труд ще доведе до плавно нарастване на дела на компенсациите на наетите в БВП. Динамиката на реалните РТЕП през прогнозния период няма да окаже негативен ефект върху разходната конкурентоспособност на икономиката.

Очаква се известно забавяне на отрицателната инфлация в страната през оставащите месеци на 2014 г. в резултат най-вече на сезонни фактори при цените на храните и услугите по настаняване, а средногодишната ѝ стойност се очаква да бъде (-1,5 %). През 2015 г. международните цени на основни групи суровини се очаква да се понижат в доларово изражение, особено изразено при цените на суровия петрол, а валутния курс на щатския долар да поскъпне спрямо еврото, но това няма да предизвика натиск за повишаване на инфлацията в страната по линия на външни фактори. Инфлацията в ЕС е на исторически ниски равнища през 2014 г., с тенденция това да продължи и в 2015 г. Равнището на потребителските цени в България в края на 2015 г. се очаква да бъде слабо положително, а средногодишното нарастване на ХИПЦ да е 0,1 %. Инфлацията в периода 2016-2017 г. се очаква да се ускори. С възстановяването на вътрешното търсене относителните цени на услугите ще нарастват в сравнение с хранителните и нехранителните стоки. Влиянието на данъчната политика в периода 2015-2017 г. се очаква да има малък принос за инфлацията. Планира се постепенно увеличение на акциза върху цигарите от 2016 г., с оглед задълженията на страната да хармонизира ставките до началото на 2018 г., а приносът на тази промяна се оценява на 0,13 пр.п. върху инфлацията в края на всяка от съответните години.

Забавените инфлационни процеси в прогнозния период ще допринесат и за относително по-нисък номинален растеж на българската икономика, който е представен в таблицата чрез дефлатора на БВП.

Динамиката на външната търговия в края на текущата и началото на следващата година ще се обуславя от забавянето на вътрешното търсене, от една страна, и бавното стабилизиране на външната среда, от друга. Това ще доведе до спад в растежа на вноса на стоки в реално изражение, при леко ускорение на износа. Активизиране се очаква

през втората половина на 2015 г, но годишните номинални растежи ще останат умерени от около 3 % както за износа, така и за вноса на стоки. Не се очаква съществена промяна в статиите Услуги и Доход. Излишъкът по статията Услуги ще се повиши в номинално изражение. Ограничаване в изплащането на инвестиционен доход ще подобри баланса на доходната статия до 2,9 % от БВП през 2015 г. Във връзка с прекратяването на плащанията по оперативни програми към финансовата рамка 2007-2013 г. и постепенното активизиране на дейността по новата рамка се очаква по-съществено ограничаване на излишъка по текущи трансфери в периода 2015-2016 г., като той ще се понижи до 4,5 % и 4,3 % от БВП, съответно. Именно ограниченият принос от страна на текущите трансфери, ще доведе до леко влошаване на текущата сметка през 2015 г. до 1,8 % от БВП. В периода 2016-2017 г. постепенното възстановяване на потреблението и активизирането на инвестиционната дейност ще се отрази в растеж на вноса, леко изпреварващ този на износа, което ще доведе до нарастване на търговския дефицит до 7,7 % от БВП. Дефицитът по статията Доход ще се запази около 3 % от БВП. В резултат от динамиката по отделните статии балансът на текущата сметка ще се понижи до 0,9 % от БВП през 2017 г. Притокът на ПЧИ ще продължи постепенно да нараства, като размерът на ПЧИ ще е малко над 3 % от БВП годишно.

Растежът на паричното предлагане на годишна база ще се забави през 2014 г. спрямо предходната година и в края ще достигне 6,4 %. В периода до 2017 г. нарастването няма да се ускори съществено и се очаква да остане в рамките от 6,1 % в края на 2015 г. до 6,6 % в края на 2017 г., за което ще допринесат относително по-бавните темпове на растеж на депозитите от резиденти. Нетните чуждестранни активи на банковата система ще запазят положителната си посока на изменение до 2016 г., като леко ще се понижат през 2017 г., но ще останат на относително високо ниво. Причина за това са очакванията входящите в системата потоци под формата на депозити, въпреки по-ниските си темпове на растеж, да продължат значително да надвишават обема на отпуснатите кредити.

Кредитирането за частния сектор ще се възстановява много бавно през разглеждания период. Ръстът му на годишна база в края на 2014 г. се очаква да бъде 1,8 %. През 2015 г. той ще се забави до 1,3 %, след което постепенно ще се ускори до 2,6% в края на 2017 г. Кредитите за нефинансови предприятия ще запазят определящата си роля за увеличението на частния кредит. Очаква се в края на 2014 г. ръстът им да бъде 2,6 % на годишна база, да се понижи до 1,8 % през следващата година и да се ускори плавно до 3,1 % в края на 2017 г. В средносрочен план приносът на кредитите за домакинствата ще остане сравнително малък. Те ще се увеличат с 0,3 % през 2014 г., а до края на 2017 г. темпът им на растеж годишно ще достигне 1,6 %.

Рисковете пред макроикономическата прогноза до голяма степен са свързани с международната среда. Перспективата пред развитието на икономическата активност в световен мащаб остава неблагоприятна. За страните от еврозоната съществува риск от

по-продължителен период на ниска инфлация или дори дефлация под въздействие на потенциални външни и вътрешни шокове.

1.4. Съпоставка на макроикономическата прогноза за периода 2014-2017 г. с тази на ЕК

Европейската комисия очаква растежът на реалния БВП на България да остане потиснат понижавайки се от 1,2 % през 2014 до 0,6 % през 2015 г. Според прогнозата на Министерство на финансите, БВП ще нарасне с 1,5 % през настоящата година и ще се забави до 0,8 % през 2015 г.

Таблица: Сравнение на макроикономическата прогноза на МФ с прогнозата на ЕК

ПОКАЗАТЕЛИ	отчетни данни	МФ	ЕК	МФ	ЕК
	2013	2014		2015	
БВП, реален растеж, %	1,1	1,5	1,2	0,8	0,6
<i>Частно потребление</i>	-2,3	1,4	1,1	1,0	0,6
<i>Инвестиции в основен капитал</i>	-0,1	2,5	1,7	0,1	-2,3
<i>Износ на стоки и услуги</i>	9,2	2,2	1,4	2,9	3,0
<i>Внос на стоки и услуги</i>	4,9	3,1	1,7	2,3	2,0
БВП дефлатор, %	-0,8	-0,1	-0,4	0,4	0,4
Текуща сметка, % от БВП		2,2	2,1	1,8	2,3
Инфлация, средногодишна, %	0,4	-1,5	-1,4	0,1	0,4
Безработица, %	12,9	11,8	12,0	11,7	11,4
Заетост (СНС), %	-0,4	0,2	-0,3	-0,2	-0,2

Източник: ЕК, МФ, НСИ

Въпреки отчетения икономически растеж от 1,6 % за първото полугодие на 2014 г., през втората половина на годината започнаха да се наблюдават сигнали за забавяне на икономическата активност в страната и както Европейската комисия така и Министерство на финансите понижиха своите прогнози за растежа на българската икономика. Основната разлика между прогнозите на двете институции за 2014 и 2015 г. се дължи на различните очаквания за динамиката на вътрешното търсене.

Растежът на потреблението се забави през второто тримесечие на 2014 г. в резултат на влошаване на потребителското доверие и политическата несигурност, докато повишението на инвестициите в основен капитал остана стабилно. В същото време, отчетеният растеж както на потреблението, така и на инвестициите в основен капитал за полугодията, е значително по-голям от прогнозираните ръстове на ЕК за 2014 г. Прогнозата на Министерство на финансите е съобразена с динамиката на основните макроикономически показатели през първата половина на годината и отчита текущите данни за краткосрочните индикатори, според които забавянето на вътрешното търсене е умерено.

Според прогнозата на ЕК, факторите които потискат вътрешното търсене през втората половина на 2014 г. ще продължат да оказват влияние и през следващата година. Очаква се по-слабото усвояване на еврофондове поради приключването на програмния период да ограничи инвестиционната активност. Комисията също така допуска ограничаване на кредитната активност на банките, което ще се отрази в допълнително свиване на частните инвестиции. Според сценария на Министерство на финансите ограничения пред кредитирането съществуват, но те се дължат на слабото търсене на заемни ресурси, а не на по-консервативна политика от страна на банките. Предвижда се преодоляване на несигурността и повишаване на доверието на потребителите и инвеститорите през втората половина на 2015 г., което води до по-висок принос на вътрешното търсене за икономическия растеж спрямо предвиждания от ЕК.

Очакванията за развитието на пазара на труда са съпоставими в двете прогнози. По-съществени различия се наблюдават при очакваната динамика на заетостта за 2014 г., която е слабо отрицателна от 0,3 % в прогнозата на ЕК, при очакван слаб растеж на заетите от 0,2 % според прогнозата на МФ, и са обусловени от очакваното по-съществено забавяне в растежа на икономиката през втората половина на годината според ЕК в сравнение с очакванията на МФ. И двете институции очакват съпоставим спад на заетите през 2015 г. и понижение на безработицата, като малко по-високото равнище на безработица в прогнозата на МФ отразява очакваното по-високо ниво на икономическа активност на населението спрямо очакванията на ЕК.

По отношение на средногодишната инфлация, разликата в очакванията на МФ в сравнение с есенната прогноза на ЕК за 2014 г. е пренебрежимо малка в размер на 0,1 пр.п. Очакванията на двете институции за 2015 г. отново са съпоставими, като прогнозата на МФ е за по-ниска стойност на инфлация в рамките на 0,3 пр.п., което може да се отдаде както на по-ниската база през 2014 г. в прогнозата на МФ, така също и на заложен от страна на ЕК принос от повишение на акцизните ставки върху цигарите през 2015 г.

ЧАСТ 2. ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА И ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ ЗА ПЕРИОДА 2015-2017 г.

2.1. Средносрочни цели на фискалната политика

Стратегия на политиката

Средносрочната фискална стратегия на правителството е да се елиминират бюджетните дисбаланси и да се възстанови бюджетната позиция чрез последователни стъпки за бюджетна консолидация. Фискалната позиция подчертава ангажимента за бюджетна дисциплина и очертава как правителството определя средносрочната фискална политика, като същевременно дава възможност за гъвкавост в отговор на променящите се икономически условия. За постигане на тази средносрочна фискална стратегия с течение на времето правителството ще възстанови баланса по бюджета, като гарантира че новите разходи са компенсирани с намаляване на неефективни разходи, както и ще се стреми към постигане на положителни промени в приходите в резултат на подобряване на събираемостта, независимо от по-бавното възстановяване на икономическите условия.

Провеждането на последователна и предвидима политика за поддържане на фискална и макроикономическа стабилност за следващия тригодишен период е свързано със следните предизвикателства:

- *Възстановяване на бюджетната позиция чрез ограничаване на бюджетния дефицит на касова и на начислена основа за периода 2015-2017 г. при спазване на фискалните правила;*
- *Изготвяне на по-консервативна макроикономическа прогноза, явяваща се база за реалистично бюджетно планиране на приходите;*
- *Бюджетна консолидация и реструктуриране на разходите с цел обезпечаване на приоритетни политики на правителството и ограничаване на неефективните разходи и структури.*

Прекалено оптимистичните прогнози за икономическото развитие през последните две години са една от причините, които доведоха до неизпълнение на поставените бюджетни цели на данъчната политика. Прогнозата за приходите от данъци, които се влияят от динамиката на макроикономическите показатели (напр. връзката между приходите от косвени данъци и потреблението, като компонент при формирането на БВП) беше прекалено оптимистична и увеличи фискалните рискове от неизпълнение на бюджета. Неизпълнението на приходите е една от причините за актуализирането на бюджета за 2014 г.

За постигане на заложените фискални цели и спазване на фискалните правила съгласно ЗПФ се налага да се направи преглед на основните приходни и разходни политики в посока ограничаване на неефективните разходи и стимулиране на събираемостта на данъчните и неданъчните приходи. Бюджетната консолидация ще се извършва на базата на анализ на неефективните мерки, като очакваните резултати са за

достигане на целите за числовите показатели за фискалната политика в края на периода.

Посочените по-горе предизвикателства съответстват на приоритетите в областта на публичните финанси в средносрочен план, които са залегнали в Програмната декларация с ключови приоритети за формиране на стабилно парламентарно мнозинство в 43-то Народно събрание и съставяне на проевропейско реформаторско правителство за стабилно развитие на България, а именно:

➤ *Провеждане на политика на гарантиране на финансова стабилност. Постепенна финансова консолидация, съобразена с икономическия цикъл.*

➤ *Ниски нива на бюджетния дефицит и номиналния размер на публичния дълг, в това число и на общинските дългове (според европейските критерии).*

➤ *Запазване на данъчната система и ниския дял на преразпределяне на бюджетни средства от държавата до 39 % от БВП.*

Разработването на реалистична фискална политика за периода 2015-2017 г. беше истинско предизвикателство предвид късната актуализация на Бюджет 2014 и динамиката в очакванията за макроикономическото развитие през следващите години, като се отчитат проблемите и предизвикателствата, които са относими както към текущия бюджет и плана за следващата година, така и към състоянието на публичните финанси в средносрочен план.

Фискални цели

Актуализираната оценка за салдото по КФП през периода 2015-2017 г. е дефицит съответно в размер на **3,0 %** от БВП за 2015 г.; **2,5 %** от БВП за 2016 г. и **2,0 %** от БВП за 2017 г. при заложен в средносрочната бюджетна прогноза от месец април т.г. целеви нива за същия период, съответно дефицит от 1,5%; 1,1% и 0,9% от БВП.

При запазване на данъчната политика, основана на ниски данъци и при реалистична оценка за изпълнението на програмите, съфинансирани със средства от ЕС и други донори, и съответно при заложените фискални цели за дефицита, очакваното ниво на разходите по КФП е **39,8%** от БВП за 2015 г.; **39,0%** от БВП за 2016 г. и **38,2%** от БВП за 2017 г.

Фискалните цели на правителството за периода 2015-2017 г. съответстват на изведената като приоритет политика на гарантиране на финансова стабилност и постепенна фискална консолидация. Разчетите и предприетите мерки за ограничаване на бюджетния дефицит предполагат да се елиминират факторите, довели до влошаването на бюджетната позиция през 2014 г., и завръщане още с Бюджет 2015 на този показател в границата до 3 % от БВП.

За да стане възможно постигането на целта за свиване на дефицита още с бюджета за 2015 г. е следван консервативен подход при планиране на приходите с оглед намаляване на рисковете при изпълнението на приходната част на бюджета, а по отношение на разходите е направен анализ на ефекта от допълнително ограничаване на

разходите в отделните бюджетни системи върху размера на просрочените задължения в края на годината, като е търсен баланс между необходимостта от ограничаване на разходите и потенциалния риск от възникване на необезпечени задължения. В средносрочен период е планирано ежегодно намаление на дефицита със стъпка от 0,5 на сто. Това ще бъде добър сигнал за намеренията на правителството да смекчи негативния ефект от еднократното разхлабване на дефицита през 2014 г. и да покаже устойчива тенденция към подобряване на бюджетната позиция.

2.2. Мерки за намаление на бюджетния дефицит по КФП за периода 2015-2017 г.

Неизпълнението на заложените приходи и негативният ефект върху разходите през 2014 г., произтичащ от необходимостта от по-високите разходи (за справяне с последиците от природните бедствия и аварии, за неразчетено финансиране на системата на МВР от настъпили през годината законови промени, за засиления бежански поток към страната, за по-високи от планираните ангажименти за плащания в сферата на здравеопазването и социалното подпомагане, за осигуряване на ресурс за плащанията по вече изпълнявани проекти от оперативните програми, по които ЕК временно е замразила средства за България и др.) са причина за непостигане на разчетените параметри на Бюджет 2014 и на заложените в последната средносрочна бюджетна прогноза фискални цели.

Рамката на Бюджет 2015 и параметрите на прогнозата до 2017 г. са изготвени на база консервативна прогноза за основните макроикономически показатели, реалистична оценка за приходите, както и при рестриктивно планиране на разходите.

Ефектът от предвидените мерки за фискална консолидация следва да даде резултат още в 2015 г. и съответно дефицитът да бъде върнат на ниво от 3% от БВП с тенденция за трайно намаление през следващите години от периода. Това от една страна отразява еднократния и временен характер на предвиденото отклонение от правилата за фискално управление, а от друга страна показва решителност за бързо връщане към референтните стойности от Пакта за стабилност и растеж.

Намаляването на дефицита през 2015 г. ще бъде постигнато посредством следните мерки за консолидация:

1. Мерки в приходната част

- *Увеличаване на ставката на данъка върху лихвите по депозитни сметки от 8 на 10 % и разширяване на данъчната основа за облагане – общ ефект 40 млн. лв. повече приходи от ДДФЛ;*
- *Отмяната на данъчното облекчение за доходите, непревишаващи 12 минимални работни заплати, и въвеждането на две нови преференции за деца;*
- *Увеличаване на максималния осигурителен доход от 2 400 на 2 600 лв. от 1 януари 2015 г. (ефект в приходите от осигурителни вноски 43,1 млн. лв., в т.ч. за ДОО – 30,8 млн. лв., за НЗОК – 12,3 млн. лв.);*

➤ Увеличаване на минималния осигурителен доход за земеделските производители до размера на минималния осигурителен доход на останалите самоосигуряващи се лица – от 240 на 420 лв. от 1 януари 2015 г. (ефект в приходите от осигурителни вноски – 12,8 млн. лв., в т.ч. за ДОО – 8,4 млн. лв.; за НЗОК – 4,4 млн. лв.);

➤ Повишаване контрола и събираемостта на текущи и просрочени задължения чрез въвеждане на изискване плащания по договори от разпоредители с бюджет над определен размер да бъдат извършвани само след потвърждение от приходните администрации, че получателите нямат публични задължения.

2. Мерки в разходната част

Основният принос за фискалната консолидация имат разходите, чийто относителен дял за 2015 г. спрямо очакваното изпълнение за 2014 г. намалява с 0,7% от БВП.

Включените мерки за редуциране на националните разходи в Бюджет 2015 са свързани основно с:

➤ Възстановяване на повишаването на възрастта за пенсиониране - след едногодишното замразяване за 2014 г., от 2015 г. изискуемата пенсионна възраст и необходимия осигурителен стаж за придобиване право на пенсия за трета категория труд продължават да се увеличават с по 4 месеца всяка година, съобразно действащото законодателство – ефект – намаление с 45 млн. лв.;

➤ Преустановяване отпускането от 1 януари 2015 г. на втори социални пенсии за инвалидност по чл. 101, ал. 3а от КСО (25 на сто от социалната пенсия за инвалидност) имайки предвид, че за един и същ осигурителен риск се получават две еднакви по своята същност плащания от ДОО – ефект – намаление на разходите за пенсии за 2015 г. – 7,3 млн. лв.;

➤ Ограничаване на разходите за персонал с близо 400 млн. лв., в т.ч. намаление на разходите за заплати и осигурителни вноски в бюджетната сфера с 10%, чийто ефект се оценява на над 300 млн. лв.;

➤ Одобряване на мерки и законодателни промени за оптимизиране на дейностите и подобряване на контрола върху разходите в системата на здравеопазването и ограничаване на разходите за здравноосигурителни плащания – нетен ефект от над 80 млн. лв., като в т.ч. е предвидено:

- ✓ Отмяна на приетото от предходното правителство увеличение на основния пакет медицински дейности /клинични пътеки/, чието запазване би довело до ръст на разходите за здравноосигурителни плащания за 2015 г. с 0,3% от БВП;
- ✓ Ограничаване включването на нови скъпоструващи медикаменти в лечебната дейност;

- ✓ Ограничаване нарастването на обхвата на дейностите, които болниците, могат да извършват по договор със здравната каса;
- ✓ Въвеждане на единни правила за финансово управление на болниците;
- ✓ Фиксиране на годишни обеми на дейност и средства, които здравната каса заплаща на всяко лечебно заведение.

➤ *Преустановяване поради доказана неефективност на въведената през 2014 г. публичната инвестиционна програма – ефект от около 100 млн. лв. в намаление на капиталовите разходи.*

Поради необходимостта от запазване на фискалната стабилност мерките за фискална консолидация в частта на приходите са насочени към създаване на по-добра организация и координация на приходните администрации, администриращи данъчно-осигурителните приходи, разширяване на базата за облагане при запазване на „плоското“ облагане на доходите на физическите лица, създаване на предпоставки за по-висока събираемост на приходите при запазване на ниските нива на данъчно облагане и промяна в разходните политики, отразяващи очакванията за реализиране на политиките и реформите на правителството⁷.

Включените мерки за намаляване на разходите в Бюджет 2015 са прагматични, подходящи за постигане на желаната стабилизация, както и икономически, политически и социално реализуеми.

Устойчивата реформа на разходите изисква преглед на основните държавни политики, състава на разходите, обхвата на дейностите в публичния сектор, както и на начините на предоставяне на публични услуги.

2.3. Основни фискални параметри за периода 2015-2017 г.

Разчетите за приходите и помощите по КФП за периода 2015-2017 г. показват относително постоянно ниво спрямо БВП с тенденция за леко понижаване в границите на 36,8% – 36,2% от БВП. Съобразено със заложените цели за дефицита по КФП, свързани с мерки за фискална консолидация, и очакваното ниво на приходите за периода 2015-2017 г., възможностите за финансиране на публични разходни политики са ограничени в рамките от 39,8% от БВП през 2015 г. до 38,2% от БВП през 2017 година.

⁷ Дефинирани са на базата на Програмната декларация с ключови приоритети за формиране на стабилно парламентарно мнозинство в 43-то Народно събрание и съставяне на проевропейско реформаторско правителство за стабилно развитие на България.

Таблица: Основни показатели на КФП за периода 2015-2017 г.

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА млн. лв.	2015 Проект	2016 Прогноза	2017 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	30 335,2	30 804,9	31 648,2
% от БВП	36,8%	36,5%	36,2%
Данъчно-осигурителни приходи	24 011,8	24 638,9	25 597,4
Неданъчни приходи	3 329,5	3 449,2	3 476,9
Помощи и дарения	2 993,9	2 716,8	2 573,9
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	32 824,1	32 950,7	33 404,0
% от БВП	39,8%	39,0%	38,2%
Разходи	31 844,2	32 015,8	32 437,2
% от БВП	38,6%	37,9%	37,1%
Нелихвени разходи	30 972,5	30 968,4	31 281,6
Лихви	871,8	1 047,4	1 155,6
Вноска в общия бюджет на ЕС	979,9	934,9	966,8
БЮДЖЕТНО САЛДО (- /+)	-2 488,9	-2 145,8	-1 755,8
% от БВП	-3,0%	-2,5%	-2,0%
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	2 488,9	2 145,8	1 755,8
% от БВП	3,0%	2,5%	2,0%
БВП - текущи цени	82 406,4	84 418,3	87 398,0
БВП - реален растеж (%)	0,8%	1,5%	2,3%

Таблица: КФП – Национален бюджет за периода 2015-2017 г.

КФП НАЦИОНАЛЕН БЮДЖЕТ млн. лв.	2015 Проект	2016 Прогноза	2017 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	27 369,8	28 124,3	29 110,0
% от БВП	33,2%	33,3%	33,3%
Данъчно-осигурителни приходи	24 011,8	24 638,9	25 597,4
Неданъчни приходи	3 329,4	3 449,2	3 476,9
Помощи и дарения	28,6	36,2	35,7
ОБЩО РАЗХОДИ, ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС И ТРАНСФЕРИ	29 399,1	29 883,5	30 449,8
% от БВП	35,7%	35,4%	34,8%
Разходи	27 126,0	27 798,0	28 222,4
% от БВП	32,9%	32,9%	32,3%
Нелихвени разходи	26 254,2	26 750,5	27 066,8
Лихви	871,8	1 047,4	1 155,6
Вноска в общия бюджет на ЕС	979,9	934,9	966,8
Трансфер за с-ки за средства от ЕС	-1 293,2	-1 150,7	-1 260,6
БЮДЖЕТНО САЛДО (- /+)	-2 029,3	-1 759,3	-1 339,8
% от БВП	-2,5%	-2,1%	-1,5%
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	2 029,3	1 759,3	1 339,8
% от БВП	2,5%	2,1%	1,5%
БВП	82 406,4	84 418,3	87 398,0

Ефективното усвояване на европейските фондове предлага възможност за постигане на ускорена реална конвергенция на българската икономика към средните нива на ЕС, както и създаване на условия за устойчив икономически растеж, съпроводен от високи нива на трудова заетост, социално включване и териториално сближаване, и изграждане на конкурентоспособна икономика, базирана на знанието и иновациите. Въздействието върху бюджета за периода 2015-2017 г. от финансовите взаимоотношения с ЕС е представено в следващата таблица.

Таблица: КФП – Сметки за средства от ЕС за периода 2015-2017 г.

КФП СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС млн. лв.	2015 Проект	2016 Прогноза	2017 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	2 965,4	2 680,7	2 538,1
% от БВП	3,6%	3,2%	2,9%
ОБЩО РАЗХОДИ И ТРАНСФЕРИ	3 425,1	3 067,2	2 954,2
% от БВП	4,1%	3,6%	3,4%
Разходи	4 718,3	4 217,9	4 214,8
% от БВП	5,7%	5,0%	4,8%
Трансфер от/за държавния бюджет (нето)	1 293,2	1 150,7	1 260,6
% от БВП	1,6%	1,4%	1,4%
БЮДЖЕТНО САЛДО (-/+)	-459,7	-386,5	-416,1
% от БВП	-0,5%	-0,4%	-0,5%
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	459,7	386,5	416,1
% от БВП	-0,5%	-0,4%	0,5%
БВП	82 406,4	84 418,3	87 398,0

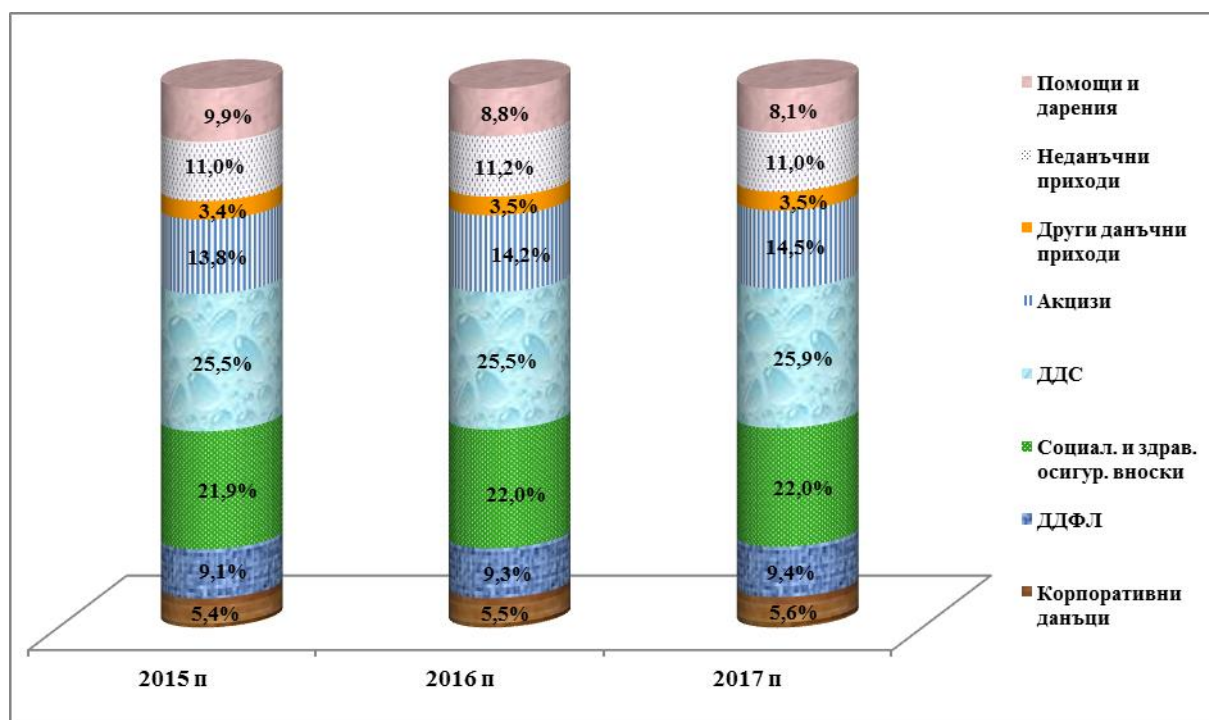
Забележка: В таблицата са включени сметки за средства от ЕС на: ДФ „Земеделие“, Национален фонд и други програми и инициативи, по които Република България е страна партньор.

ЧАСТ 3. ПРИОРИТЕТИ НА ПОЛИТИКИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2015-2017 г.

3.1. Политики в приходите за периода 2015-2017 г.

Чрез данъчно-осигурителната политика и ефективни действия на приходните администрации се цели да се осигури ресурс за изпълнение на фискалната политика на правителството, подобряване на бизнес средата и стимулиране на икономическата активност, както и ограничаване на данъчните измами.

Графика: Структура на приходите по КФП в % за периода 2015-2017 г.

3.1.1. Данъчна политика

Данъчната политика през периода 2015-2017 г. ще бъде ориентирана към създаване на ефективна данъчна система, предоставяща макроикономическа и бюджетна стабилност в средносрочен и дългосрочен план. Данъчната политика има за цел от една страна осигуряване на необходимия финансов ресурс за изпълнение на фискалната политика, а от друга страна - подобряване на бизнес средата за стимулиране на икономическия растеж и заетостта.

Основен приоритет на данъчната политика за периода е запазване на ниските данъчни ставки за корпоративни данъци и тези на данъците върху доходите на физическите лица, като важен стимул за инвестиции, икономически растеж и заетост.

Приоритетите в данъчната политика и промените в данъчното законодателство, на която основа са извършени прогнозите за данъчните приходи за 2015 г., са структурирани както следва:

1. Повишаване на бюджетните приходи и борба с контрабандата

- *Въведен механизъм за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури*

Въведеният в ЗДДС механизъм за обратно начисляване на ДДС е мощен инструмент за намаляване на данъчните измами с ДДС с потенциал едновременно с това да се ограничи нелоялната конкуренция в отрасъл производство и търговия със зърнени и технически култури и да се предостави значителен допълнителен финансов ресурс за търговците и преработвателите на зърнени и технически култури. Механизмът за обратно начисляване ще действа до 31.12.2015 г. Предвидено е след детайлен анализ на ефективността на мярката нейното действие да бъде удължено до 31.12.2018 г., съобразно изискванията на европейското законодателство.

- *Въведен фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на Република България*

Въведеният с ДОПК фискален контрол е с цел предприемане на ефективни мерки за защита на фискалната позиция и предотвратяване неплащането на ДДС, корпоративни данъци и ДДФЛ, както и за ограничаване на нелоялната конкуренция. Като неизменна част от фискалния контрол се извършва постоянен анализ на рисковите стоки в неговия обхват, както и анализ на риска с цел оптимизиране на обхвата на наблюдаваните стоки.

2. Намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите

- *Извършване на постоянен анализ на нормативните режими и процедури, с цел тяхното оптимизиране и опростяване*

С цел подобряване на инвестиционната и бизнес среда се извършва анализ на нормативната база, след оптимизацията на която ще се подобри инвестиционния климат, а също така и конкурентните предимства на България в международен план.

3. Стимулиране на инвестиционната активност и заетостта

- *Данъчно облекчение, представляващо държавна помощ за земеделски производители*

Предвижда се данъчното облекчение, представляващо държавна помощ за земеделски производители, да се прилага и за данъчните периоди от 2015 г. до 2020 г. като условие за това данъчно облекчение да бъде приложено е постановяване на положително решение от страна на ЕК за съвместимост с правилата в областта на държавните помощи. По този начин допълнително ще се предостави възможност на

земеделските производители да прилагат същото облекчение за по-дълъг период от време, което ще доведе до повишаване инвестиционната активност в тази сфера.

- *Запазване на данъчната преференция за намалена акцизна ставка върху газьола, използван при първично селскостопанско производство в ЗАДС*

В процес на разработване е нова схема за намалена акцизна ставка върху газьола, използван при първично селскостопанско производство за периода 2015-2020 г., и схемата ще се прилага след нотификация от ЕК.

4. Стимулиране на енергийната ефективност и опазване на околната среда:

- *Запазване на действащата акцизна ставка за природния газ, използван като моторно гориво*

Запазва се действащата акцизна ставка за природния газ, използван като моторно гориво в размер на 0,85 лв. за 1 гигаджаул, която е по-ниска от минималната за ЕС в размер на 5,10 лв. за 1 гигаджаул. Ставката от 0,85 лв. за 1 гигаджаул ще се прилага до евентуално постановяване на акт за несъответствие с правилата в областта на държавните помощи от ЕК. По-ниската акцизна ставка за природния газ, използван като моторно гориво, ще стимулира неговото използване, което ще доведе до по-добра защита на околната среда чрез отделяне на по-малко количество вредни емисии на парникови газове и увеличаване на потенциалния екологичен ефект чрез намаляване на общия обем отделен въглероден диоксид.

- *Извършване на преглед и прецизиране на данъчните преференции в ЗМДТ, свързани с енергийната ефективност*

В Закона за местните данъци и такси са предложени допълнения, свързани с освобождаване на голяма част от лицата от задължение за деклариране на придобитите по безвъзмезден начин имущества и намаляване на административната тежест. Предложенията облекчават главно лицата, които са освободени от данък при придобиване на имущество по безвъзмезден начин и в чиято дейност получаването и предоставянето на дарения се извършва регулярно .

- *Промяна в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, с която се намалява административната тежест*

Предвижда се предоставяне на възможност за подаване на документи по електронен път в Национална агенция за приходите чрез персонален идентификационен код (ПИК). Промяната е във връзка с разработваните нови електронни услуги от приходната агенция за предоставяне на интегрирана информация на задължените лица и на други институции, имащи право по закон на тази информация. С предложението ще се постигне намаляване на административната тежест и разходи за бизнеса и гражданите, свързани с попълването и подаването на данъчни и осигурителни декларации в Национална агенция за приходите, както и за минимизиране на грешките, допускани от задължените лица при попълването на декларациите. При издаване на ПИК от Национална агенция за приходите се прилагат

строги правила, гарантиращи уникалност и конфиденциалност на издадения номер. Използването на ПИК за подаване на данъчните и осигурителни декларации по електронен път ще доведе до увеличаване използването на електронните услуги, предоставяни от Национална агенция за приходите, без необходимост от допълнителни средства, както за приходната администрация, така и за лицата, ползващи услугите.

Сред приоритетите е и достигане на минималните нива на акцизните ставки в Общността в съответствие с договорения преходен период, като за периода 2015-2017 г. е разчетено повишаване на акцизната ставка на цигарите.

3.1.2. Други приходи

Наблюдава се намаление на приходите от дивидент за държавата за периода 2015-2017 г., като основните причини за това са следните:

1. Промяна в нормативната уредба, уреждаща реда за установяване и внасяне в полза на държавата на отчисленията от печалбата, изразяваща се в:

➤ *За лечебните заведения за болнична помощ - поради влошеното финансово състояние на дружествата от сектор „Здравеопазване“, същите се изключват от обхвата на стопанските субекти, внасящи отчисления от печалбата си в полза на държавата;*

➤ *За акционерните дружества, съставляващи финансови отчети съгл. чл. 37, ал. 2 от Закона за счетоводството - дивидентът за тези дружества ще се отчислява на база печалбата по консолидирания финансов отчет на дружествата.*

2. Намаление на ставката за отчисленията за периода 2015-2017 г. от **70 на сто на 60 на сто.**

Вноски от приходи на държавни предприятия. За периода 2015-2017 г. са разчетени при 50 % отчисления от наемите, получени от държавните предприятия и търговски дружества, отдали под наем предоставените им застроени или незастроени недвижими имоти.

Приходи от концесии. За периода 2015-2017 г. се наблюдава минимално **увеличение** на приходите от концесии, което ще се дължи главно на сключени нови концесионни договори. Основна мярка за повишаване събираемостта на приходите от концесии е подобряване контрола върху концесионните договори – чрез своевременно начисляване и предявяване на предвидените неустойки по договорите, завеждане на съдебни дела и прекратяване на концесионни договори със стари задължения и сключване на нови.

3.1.3. Осигурителна политика

За периода 2015-2017 г. по отношение на социално и здравноосигурителните вноски се предвижда запазване на размерите и съотношенията на осигурителните вноски за фондовете на ДОО и участието на държавата в осигуряването за фонд

“Пенсии” чрез трансфер на нивата от 2014 г., както и на размера на здравноосигурителната вноска на нивото от 2014 г. (8 на сто).

За периода 2015-2017 г. не се предвиждат вноски за фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите“.

Запазва се диференцираният минимален осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, съобразно облагаемия им доход за 2013 г., съответно в размер на 420 лв., 450 лв., 500 лв. и 550 лв.

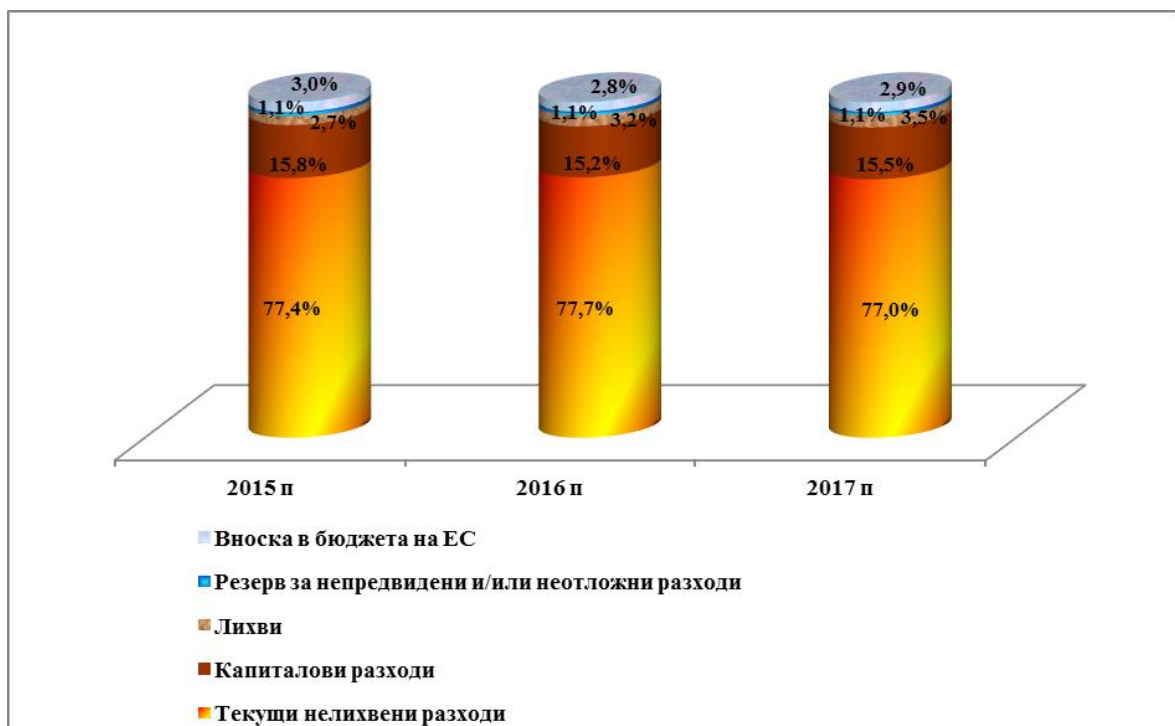
Минималният осигурителен доход за земеделските и тютюнопроизводители производители се увеличава от 240 лв. на 420 лв., като този размер се запазва на 420 лв. за 2016 г. и 2017 г. Изравняването на минималния осигурителен доход за земеделските и тютюнопроизводителите с този на останалите самоосигуряващи се лица е в изпълнение принципа на равнопоставеност на осигурените лица, който е водещ принцип в социалното осигуряване.

Определя се максимален осигурителен доход за всички осигурени лица в размер съответно на 2 600 лв. за 2015 г., като се предвижда този доход да бъде запазен до 2017 г., включително.

Предвижда се увеличаване на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и квалификационни групи професии – с 4,0 на сто, вкл. и за дейности, по които не е постигнато споразумение. Най-ниският минимален осигурителен доход е равен на 340 лв. - размера на МРЗ за 2015 г.

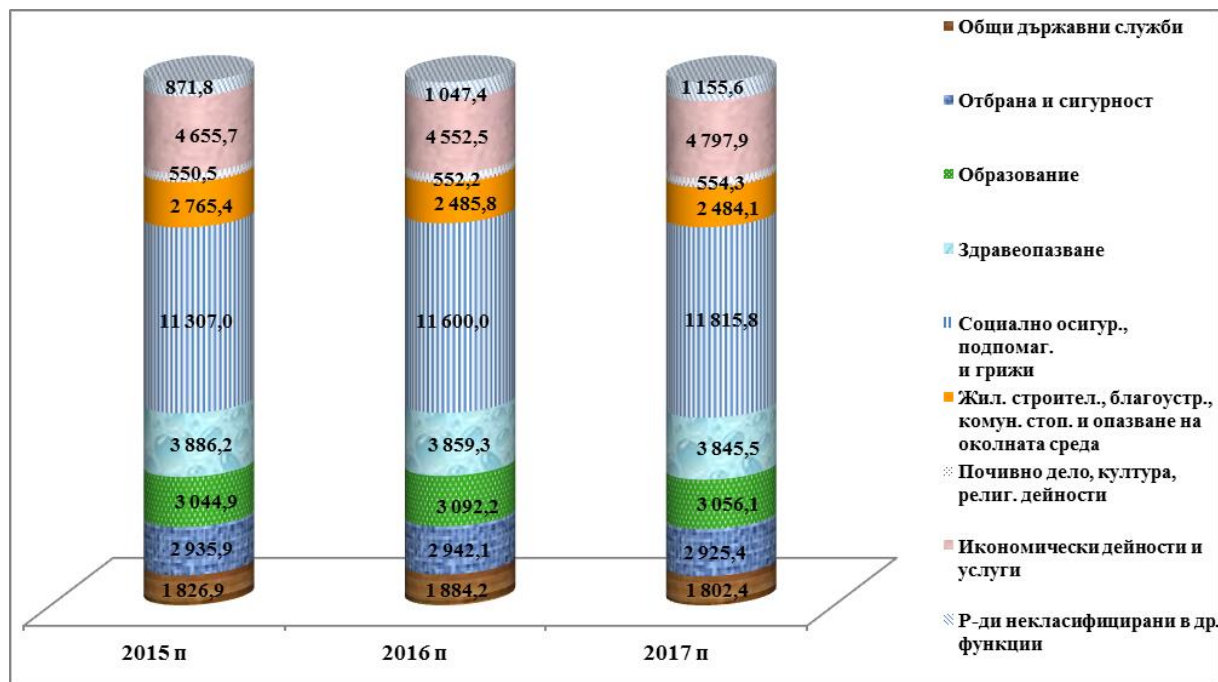
3.2. Разходни политики за периода 2015-2017 г.

Графика: Структура на разходите по КФП в % за периода 2015-2017 г., вкл. резерв и вноска в бюджета на ЕС

Разходите по функции за периода 2015-2017 г. са представени в следващата графика.

Графика: Структура на разходите по функции за периода 2015-2017 г. (в млн. лв.)

3.2.1 Политика по доходите

С разчетите за периода 2015-2017 г. по бюджетите на министерствата и ведомствата са включени и допълнителни разходи във връзка със заложеното увеличаване на размера на МРЗ от 1 януари 2016 г. – 360 лв. и от 1 януари 2017 г. – 380 лв.

Предвидено е ограничаване на разходите за персонал, без делегираните бюджети, с 10 на сто в бюджетната сфера, което е свързано с преглед на административните структури и тяхното оптимизиране.

За да се гарантира изпълнението и контрола на тази мярка и в съответствие с предвидените в Закона за публичните финанси възможности, в проекта на Закона за държавния бюджет на Република България за 2015 г. е предвидено в рамките на общите разходи по бюджетите на бюджетните организации да се фиксира размерът на разходите за персонал.

Това ограничение на размера на разходите не предполага намаляване на индивидуалните размери на заплатите. Мярката изисква извършване на функционален анализ и преглед на административните структури на бюджетните организации и предприемане на действия за тяхната оптимизация.

3.2.2. Пенсионна политика

Прогнозата за разходите за пенсии за периода 2015-2017 г. е разработена при продължаване действието на т.нар. „швейцарско правило“ или осъвременяването на пенсиите е от 1 юли на съответната година с процент, равен на сбора от 50 на сто от нарастването на осигурителния доход и 50 на сто от индекса на потребителските цени през предходната календарна година. За 2015 г. във формулата за осъвременяване на пенсиите е отразено нарастването на осигурителния доход (5,2 на сто) и средно годишното ниво на инфлацията от -1,5 % за 2014 г. За първи път от влизането в сила на КСО се очаква отрицателна стойност на средногодишния индекс на потребителските цени.

Процентите за индексация за периода 2015-2017 г. са съответно: 1,9 % за 2015 г.; 2,4 % за 2016 г.; 2,8 % за 2017 г.

Минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст се увеличава от 154,50 на 157,44 лв. от 1 юли 2015 г., от 157,44 на 162,01 лв. от 1 юли 2016 г., от 162,01 на 165,73 лв. от 1 юли 2017 г.

Максималният размер на получаваните една или повече пенсии се увеличава от 1 юли 2015 г. от 840,00 на 910,00 лв., и се запазва в същия размер до края на 2017 г.

При разработването на прогнозата за разходите за пенсии за периода 2015-2017 г. са взети предвид законовите изисквания в КСО, както следва:

➤ по чл. 68 на КСО – след едногодишното замразяване за 2014 г., от 2015 г. изискуемата пенсионна възраст и необходимият осигурителен стаж за придобиване право на пенсия се увеличават с по 4 месеца всяка година за периода 2015-2017 г., като необходимите условия са:

Таблица: Условия за пенсиониране по чл. 68 на КСО, 2015-2017 г.

Година	ЖЕНИ		МЪЖЕ	
	възраст	стаж	възраст	стаж
2015	61 г.	35 г.	64 г.	38 г.
2016	61 г. и 4 м.	35 г. и 4 м.	64 г. и 4 м.	38 г. и 4 м.
2017	61 г. и 8 м.	35 г. и 8 м.	64 г. и 8 м.	38 г. и 8 м.

➤ по чл. 69 на КСО – лицата по чл. 69 на КСО или т.нар. „военнослужещи“ придобиват право на пенсия при осигурителен стаж от 27 години, независимо от възрастта;

➤ удължава се срока на действие на § 4 от преходните и заключителните разпоредби на КСО до края на 2015 г.

По този начин през 2015 г. ще се даде възможност за по-задълбочено обсъждане и приемане на трайно решение на проблемите, възникнали около прекратяване

действието на § 4 от преходните и заключителните разпоредби на КСО, с оглед удовлетворяване интересите на работещите при условията на първа и втора категория труд, както и намаляване натиска върху осигурителната система и съобразяване с препоръките на Европейската комисия и други международни институции по отношение намаляване на формите на ранно пенсиониране и за удължаване на ефективната пенсионна възраст.

3.2.3. Социална политика

Социални помощи и обезщетения

Помощи и обезщетения, изплащани от бюджета на ДОО

Прогнозата за периода 2015-2017 г. по отношение на социалните помощи и обезщетения, изплащани от бюджета на ДОО, е разработена при запазени параметри на действащото законодателство в КСО и Закона за бюджета на ДОО за 2014 г., а именно:

➤ Запазва се периодът на изплащане на паричното обезщетение за бременност и раждане - 410 дни и размерът на обезщетението за отглеждане на малко дете от една до две годишна възраст - 340 лв. за целия период до 2017 г. включително;

➤ Запазва се режимът на изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност съгласно чл. 40, ал. 5 на КСО – първите три работни дни се изплащат от осигурителя в размер 70 на сто от среднодневното брутно възнаграждение, а от 4-тия ден на настъпване на неработоспособността - от ДОО за целия период до 2017 г. включително;

➤ Запазва се периодът, от който се изчисляват краткосрочните обезщетения при временна неработоспособност - 18 календарни месеца и за безработица - 24 месеца за целия период до 2017 г. включително, с изключение на обезщетенията за бременност и раждане, при които периодът се увеличава от 18 на 24 месеца;

➤ Запазва се размерът на еднократната помощ при смърт на осигурено лице - 540 лв. за целия прогнозен период;

➤ Запазва се максималният размер на гарантираните вземания – 1 200 лв.;

➤ Запазва се минималният дневен размер на обезщетението за безработица /7,20 лв./ и ограничението му на ниво от 60 на сто от осигурителния доход на лицето преди загубата на работа за целия период до 2017 г. включително.

Помощи и обезщетения, изплащани от Министерството на труда и социалната политика

За периода 2015-2017 г. политиката по социална закрила и равни възможности ще продължи да се развива в съответствие със заложените цели в стратегическите документи и програми.

Приоритет остават гарантиране социалната защита на уязвимите групи от населението чрез по-добра целенасоченост на социалните помощи, повишаване на ефективността на програмите, прилагане на диференциран подход, усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалното подпомагане и оптимизиране на институционалната структура, свързана със социалната защита на най-нискодоходните и рискови групи от населението.

В областта на равнопоставеността на половете и антидискриминацията усилията са насочени към осигуряване на условия за равенство между жените и мъжете във всички области на обществения живот, превенция и защита от дискриминация.

Изпълнението на мерките, заложи в приетия от МС през 2013 г. План за действие за изпълнение на заключителните препоръки към Република България, отправени от Комитета на ООН за премахване на дискриминацията по отношение на жените ще продължи до април 2016 г.

В областта на интеграцията на хората с увреждания се прилага интегриран подход при управление на политиката. Политиката за интеграция на хората с увреждания е свързана с универсалността, неделимостта и взаимната зависимост на всички права на човека и основни свободи и необходимостта на хората с увреждания да бъде осигурено пълното ползване на правата без каквато и да е дискриминация. В тази политика се прилага новият личностно ориентиран подход, който също така се основава на правата на човека и е насочен към осигуряването на интеграцията и пълноправното участие на хората с увреждания в обществото, и трябва да бъде включен във всички релевантни политически области на международно, национално, регионално и местно ниво.

Политиката за хората с увреждания се основава на определена стратегическа рамка и многообразна нормативна уредба, която ангажира множество правителствени институции, както и частни фирми и неправителствени организации.

Визията за развитие на политиката в областта на социалното включване за периода 2015-2017 г. е предприемане на фокусирани и целенасочени действия за справяне с предизвикателствата пред нея, като многосекторна политика, реализирана не само от Министерството на труда и социалната политика, но и от други министерства и институции, включително и от местните и регионални власти. Предвижда се да продължат мерките, насочени към деинституционализация на грижата за деца. През 2016 г. се очаква да стартира реално и процесът на деинституционализация на грижата за възрастни хора и хора с увреждания, който ще бъде осъществен по подобие на процеса на деинституционализация на грижата за деца. Ще продължи комплексната подкрепа на децата в семейна или близка до семейната среда.

Програмата за закрила на детето чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда цели замяна на институционалната грижа за деца с грижа в семейна или близка до семейната среда в общността, която не се ограничава

само до извеждане на децата от институциите, а е насочена и към предотвратяване настаняванията на деца в институциите и създаване на нови възможности за децата и семействата да получат подкрепа в общността. Финансовата подкрепа, предоставяна по тази програма, е част от работата по случаи на превенция на изоставянето, реинтеграция, при настаняване на деца в семейства на роднини или близки или в приемни семейства.

Бюджетната програма за подпомагане на семейства с деца цели осигуряване на комплексна подкрепа на децата и семействата чрез предоставянето на финансова подкрепа по реда на Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД). Основната цел на предоставянето на семейни помощи е отглеждането на децата в семейна среда, като по този начин пряко се защитават едни от основните права на детето, гарантирани от Конвенцията на ООН. С реализиране на Програмата “Подпомагане на семейства с деца” ще се продължи подкрепата за отглеждането на деца в семейна среда и насърчаване редовното посещение на училище от децата в училищна възраст и редовно посещение на подготвителните групи за задължителна предучилищна подготовка в детските градини или в училищата на децата след навършване на 5-годишна възраст чрез интегриране на семейните помощи с останалите мерки за подкрепа на семейството. Това значително ще допринесе за предотвратяване на нарушаването на правото на детето на достъп до образование и до здравни грижи.

Чрез бюджетната програма “Интегрирани услуги за социално включване” се осигурява устойчивост, качество и достъпност на социалните услуги. Приоритетна цел в програмния период 2015-2017 г. ще бъде развитието на интегрирани социални услуги за преодоляване на рисковете от отпадане от образователната система, както и рисковете пред здравното развитие на децата.

3.2.4. Здравна политика

Приоритетите, към които ще бъдат насочени усилията в областта на здравеопазването за периода 2015-2017 г., са дейностите по:

- спешната медицинска помощ;
- електронно здравеопазване;
- лекарствената политика;
- майчиното и детско здравеопазване;
- лечебните заведения за болнична помощ;
- репродуктивното здраве.

Периодът 2015-2017 г. ще бъде ключов за реализацията на целите по отношение осигуряване на ефективен здравен контрол, ограничаване на заболяемостта от незаразни и заразни болести и предотвратяване възникването на заболявания, свързани с употребата на наркотични вещества, като следва да се реализират редица дейности в областта на общественото здраве.

Освен това предстои да се създаде законова рамка за провеждане на реформа в сектора, насочена към подобряване на достъпа до медицински дейности и промяна на начина на финансиране на здравните услуги, с цел постигане на финансова стабилност и устойчивост на сектора в средносрочен план.

3.2.5. Политика в образованието

Приоритетите, към които е насочена политиката в областта на образованието за периода 2015-2017 г.са :

- осигуряване на равен достъп до качествено образование и професионална подготовка и растеж;
- осигуряване на достъпа до образование във всички региони в страната;
- подобряване качеството на обучение във висшето образование на база съответствие с потребностите на пазара на труда.

Тези приоритети кореспондират със заложените в Стратегията за намаляване на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020 г.) .

Усилията ще са насочени към насърчаване на автономните висши училища непрекъснато да повишават качеството на предлаганото висше образование. За тази цел е необходимо учебните заведения да бъдат подпомогнати при въвеждането, развитието и усъвършенстването на вътрешни системи за оценяване и поддържане на качеството на обучение, както и на академичния състав.

По отношение на достъпа се предвиждат финансови стимули, като стипендии, ползване на стол, общежития или подпомагане при самостоятелно наета квартира и др.

Условията на студентското кредитиране също са фактор за подпомагане на студенти, докторанти и специализанти.

Ключова роля в изпълнението на приоритета за подобряване качеството във висшето образование има създаването на условия за провеждане на студентски практики в реална работна среда, което ще допринесе за поддържането и повишаването на качеството, ще подобри взаимовръзката на образованието с бизнеса, целяща бърза и ефективна реализация на завършващите висше образование на пазара на труда и по този начин да бъдат улеснени при намирането на работа и старт в кариерата.

В областта на науката целите са свързани със създаване на благоприятна среда за кариерно развитие на учените, насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране на фундаментални и приложни научни изследвания в приоритетни научни области и подпомагане изграждането на ново поколение учени. Ще се положат усилия ориентирани към насърчаване на мобилността и на възможностите за придобиване на повече умения и нови знания.

3.2.6. Други секторни политики

Приоритет на политиката в областта на **развитие на икономиката** е повишаване на конкурентоспособността на българската икономика, формиране на значим сектор от конкурентоспособни малки и средни предприятия, стимулиране на инвестиционната активност и ускорен ръст на износа. Особено внимание ще бъде насочено и към създаване на благоприятна бизнес среда за насърчаване на инвестициите в технологични и иновативни производства. Важна част от политиката е развитието на публично-частното партньорство като основа за изграждане на икономиката на знанието, стимулиране на конкуренцията и не на последно място е осигуряване на ефективна защита на потребителите от страна на недобросъвестни практики и нелоялна конкуренция.

Подобряването на бизнес средата няма да е успешна без по-нататъшно усъвършенстване на нормативната уредба, свързана с регулаторни режими, облекчаване и намаляване на административната и регулаторна тежест с оглед подобряване на условията в икономиката и създаване на обща система на таксите, събирани от централната и местна власт.

Повишаването на конкурентоспособността чрез привличане на инвестиции в производства и услуги с висока добавена стойност, създаващи заетост за висококвалифицирани служители.

Политиката за ефективно външноикономическо сътрудничество е решаваща за устойчивото икономическо развитие на страната, тъй като гарантира достъп на националните стоки на чуждите пазари и в този план подобрява финансовата и макроикономическата стабилност на страната в резултат на състоянието на платежния баланс и на ефекта от постигането на ръст на износа и внос на свежи капитали. За тази цел е от съществена важност провеждането на активна и интегрирана външноикономическа политика чрез пакет от мерки за насърчаване на износа, подобряване на конкурентоспособността на българските предприятия, подобряване на пазарния достъп и условия, в които българските компании се конкурират на външните пазари.

Политиката в областта на **енергетиката** има за цел установяване на по-чисто и ефективно производство на енергия чрез по-ефективно използване на изкопаемите и възобновяеми енергийни източници, минимизиране влиянието на производството и използването на енергия върху околната среда, подобряване управлението на естествените ресурси. Тенденцията е да се гарантира сигурно, безопасно и устойчиво снабдяване с енергия на достъпни цени. Политиката се изгражда около целите на ЕС “20-20-20” в климата и енергетиката (съкращаване на емисиите въглероден диоксид с 20 % в сравнение с нивата от 1990 г., увеличаване дела на енергията от възобновяеми източници до 20 % и намаляване на консумацията на енергия с 20 %).

Изпълнението на целите и приоритетите на политиката в областта на енергетиката се реализира чрез приемане на стратегически планове, програми и

законодателни промени. Работи се за оптимизирано оползотворяване на възможностите за финансиране на проекти със средства от европейски фондове и програми, включително Международен фонд "Козлодуй", оперативните програми към Структурните и Кохезионния фонд на ЕС и други международни финансови инициативи. Подобен е подходът и по отношение на съществуващите национални инструменти като Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници", Националния доверителен екофонд и др.

Диверсификацията на газовите доставки и трасета и избягването на последствията от нови газови кризи обуславят ускоряване изграждането на междусистемните газови връзки със съседните държави. Тези проекти се изпълняват или ще бъдат изпълнени със собствени средства на енергийните компании, със средства от европейския план за икономическо възстановяване, от Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика", както и с използване на възможностите за привличане на средства от ЕБВР, ЕИБ и стандартни търговски кредити.

Визията на политиката за устойчиво развитие на **туризма** е България да бъде добре позната и предпочитана целогодишна туристическа дестинация с ясно разпознаваема национална идентичност и съхранена култура и природа, заемаща водещо място сред петте топ-дестинации в Централна и Източна Европа.

Политиката за развитие на туризма включва облекчен достъп и оптимизирана система за привличане на чуждестранни туристи на територията на България и превръщане на подходящото културно-историческото наследство в част от инфраструктурата на туризма. Ще се развие и институционалната и законодателна рамка за управление на туризма, съответстваща на значението му за националната икономика и насоките на ЕК за устойчиво развитие на туризма и туристическите дестинации. В съответствие с тези мерки ще бъде провеждана маркетингова и рекламна политика на националния туристически продукт, която да подобри неговия имидж и позициониране на туристическия пазар.

Опазването на околната среда е предпоставка за осигуряване на икономически растеж, нови възможности за бизнеса, по-висока заетост и повече работни места, здравословен начин на живот, сигурност и социална равнопоставеност. В този смисъл, осъществяването на преход към „зелена“ и нисковъглеродна икономика зависи от рационалното използване и съхраняването на природния капитал, който обхваща много компоненти. Той е запас от природни ресурси, от които могат да бъдат получени екосистемни продукти и услуги.

Един от основните акценти на политиката в областта на опазването на околната среда през следващия прогнозен период следва да бъде развитието на екологичния потенциал на икономиката, посредством въвеждането на екологично чисти технологии и производства, намаляване потреблението на първични суровини и ресурси, превенция и ограничаване на промишленото замърсяване, насърчаване на рециклирането, оползотворяването и повторното използване на отпадъците, развитие на

агроекологичните практики, биологичното земеделие и екотуризма, които опазват природното богатство на страната. Действията и мерките в тази посока ще осигурят намаляване и предотвратяване на неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Сред основните приоритети на политиката в областта на опазването на околната среда е продължаване на ускореното изграждане на екологичната инфраструктура на страната (съоръжения за управление на отпадъците, канализация и пречиствателни станции за отпадъчни води) и екологичната мрежа Natura 2000, което ще съдейства за подобряване на качеството на живот на населението и опазване на екосистемите.

Политиката в областта на **земеделieto и храните** е свързана с адаптирането на селскостопанското ни производство към европейските и световни стандарти, повишаването на конкурентноспособността на продукцията и разширяване експортния капацитет на българското земеделие при спазване на строги стандарти за опазване на околната среда, безопасност на храните и единен контрол по хранителната верига и хуманно отношение към животните.

Основните приоритети в тази насока са:

- предоставяне на необходимите условия за развитие на малкия и среден бизнес в земеделския сектор;
- повишаване на конкурентноспособността на българските селскостопански продукти;
- осигуряване на качествени и безопасни храни за потребителите;
- опазване на околната среда чрез създаване на условия за развитие на екологосъобразни форми на земеделие;
- внедряване на иновации в образованието и тяхното ефективно прилагане в земеделската практика;
- предоставяне на качествени административни услуги в сектор земеделие;
- синхронизиране на българското с европейското законодателство в областта на земеделието;
- гарантиране на здравословния статус на животните, подобряване на надзора на заболяванията по животните и намаляване на заболяемостта, гарантиране на хуманно отношение към тях.

Очакваните резултати от изпълнението на политиките в аграрния сектор са:

- изграждане на селско и горско стопанство, отговарящи на съвременните тенденции;
- защита на потребителите от некачествени и вредни за здравето храни;
- намаляване и спиране на обезлюдяването на селските райони и опазване на националните природни и културни богатства, традиции и бит;

➤ осигуряване на адекватно професионално образование и обучение в аграрния сектор, съобразено с изискванията на съвременните земеделски практики.

Политиката в областта на **вътрешната сигурност** е насочена към осигуряване на защита на националната сигурност, противодействие на престъпността и опазване на обществения ред, защита правата и свободите на гражданите и опазване на техните живот, здраве и имущество, осигуряване на разследване на престъпления, извършване на граничен контрол и охрана на държавната граница, регулиране на миграционните процеси и осигуряване на пожарна безопасност и защита на населението при пожари, бедствия и други извънредни ситуации.

Сред основните приоритети на сектора е реализирането на програма за превенция на престъпността, включваща: анализ на факторите, обуславящи криминогенните и виктимизационните рискове; определяне и мониторинг на рисковите групи; мерки за намаляване на рисковете при малолетни и непълнолетни лица, включително извършване на теоретични и приложни научни изследвания като основно средство за придобиване на познание и създаване на условия за развитие на уменията у служителите.

Предвид факторите, свързани с международната сигурност предизвикателството са свързани с противодействието на международния тероризъм и екстремизъм, защита от атаки на чувствителна информация и инфраструктура, противодействие на заплахи, свързани със сключване на неизгодни договори и криминално усвояване на фондове от ЕС и др.

Политиката в областта на **отбраната** е свързана с поддържане на съществуващите и изграждане на нови отбранителни способности и е насочена към усъвършенстване на системата за обучение във висшите военни училища, подобряване на осигуряването на бойната подготовка и осигуряване на надеждна колективна сигурност и отбрана. Отбранителните способности повишават своята ефективност чрез усъвършенстване на професионализма на хората в отбраната, модернизацията на въоръжението и бойната техника и усъвършенстване на процедурите и практиките на отбранителния мениджмънт.

Провеждането на активна отбранителна политика на Република България в НАТО, Европейския съюз и други международни и регионални формати и ефективното ѝ участие в системата на колективната отбрана на Северноатлантическия алианс, Общата политика за сигурност и отбрана на Европейския съюз и в рамките на други международни и регионални инициативи допълнително повишават сигурността в подкрепа на мира и стабилността в света.

Политиката в областта на **правосъдието** е свързана със създаването на ефективно законодателство и съдействие за подобряване дейността на съдебната система с оглед постигане на ефективно, справедливо, прозрачно и достъпно правосъдие. Важна част на политиката е свързана с укрепването на пенитенциарната система и инфраструктурата по сигурността в затворите и следствените арести.

Приоритетите в тази област са да се гарантира правовия ред в страната, борбата с престъпността и корупцията, както и реформиране и подобряване работата на съдебната система за възстановяване на справедливостта в обществото и доверието в нея.

Политиката в областта на **културата** е свързана с укрепването, популяризирането и развитието на българската идентичност, култура и духовни ценности. Стратегическите цели на политиката са насочени към създаването на условия за устойчиво културно развитие и духовно консолидиране на нацията, утвърждаването на българската национална идентичност, чрез изграждане образа на България като страна със самобитна култура и уникално културно наследство, активирането на международната дейност за популяризиране достиженията на българските творци и повишаване конкурентноспособността на българския културен продукт.

Политиката в областта на **младешта и спорта** е свързана с подобряване на качеството на живот на младите хора, подобряване на условията за успех на всеки млад човек, чрез устойчиви механизми за инвестиране в младешта като значим социален капитал на страната. Допълнително политиката е насочена към осигуряване на възможности за практикуване на двигателна активност и социален туризъм, развитие на ученическия спорт и на спорта за високи постижения.

Политиката в областта на **регионалното развитие** е свързана със създаването на условия за балансирано и устойчиво интегрирано развитие на регионите в България, както и превръщането им в по-атрактивни места за живеене и работа. Също така, политиката е насочена към подобряването на транспортната свързаност, достъпа до публични услуги, повишаване на трудовата заетост и съхраняване на природната среда и опазване на културната им идентичност. В тази област се планират и мерки за подобряване инфраструктурната свързаност на регионите чрез изграждане и модернизиране на пътна и ВиК инфраструктура за подобряване качеството на жизнената среда на българските граждани и превръщането на българските региони в привлекателно място за инвестиции и бизнес.

Политиката в областта на **транспорта** е насочена към осигуряването на ефективен и устойчив транспорт, развитието на по-екологосъобразни, безопасни и сигурни видове транспорт и висококачествени транспортно-логистични услуги, подкрепа за балансирано регионално развитие и отчитайки кръстопътното положение на България и нейния транзитен потенциал, ускоряване интегрирането на страната в европейските структури.

3.2.7. Финансово подпомагане на реалния сектор

Основните приоритети на държавното финансово подпомагане са насочени към предоставяне на средства под формата на субсидии и капиталови трансфери за нефинансови предприятия от транспортния сектор и за осигуряване извършването на универсалната пощенска услуга.

Със средствата от държавния бюджет за нефинансовите предприятия се покриват само разходи, свързани с изпълнението на възложените от държавата дейности. Предоставянето на средствата е обвързано с конкретни изисквания и критерии, като по този начин се цели повишаване на качеството на изпълняваните услуги и ефективното разходване на средствата от държавния бюджет за съответната дейност.

Субсидии за нефинансови предприятия

1. Железопътна инфраструктура

Съгласно действащото законодателство ДП „НКЖИ” стопанисва и управлява предоставените ѝ активи – публична и частна държавна собственост, и изпълнява дейностите по изграждането, поддържането, развитието и експлоатацията на железопътната инфраструктура.

За периода 2015-2017 г. се предвижда запазване на размера на средствата за субсидии, чрез които ще се осигури финансирането и изпълнението на дейностите по текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура. Предвидените средства за субсидии са съобразени с тенденциите и очакванията за изменение на размера на инфраструктурните такси за годините от периода 2015-2017 г. и с възможностите за реализиране на приходи от други дейности на управителя на железопътната инфраструктура.

2. „БДЖ-Пътнически превози” ЕООД и „Български пощи” ЕАД

Средствата за субсидии се предоставят на „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД за осигуряване изпълнението на възложеното му задължение за извършване на обществени превозни услуги по договор, сключен между министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и дружеството.

Предвидените средства за субсидии за „Български пощи“ ЕАД са предназначени за компенсирание на несправедливата финансова тежест от извършването на универсалната пощенска услуга, възложена със Закона за пощенските услуги.

Средствата за субсидии за „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД и „Български пощи“ ЕАД се предоставят и отчитат чрез бюджета на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

3. Субсидии за вътрешноградски и междуселищни пътнически превози в слаборазвит, планински и гранични райони в страната по автомобилния транспорт

Чрез този вид финансово подпомагане държавата осигурява задоволяване потребностите на населението от пътнически превози при определено гарантирано качествено ниво и достъпни цени, съобразени с покупателната способност, посредством въвеждането на тарифни задължения за транспортните оператори. Изпълнението на параметрите за качество, надеждност и достъпни цени на автомобилните превози ще съдейства и за постигане целите на Оперативна програма „Регионално развитие” – повишаване мобилността и комуникациите на населението,

минимизиране на регионалните различия, подобряване на заетостта и намаляване на безработицата. За периода 2015-2017 г. се предвижда запазване на нивото на средствата за тази цел, като се цели в по-голяма степен покриване на разходите за осъществяване на превозите на пътници на автомобилните превозвачи и осъществяването на проектите по Оперативна програма „Регионално развитие” и по Оперативна програма „Околна среда”, във връзка с изграждането на устойчиви и интегрирани системи за градски транспорт в най-големите градове в страната и експлоатацията им, свързани с подобряване на жизнените и екологични условия.

При определяне на размера на субсидиите са взети предвид условията на сключените договори между общините и превозвачите и изискванията на Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 година относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 1191/69 и (ЕИО) № 1107/70 на Съвета.

Капиталови трансфери

1. ДП „Национална компания “Железопътна инфраструктура”

Финансовото подпомагане от страна на държавата за изграждане и развитие на железопътната инфраструктура е насочено към повишаване на качеството и нивото на безопасност на транспортните услуги, ускоряване реализацията на проекти, свързани с европейските транспортни оси и коридори на територията на страната, ремонт и рехабилитация на железопътната мрежа за постигане на задължителните изисквания в рамките на европейската железопътна мрежа, както и осигуряване на условия за изпълнение на проектите, включени в ОП „Транспорт“. Финансирането на новите проекти по основните Европейски коридори, включени в Оперативна програма „Транспорт”, е предвидено основно да се осъществява със средства от Кохезионния и Структурните фондове на ЕС. По отделни проекти, в резултат на прилагане на европейското законодателство, ДП „НКЖИ” следва да осигури собствен принос, с цел успешното изпълнение на програмата.

С предвидените средства за капиталови трансфери за ДП ”НКЖИ” за периода 2015-2017 г. ще се осигури от една страна изпълнението и съответно финансирането на проектите от инвестиционната програма на предприятието за ремонт, рехабилитация и изграждане на обекти от железопътната инфраструктура – публична държавна собственост.

От друга страна, отчитайки факта, че приходите на компанията са основно от субсидия, капиталови трансфери и несъществени приходи от продажби на неоперативни активи, е необходимо да бъдат осигурени целеви средства за собственото ѝ участие във връзка с приключване разплащането на проекти, генериращи приходи, по Оперативна програма „Транспорт” 2007-2013 г.

2. „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД

За периода 2015 - 2017 г. размерът на капиталовия трансфер от държавния бюджет се запазва на нивото от 2014 г. С предвидените средства ще се даде

възможност, макар и частично, да се осигури финансирането на закупуване на най-необходимия подвижен състав за изпълнение на задълженията на „БДЖ - Пътнически превози“ ЕООД по договора му с държавата.

3. Държавно предприятие „Пристанищна инфраструктура“

Предметът на дейност на ДП „Пристанищна инфраструктура“ включва изграждане, реконструкция, рехабилитация и поддържане на пристанищата за обществен транспорт с национално значение, управление на собствеността и организация на работата в пристанищата с национално значение, обезпечаване на достъп до пристанищата, поддържане на съществуващите и изграждане на нови подходни канали, пристанищни акватории, морски и речни депа, вълноломи, защитни съоръжения и др.

Предприятието осъществява по-голямата част от инвестиционните си дейности със собствени средства от пристанищни такси. Освен с пристанищни такси дейностите, изпълнявани от предприятието, се финансират и със средства от държавния бюджет, когато това е необходимо. Размерът на предвидените капиталови трансфери от централния бюджет за периода 2015-2017 г. се запазва на нивото от 2014 г.

4. Български Червен кръст

Предвидените средства за БЧК са за придобиване и ремонт на сгради за разширяване на складовите възможности на организацията; за осигуряване на специализирана техника и съоръжения за Планинската спасителна служба към БЧК; за закупуване на транспортни машини и др. Размерът на предвидените капиталови трансфери от централния бюджет за периода 2015-2017 г. се запазва на нивото от 2014 г.

Компенсации за преференциални пътувания

Средствата в държавния бюджет за компенсиране на преференциални пътувания на определени категории пътници (ветерани от войните, военноинвалиди, военнопострадали, възрастни граждани, учащи се и др.) са нормативно регламентирани със закони и актове на Министерския съвет, предназначени да покрият разликата до цената по редовна тарифа. Осигуряването на преференции за пътуване в обществения транспорт (железопътен, автомобилен или друг вид вътрешноградски) е елемент на провежданата социална политика, в която е обхваната голяма част от населението на страната.

Предвижда се размерът на средствата за периода 2015-2017 г. да се запази на нивото от 2014 г., с което се цели да се компенсират намалените приходи от прилагането на преференциални цени за пътувания на определени категории пътници, предвидени в нормативни актове.

Финансиране на ликвидационни мероприятия

През периода 2015-2017 г. ще продължи изпълнението на програмите за реструктуриране и ликвидация на неефективните производствени мощности в

миннодобивната промишленост. Средствата ще се използват за изпълнение на мероприятия за реструктуриране на рудодобива, ликвидиране на последствията от добива и преработката на уранова суровина и за изпълнение на мероприятия за реструктуриране на неефективни производствени мощности във въгледобива.

Размерът на средствата за периода 2015-2017 г. се запазва на нивото от 2014 г. Предвижда се изпълнение на проекти със значителна стойност и обществена значимост за опазване на околната среда, здравето и имуществото на гражданите, свързани с отстраняване на последствията от добива на въглища, отстраняване на последствията от добива на руди и финансиране на непрекъсваемите процеси в отрасъл уранодобив.

Финансиране на програми и проекти за отстраняване на минали екологични щети от дейността на приватизирани предприятия

През периода 2015-2017 г. ще продължи изпълнението на програмите за отстраняване на минали екологични щети на приватизираните предприятия, причинени от минали действия или бездействия до приватизацията. Финансирането от държавния бюджет на тези програми е на основание § 9 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда, според който държавата носи отговорността за нанесените щети върху околната среда на приватизирани предприятия, настъпили от минали действия или бездействия до приватизацията им, при условия и ред, определен с акт на Министерския съвет. С изпълнението на програмите се цели трайно отстраняване на замърсяването от промишлената и добивна дейност на повърхностните и подземни води и почви, с оглед подобряване на работната и околната среда на работещите в предприятията и населените места в района на дружествата. По-голямата част от средствата ще бъдат насочени към изпълнение на програмите за отстраняване на минали екологични щети на „Лукойл – Нефтохим – Бургас” и ”ОЦК – Кърджали”. В тази връзка, средствата за тази цел за периода 2015-2017 г. се запазват. Предвидените средства са в съответствие със заложените стойности в Програмите за отстраняване на минали екологични щети.

Покриване на транспортни разходи за доставка на хляб, хлебни изделия и основни хранителни стоки в планинските и малките селища

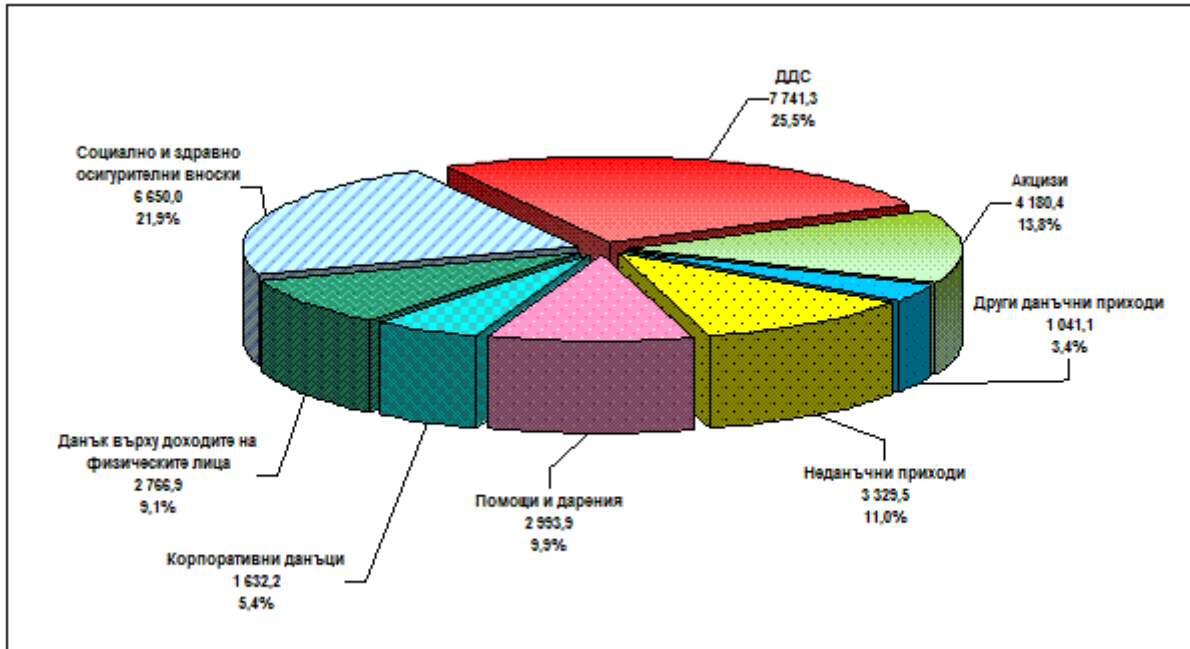
В изпълнение на социалните функции на държавата, ежегодно от държавния бюджет се предоставят средства за покриване на транспортните разходи по снабдяването на населението в планинските и малките селища с население до 500 жители с хляб, хлебни изделия и основни хранителни стоки. Снабдяването на тези населени места е свързано с по-високи транспортни разходи, обуславящи финансовата неизгода от тази дейност, която се осъществява основно от потребителните кооперации на Централния кооперативен съюз и само малка част от други стопански субекти. С покриването на част от транспортните разходи се създават условия за уеднаквяване на цените на доставяните стоки в тях с тези в останалите населени места, и се стимулират физическите и юридическите лица да извършват тази дейност. Чрез Централния

кооперативен съюз, като администратор на минимална помощ, се предоставят средства на физически и юридически лица, които биха прекратили извършването на доставки при преустановяване на това финансиране.

ЧАСТ 4. БЮДЖЕТ 2015 - АКЦЕНТИ

4.1. Политики в областта на приходите за 2015 г.

Графика: Структура на консолидираните приходи за 2015 г. (в млн. лв. и в %)

4.1.1. Данъчна политика за 2015 г.

Прогноза за данъчните приходи

За 2015 г. общо разчетените данъчни приходи са в размер на 17 361,8 млн. лв.

Приходи от корпоративни данъци (вкл. данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица и други данъци по ЗКПО).

Прогнозните приходи от корпоративен данък за 2015 г. са 1 749,9 млн. лв., в т.ч. 117,8 млн. лв. други данъци по ЗКПО. В тази прогноза са включени следните данъци по ЗКПО:

1. Корпоративен данък (от финансови и нефинансови институции) – 1 551,2 млн. лв.;
2. Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица – 80,9 млн. лв.;
3. Други данъци по ЗКПО – 117,8 млн. лв.

Прогнозата за размера на приходите от тази група данъци е базирана на следните допускания:

- запазване на ставката от 10 % през 2015 г.;
- направените изменения в ЗКПО в посока хармонизиране на българското данъчно законодателство с изискванията на европейските директиви и европейската практика в областта на прякото облагане, като се освобождават от облагане доходите от лихви, авторски и лицензионни възнаграждения извършвани към свързано дружество от друга държава-членка;
- прецизиране на данъчните облекчения, представляващи държавна помощ за регионално развитие и държавна помощ за земеделски производители, както и прецизиране на данъчното облекчение, представляващо минимална помощ; налице е изискване данъчните облекчения, представляващи държавна помощ, да се прилагат само след постановяване на положително решение на ЕК, като е възможно ЕК да изиска промяна в схемите за държавна помощ.
- освобождаване от облагане с данък при източника на доходите от лихви по облигации или други дългови ценни книжа, издадени от местно юридическо лице и допуснати до търговия на регулиран пазар в страната или в държава-членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;
- при прогнозиране на приходите от данъци по ЗКПО за 2015 г. са отчетени прогнозните макроикономически показатели, както и декларираните от данъчно задължени лица с годишните данъчни декларации данни за загуби, които подлежат на приспадане през следващи отчетни периоди.

Приходи от ДДФЛ

Прогнозните приходи от данъци върху доходите на физически лица за 2015 г. са 2 766,9 млн. лв.

Прогнозата за постъпленията по ЗДФЛ е изготвена, като са взети предвид следните фактори:

- прогнозният ръст на средната работна заплата;
- прогнозният брой заети лица;
- очакваната по-висока събираемост на данъците по ЗДФЛ от страна на НАП;
- нормативните промени.

В размера на приходите от личното подоходно облагане са включени и постъпленията от патентен данък, постъпващ в местните бюджети.

Приходи от ДДС

Прогнозните приходи от ДДС за 2015 г. са 7 741,3 млн. лв., при относителен дял от потреблението – 12,0 %.

При прогнозиране на приходите от ДДС освен прогнозите за макроикономическите показатели са отчетени и следните ефекти:

- положителен ефект от въвеждане на фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на Република България и от механизма за обратно начисляване на ДДС, при доставка на зърнени и технически култури;
- положителен ефект от засилване на митническия надзор и контрол и установяване на единна практика при допускане на стоки за свободно обращение по отношение на елементите за облагане и усъвършенстване на сътрудничеството с правоохранителните и правоприлагащите органи с оглед постигане на по-ефективни резултати в противодействието на нарушения и престъпления.

При прогнозирането на приходите от ДДС е направено допускането за запазване на относителния дял на постъпленията от ДДС към потреблението.

Приходи от акцизи

Прогнозните приходи от акцизи за 2015 г. са 4 180,4 млн. лв., при относителен дял от потреблението – 6,5 %.

Приходите от акцизи се формират основно от две групи стоки – горива с относителен дял 47,8 % и тютюневи изделия с относителен дял 44,5 %. Останалите акцизни стоки (алкохолни напитки, бира, ел. енергия и други) имат 7,7 % относителен дял.

При прогнозиране на приходите от акцизи освен допусканията по макроикономическите показатели е отчетен и положителният ефект от подобряване на контрола върху търговията с акцизни стоки.

Приходи от данък върху застрахователните премии

Прогнозните приходи от данък на застрахователните премии за 2015 г. са 30,3 млн. лв.

Прогнозата за размера на приходите от данъка върху застрахователните премии е базирана на следните допускания:

- запазване на ставката от 2 % през 2015 г.;
- запазване на динамиката на нарастване на brutните премийни приходи в общото застраховане;
- запазване на тенденцията за разширяване и обогатяване на застрахователните продукти.

Приходи от мита

Прогнозните приходи от мита за 2015 г. са 144,8 млн. лв.

Прогнозата за приходите от мита за 2015 г. е изготвена на база прогнозирания обем на вноса, пораждащ мита (поотделно за селскостопанските и промишлените

стоки). Средната ставка на митата за 2015 г. е оценена на 5,7 % и е получена на база осреднените данни за последните четири години.

4.1.2. Други приходи за 2015 г.

Прогноза за неданъчните приходи

За 2015 г. общо разчетените неданъчни приходи са в размер на 3 329,5 млн. лв. Разчетите на неданъчните приходи са разработени на база действащата нормативна база, очакваните ефекти от заложените основни допускания и въз основа на текущото им изпълнение през 2014 г. Основното намаление на неданъчните приходи по държавния бюджет спрямо 2014 г. е в държавните такси във връзка с обявената за противоконституционна такса за производство на електрическа енергия от вятърна и слънчева енергия. Освен това поради намалени възможности за продажба на ненужни нефинансови активи са намалени и очакваните приходи през 2015 г. от тези продажба. През 2015 г. се очаква намаление и при приходите от съдебни такси, глоби и санкции.

Приходи от дивиденди

Очакваните приходи от дивидент за държавата за 2015 г. са разчетени при отчисления от печалбата на държавните и общинските предприятия и търговските дружества в размер на 60 %, като за прогнозния период тези приходи се предвижда да бъдат в размер на **72,7** млн. лв. за 2015 г.

В разчетите за очакваните приходи от дивидент са отразени:

- Промяната в нормативната уредба, уреждаща реда за установяване и внасяне в полза на държавата на отчисленията от печалбата;
- Намаление на ставката за отчисленията за 2015 г. от 70 на сто на 60 на сто.

Приходи от концесионна дейност

Прогнозните приходи от концесии през 2015 г. възлизат на 113,7 млн. лв. От тях 74,3 млн. лв. се очаква да постъпят по бюджетите на министерствата и ведомствата, в т.ч. 1,2 млн. лв. по бюджетите на областите, на чиято територия се намират морските плажове, а 39,4 млн. лв. по бюджетите на общините, на чиято територия се намират находищата на подземни богатства, минералните води и морските плажове.

Държавни такси

За 2015 г. общо разчетените приходи от държавни такси са в размер на 845,7 млн. лв. Разчетите на приходите от държавни такси са разработени на база текущото им изпълнение през 2014 г., като основното намаление на таксите във връзка с решението по конституционно дело № 1/2014 г., с което е обявено за противоконституционно събирането на такса за производство на електрическа енергия от вятърна и слънчева енергия.

Съдебни такси

За 2015 г. разчетените приходи от съдебни такси са в размер на 108 млн. лв. Разчетите на приходите от съдебни такси са разработени на база текущото им изпълнение през 2014 г. и предложението на Висшия съдебен съвет.

Продажба на квоти за емисии на парникови газове

Очакваните приходи от тръжна продажба на квоти за емисии на парникови газове през 2015 г. са в размер на 135,7 млн. лв., които са разчетени на база очаквания общ обем на квоти около 15 860 500, които ще бъдат търгувани съгласно тръжния календар.

4.1.3. Осигурителна политика за 2015 г.

За 2015 г. по отношение на социално и здравноосигурителните вноски се предвижда:

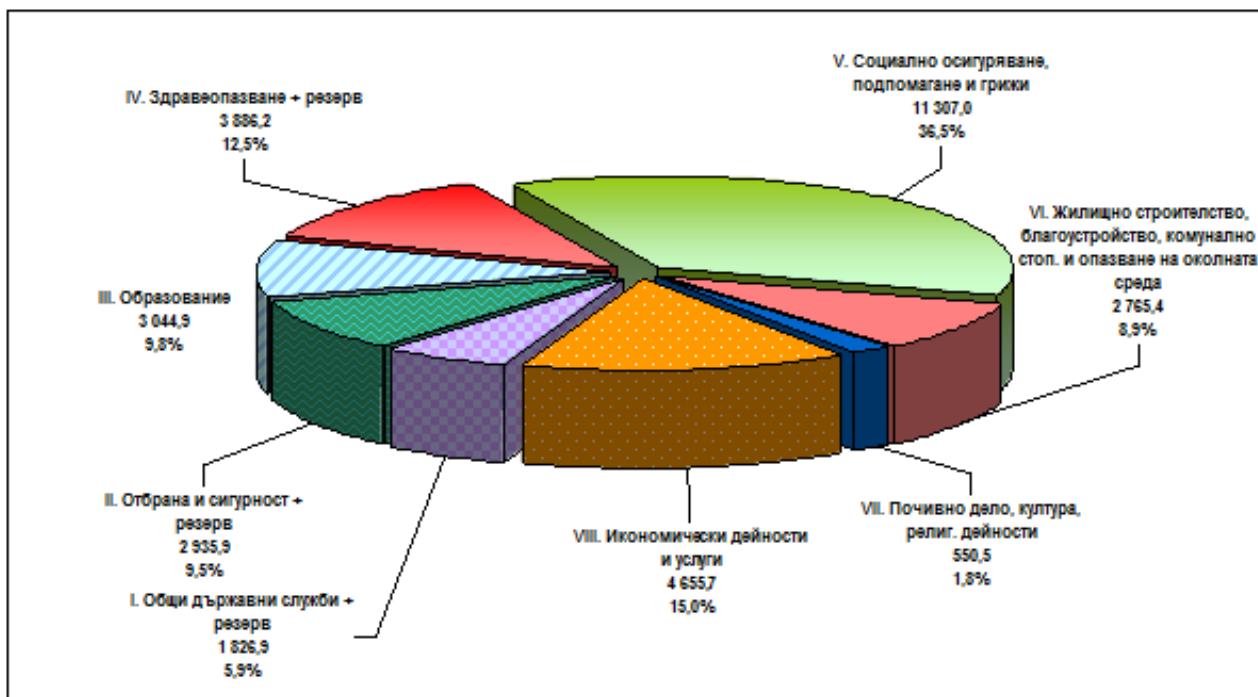
- Запазване на размерите и съотношенията на осигурителните вноски за фондовете на ДОО и участието на държавата в осигуряването за фонд “Пенсии” чрез трансфер на нивата от 2014 г.;
- Запазване на размера на здравноосигурителната вноска на нивото от 2014 г. – 8 на сто;
- Запазване на диференцирания минимален осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, съобразно облагаемия им доход, съответно в размер на 420 лв., 450 лв., 500 лв. и 550 лв.;
- Минималният осигурителен доход за земеделските и тютюнопроизводители производители се увеличава от 240 лв. на 420 лв., като този размер се запазва на 420 лв. за 2016 г. и 2017 г. Изравняването на минималния осигурителен доход за земеделските и тютюнопроизводителите с този на останалите самоосигуряващи се лица е в изпълнение принципа на равнопоставеност на осигурените лица, който е водещ принцип в социалното осигуряване;
- Определя се максимален осигурителен доход за всички осигурени лица в размер на 2 600 лв. за 2015 г.;
- Увеличаване на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и квалификационни групи професии – с 4,0 на сто, вкл. и за дейности, по които не е постигнато споразумение. Най-ниският минимален осигурителен доход е равен на 340 лв. размер на МРЗ за 2015 г.;
- За 2015 г. не се правят вноски за фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите“.

Ефектът върху приходите по бюджета на ДОО за 2015 г. от предвижданото увеличение на максималния осигурителен доход от 2 400 на 2 600 лв. е в размер на 30,8 млн. лв. Ефектът от увеличението на минималните осигурителни прагове по

основни икономически дейности и квалификационни групи професии с 4,0 на сто е в размер на около 33,4 млн. лв. допълнителни приходи за ДОО.

4.2. Политики в областта на разходите за 2015 г.

Графика: Дял на основните функции в общите консолидирани нелихвени разходи за 2015 г., вкл. резерв, без вноса в общия бюджет на ЕС (в млн. лв. и в %)

Функция I. Общи държавни служби

Във функцията се включват разходите на изпълнителните и законодателни органи, на част от изпълнителните агенции и комисии, както и средствата в областта на науката.

Бюджет 2015 предвижда разходи за функция „Общи държавни служби“ в размер на 1 826,9 млн. лв., включително резерв, което представлява 5,7 % от общите разходи и 2,2% от БВП.

За 2015 г. по тази функция са предвидени разходи за финансово осигуряване изпълнението на основните функции на президента, вицепрезидента, Народното събрание, правителството, както и дейностите на централната администрация на министерствата, държавните комисии, изпълнителните агенции, областните администрации, търговските служби в чужбина, посолствата и консулствата в чужбина. Предвидените средства са насочени към осигуряване условия за функционирането на посочените администрации, с оглед изпълнение на възложените им дейности и задачи,

свързани с провеждане на вътрешната и външната политика на страната във всичките им аспекти, в т.ч. и средства за българската помощ за развитие, изплащане на членския внос в международни организации, създаването и функционирането на устойчива система за постигане на максимална ефективност при събирането на данъците и осигурителните вноски, намаляване на корупцията, повишаване качеството на административните услуги, подобряване на митническия контрол, борбата срещу митническите и валутните нарушения, контрабандата и незаконния трафик на наркотици и др.

За научна дейност през 2015 г. по бюджетите на държавните висши училища, Българската академия на науките и Народното събрание са предвидени разходи общо в размер на 131,9 млн. лв. в т.ч. за: Българската академия на науките - 115,3 млн. лв.; за държавните висши училища - 16,3 млн. лв. и за Народното събрание - 0,3 млн. лв.

Допълнително за 2015 г. са предвидени разходи в размер на 53,7 млн. лв. за научна дейност, извършвана от структурите към министерствата, разпределени както следва: Министерство на образованието и науката - 28,2 млн. лв. и Министерство на земеделието и храните - 25,4 млн. лв.

С предвидените средства се осигуряват следните основни дейности:

➤ хидро-метеорологично, сеизмично и геофизично информационно обслужване и наблюдения; подготовка на научно-изследователски кадри; фундаментални и научно-приложни изследвания в широк кръг области; участие в международни научни и изследователски програми и др.

➤ участие на България в Европейската организация за разработване на метеорологични спътници /EUMETSAT/ (Българска академия на науките);

➤ научни изследвания, информационно обслужване, приложни и спомагателни дейности в областта на земеделието, животновъдството и хранително-вкусовата промишленост (Министерството на земеделието и храните);

➤ конкурсно-проектно финансиране на научните изследвания (Фонд “Научни изследвания” към МОН);

➤ събиране, обработка и съхранение на научно-техническа информация и документация (Национален център за информация и документация към МОН);

➤ участие на България в Европейската организация за ядрени изследвания (ЦЕРН) и в Международния център за научна и техническа информация (МОМ);

➤ присъща научна и художествено-творческа дейност, издаване на учебници и научни трудове на държавните висши училища;

➤ съфинансиране на одобрени проекти по Седма рамкова програма на Европейския съюз (5 млн. лв. или осигурените допълнителни средства спрямо 2014 г. са 2 млн. лв.).

Международно сътрудничество за развитие. За изпълнение на политиката на Република България за участие в международното сътрудничество за развитие и за оказване на официална помощ за развитие и хуманитарна помощ в бюджета на Министерство на външните работи за 2015 г. са предвидени средства в размер на 4 млн. лв., с които ще бъдат финансирани дейностите по Средносрочната програма за помощ за развитие и хуманитарна помощ. Включени са и средства за предоставяне на хуманитарна помощ към страни, сред които държавите от Африканския рог, регионът на Сахел, вкл. територии от Мали, Нигер и Чад; Северен и Южен Судан, Палестина, Сирия и Ирак.

Разчетите за разходите на общините по тази функция са направени при допускания за оптимизиране на разходите за персонал в общинската администрация. Средствата са разпределени в съответствие с актуалните данни за населението на страната по постоянен адрес.

Функция II. Отбрана и сигурност

Разчетените разходи за отбрана и сигурност за 2015 г. отразяват държавната политика по отбраната, сигурността и вътрешния ред, съдебната власт, както и дейностите по изпълнението на наказанията.

Предвидените разходи за тази функция по КФП за 2015 г. възлизат на 2 935,9 млн. лв., включително резерв, което представлява 9,2 % от общите разходи и 3,6 % от БВП.

Основните направления на политиката **в областта на отбраната**, която се изпълнява изцяло от Министерството на отбраната, са следните:

- участието в многонационални проекти по изграждане и развитие на способности в рамките на инициативите на НАТО „Интелигентната отбрана” и на ЕС „Обединяване и споделяне” да продължи да се утвърждава като важно направление, допълващо националните ни усилия за изграждане на необходимите отбранителни способности;
- чрез изграждане на отбранителни способности, да се работи за устойчивото развитие на националната отбранителна, технологична и индустриална база;
- целенасочено използване на публично-частно партньорство и други форми на сътрудничество на институциите и бизнеса и/или научния сектор за развитие на национални отбранителни способности в бързо развиващи се и високотехнологични области;
- планиране на ресурсите за отбрана на базата на утвърдените в НАТО области от отбранителни способности.

Политиката **в областта на сигурността и вътрешния ред** се изпълнява от Министерството на вътрешните работи, Националната разузнавателна служба, Националната служба за охрана, Държавната агенция „Национална сигурност”,

Държавната агенция „Технически операции“ и Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства. Те реализират дейността си в областта на вътрешния ред и сигурността на страната в следните основни направления:

- защита на националната сигурност и противодействие на местни и транснационални престъпни структури, както и на физически и юридически лица, чиито действия са насочени срещу митническия режим, паричната, данъчната, осигурителната и други системи;
- противодействие на корупцията и престъпността и опазване на обществения ред;
- недопускане извършването на терористични действия на територията на страната;
- противодействие на тежките престъпления срещу личността и собствеността на гражданите;
- регулиране на миграционните процеси и извършване на граничен контрол и охрана на държавната граница и гарантиране сигурността на външните граници чрез ефективен граничен контрол и прилагане на най-добрите Шенгенски практики;
- осигуряване на безопасността на движението по пътищата и превантивна дейност за целта;
- осигуряване на пожарна безопасност и защита на населението при пожари, бедствия и други извънредни ситуации;
- осигуряване, разработване и прилагане на специални разузнавателни средства /СРС/ и на специфични методи за охрана на живота, здравето и имуществото на гражданите, защита на правата и свободите на гражданите срещу незаконосъобразното използване на СРС и намирането на баланс между нуждата от използване на СРС, гражданските права и финансовите възможности на държавата;
- извършване на негласна оперативно-техническа дейност за разкриване и документиране извършването на престъпления, включително и за изготвяне на веществени доказателствени средства;
- осигуряване на охрана, специализиран транспорт и пропускателен режим на президента, председателя на Народното събрание, министър-председателя и вицепрезидента, както и на други правоимащи лица;
- обезпечаване на оперативната и разузнавателна дейност зад граница и физическа охрана на задграничните дипломатически представителства на Република България.

Политиката по изпълнение на наказанията се изпълнява от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ към Министерството на правосъдието и е ориентирана към реформиране на пенитенциарните заведения и към създаването на условия в тях за поправянето и ресоциализацията на осъдените лица. Основната ѝ цел е да осигури

защита на обществото от правонарушителите, да гарантира правата и свободите на лишените от свобода и възможностите за тяхната социална рехабилитация.

В разчетените средства за издръжка през 2015 г. приоритетно значение имат разходите за храна, горива и медикаменти за лишените от свобода в затворите и задържаните в следствените арести.

Функция III. Образование

Приоритетите, към които е насочена политиката в областта на образованието за 2015 г., отразяват специфичните особености и традициите на българската образователна система. За реализиране на приоритетите в тази област ще се изпълняват интегрирани мерки и действия за гарантиране на равен достъп до качествено образование и професионална подготовка и растеж, основан на знанието и науката и развитието на младите хора.

Разходите за функция „Образование“ по КФП за 2015 г. са предвидени в размер на 3 044,9 млн. лв. (9,6% от общите разходи и 3,7% от БВП).

1. По политика в областта на всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование и ученето през целия живот:

През 2015 г. се предвижда да бъде запазена системата на делегираните бюджети, както и на програмно-конкурсното финансиране.

(хил. лв.)

Направление на разходите	ЗДБРБ за 2014 г.	Проект 2015 г.	Изменения
Издръжка на дейностите по възпитанието, подготовката и обучението на деца и ученици	1 480 372,6	1 519 865,9	39 493,3
Допълнително финансиране на защитени училища	5 537,7	6 056,9	519,2
Ученически стипендии	19 616,0	19 616,2	0,2
Транспорт на деца и ученици	25 500,0	25 500,0	0
Закупуване на учебници и учебни помагала (без разходите с еднократен характер за 2014 г.)	21 500,0	22 346,2	846,2
Целодневната организация на учебния ден и хранене на деца и ученици	81 916,5	119 426,1	37 509,6
Ресурсно подпомагане на деца и ученици	3 627,1	4 247,0	619,9
Финансиране на обучението във вечерна, задочна, самостоятелна и индивидуална форма на обучение, извънкласни и извънучилищни дейности на ученици, общезития	53 692,0	55 580,6	1 888,6
Средства за подобряване на материалната база	17 743,3	17 739,1	- 4,2
Средства за подпомагане на лицата от педагогическия	12 500,0	14 700,0	2 200,0

персонал, които работят в населено място, извън местоживеенето си			
Средствата за изплащане на допълнително възнаграждение за постигнати резултати от труда на директорите	4 950,0	4 950,0	0
Средства за възстановяване на преходните остатъци и собствените приходи на държавни училища	26 407,0	26 407,0	0
Национални програми за развитие на образованието (без еднократните разходи за 2014 г.)	37 600,0	45 000,0	7 400,0
Общо средства:	1 790 962,2	1 881 435,0	90 472,8

За 2015 г. е предвидено да бъдат увеличени размерите на стандартите за финансиране на дейностите в областта на образованието, с оглед осигуряване на необходимите средства за финансиране на годишният ефект от изпълнението на въведените политики по отношение на доходите на заетите в системата на народната просвета през 2013 и 2014 г. Осигурените допълнителни средства за тази цел са в размер на 26 975,1 хил. лв.

Отразени са настъпилите през 2014 г. и очакваните през 2015 г. промени в броя на децата и учениците, като са осигурени необходимите средства в размер на 12 308,4 хил. лв. за финансово осигуряване на дейностите по тяхната подготовка, възпитание и обучение.

Предвидените средства за изплащане на стипендии за образователни резултати са в размер на 2 603,0 хил. лв. или с 1 154,1 хил. лв. повече от предвидените за 2014 г.

Предвидени са 27 000,0 хил. лв. за финансиране на целодневната организация на учебния ден в средищните училища и 10 509,5 хил. лв. за финансиране на целодневната организация на учениците от пети клас.

2. По политиката в областта на висшето образование:

В областта на висшето образование ще се запази досегашния механизъм за определяне на субсидията за издръжка на обучението в зависимост от комплексната оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда.

(в хил. лв.)

Направление на разходите	ЗДБРБ за 2014 г.	Проект 2015 г.	Изменения
Издръжка на обучението	289 391,6	323 504,9	34 113,3
Социално-битови разходи на студентите и докторантите	47 541,9	47 541,9	0
Капиталови разходи	4 538,0	4 538,0	0

Разходи на държавните висши училища, финансирани от такси на студенти и докторанти	278 567,8	311 189,8	32 622,0
Общо средства:	620 039,3	686 774,6	66 735,3

За 2015 г. е предвидено да бъдат допълнително увеличени средствата, предоставяни на държавните висши училища въз основа на комплексната оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда с 5 028,5 хил. лв. Допълнителните средства предоставяни въз основа на механизма на комплексната оценка и на диференциацията в нормативите за 2015 г. са в размер на 25 565,2 хил. лв.

Предвидено е предоставянето на допълнителни средства в размер на 8 548,1 хил. лв. за финансиране на по-високия прием на студенти и докторанти.

3. Средства за финансиране на образованието от Европейския съюз от други програми и инициативи, по които Република България е страна партньор.

За 2015 г. са предвидени разходи в размер на 43 173,0 хил. лв. за финансиране на проекти по програма „Еразъм +“. За 2014 г. за същата цел по бюджета на Министерството на образованието и науката са предвидени средства в размер на 14 875,0 хил. лв. Увеличението на средствата за 2015 г. спрямо 2014 г. е в размер на 28 298,0 хил. лв.

При разработването на проекта на бюджет за сектор „Образование“ за 2015 г. е взето предвид, че програмният период 2007-2013 г. приключва, а Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. все още не е стартирала. Това е причината за намалението на предвидените средства за изпълнение на проекти, финансирани по оперативните програми с 62 283,1 хил. лв.

Независимо от предвиденото намаление на средствата от Европейския съюз, за дейностите, които са приоритетни са осигурени средства от държавния бюджет, като например 27 000,0 хил. лв. за финансиране на целодневната организация на учебния ден в средишните училища.

За сектора е запазено достигнатото ниво на разходите по консолидираната фискална програма за 2014 г. (предвидените разходи за 2015 г. са 3 044 895,6 хил. лв., а в актуализираната програма за 2014 г. са 3 053 605,8 хил. лв.), независимо, че за 2014 г. са предвидени разходи с еднократен характер в размер на 96 100,0 хил. лв.

С оглед по-доброто управление на публичните средства за образование, отговорността за това е делегирана на директорите на звената в системата на народната просвета и на ректорите на държавните висши училища. Поради тази причина, основната част от осигурените допълнителни средства за 2015 г. са предвидени по техните бюджети.

Предвидена е консолидация да дейностите по администриране и изпълнение на спомагателни функции и дейности в областта на образованието и поради тази причина

предвидените ведомствени разходи (в това число и по програма „Администрация“ по бюджета на Министерството на образованието и науката) са оптимизирани.

Основните приоритети на политиката за младите хора са: подобряване на качеството на живот на младите хора; подобряване на условията за успех на всеки млад човек чрез устойчиви механизми за инвестиране в младежта като значим социален капитал на страната; мобилизиране на потенциала на младите хора за развитието на Република България и ЕС.

За 2015 г. по отношение на общините са разчетени текущи разходи за делегираните от държавата дейности в размер на 1 433,3 млн. лв. при отчитане на промени в броя на децата и учениците, като са осигурени необходимите средства за финансово осигуряване на дейностите по тяхната подготовка, възпитание и обучение. Предвидени са необходимите средства за целогодишното финансиране на целодневната организация на учебния ден на учениците в 5-ти клас.

Предвидените средства за осигуряване на безплатен транспорт на деца и ученици до 16-годишна възраст са в размер на 25,5 млн. лв. Предвиденият размер на средствата за компенсиране превоза на деца и ученици до 16-годишна възраст е свързан с тенденцията към оптимизиране на училищната мрежа и произтичащото от това закриване на учебни заведения в слаборазселени места и осигуряване на възможност за пътуване на децата и учениците до средишните училища.

Функция IV. Здравеопазване

Планираните разходи в областта на здравеопазването по КФП за 2015 г. са в размер на 3 886,2 млн. лв., включително резерв, което представлява 12,2% от общите разходи и 4,7 % от БВП.

Разчетените средства по функция „Здравеопазване“ за 2015 г. отразяват държавната политика в областта на общественото здраве и здравето осигуряване.

Основният акцент на политиката в областта на здравеопазването през 2015 г. ще бъде насочен към запазване на нормалното функциониране на системата до постигане на политически, професионален и обществен консенсус за основните измерения на налагащите се промени по отношение на организацията, финансирането и нормативното осигуряване на системата.

Като приоритетни дейности остават спешната медицинска помощ, електронното здравеопазване, майчиното и детско здравеопазване, лечебните заведения за болнична помощ, репродуктивното здраве и лекарствената политика.

Предстои да се създаде законова рамка за провеждане на реформа в сектора, насочена към подобряване на достъпа до медицински дейности и промяна на начина на финансиране на здравните услуги, с цел постигане на финансова стабилност и устойчивост на сектора в средносрочен план.

С цел осъществяване на тези политики, които изискват обсъждане от широк кръг професионални и обществени структури, както и консенсус на обществото по отношение на стратегически решения, разходите на сектора през 2015 г. се запазват на равнището на 2014 г.

Чрез бюджета на Министерството на здравеопазването ще се финансират програмите и дейностите, осъществявани от бюджетните структури в областта на общественото здраве, спешната помощ, стационарната психиатрична помощ, медико-социалните грижи за деца, лечение в чужбина и др. Финансово ще се обезпечават Национални програми и централни доставки за профилактика, контрол и лечение на социално-значими заболявания, осигуряване на ваксини за задължителни имунизации и реимунизации, както и обучението за придобиване на специалност в системата на здравеопазването. Ангажиментите на държавата по отношение финансирането на определени дейности в лечебните заведения за болнична помощ, които остават държавна отговорност – психиатрична помощ, спешна медицинска помощ, лечение на болни от ХИВ/СПИН, трансплантация на тъкани, органи и клетки, медицинска експертиза на работоспособността, интензивно лечение и др., както и финансово подпомагане на лечебни заведения за болнична помощ в отдалечени и трудно достъпни райони, в които липсата на здравни звена представлява сериозен риск за населението.

Предвижда се през 2015 г. да продължи предоставянето на трансфер за недостиг от централния бюджет над трансферите за здравно осигуряване по бюджета на НЗОК при запазване на разходите на равнището на актуализирания бюджет за 2014 г. с цел осигуряване на финансова стабилност на НЗОК.

И през 2015 г. МЗ ще продължи да предоставя трансфер към НЗОК за финансиране на разходите за лекарствени продукти и дейности по прилагането им по чл. 82, ал. 2, т. 3 от Закона за здравето ; за дейности за здравно неосигурени лица, включващи: дейности по амбулаторно проследяване на болни с психични заболявания; дейности по амбулаторно проследяване на болни с кожно-венерически заболявания; интензивно лечение; дейности по чл. 82, ал. 1, т. 2 от Закона за здравето и за доплащане на сумата за посещение при лекар, лекар по дентална медицина и за всеки ден болнично лечение от лицата, които са упражнили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

За 2015 г. по отношение на общините за делегираните от държавата дейности са разчетени текущи средства за здравеопазване в размер на 110,9 млн. лв. при отчитане на броя на децата в детските градини. Предвидено е и увеличение на броя на здравните медиатори с 20 бройки.

Въвеждат се нови стандарти за финансиране на здравни кабинети в общини с до 40 деца в целодневни детски градини и обединени детски заведения и в общини с до 270 ученика в училище.

Функция V. Социално осигуряване, подпомагане и грижи

Приоритетите на националната политика в областта на социалното осигуряване и подпомагане са в съответствие с икономическите възможности и демографските тенденции.

Планираните разходи в областта на социалното осигуряване и подпомагане за 2015 г. отразяват държавната политика по отношение на социалното осигуряване, социалните помощи, пенсиите и други дейности в сферата на социалното подпомагане и грижи.

Разходите за функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ по КФП за 2015 г. са в размер на 11 307,0 млн. лв. (35,5% от общите разходи и 13,7% от БВП), като заемат най-висок относителен дял във функционалното разпределение на публичните разходи.

Пенсии

В сферата на социалното осигуряване се включват и разходите за пенсиите, изплащани от бюджета на Държавното обществено осигуряване, както и пенсиите изплащани от Учителския пенсионен фонд, а така също и дължимите за изплащането на пенсиите пощенска такса и ДДС върху нея. Планираният общия разход за пенсии за 2015 г. /без пощенски такси и ДДС/ е в размер на 8 373,7 млн. лв., като за пощенски такси и ДДС са заложили 41,5 млн. лв.

Пенсии по бюджета на ДОО

Предвижда се осъвременяване на пенсиите по „швейцарско правило“ от 1 юли на съответната година с процент, равен на сбора от 50 на сто от нарастването на осигурителния доход и 50 на сто от индекса на потребителските цени през предходната календарна година.

Процентът за индексация за 2015 г. е 1,9 %.

Минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст се увеличава от 154,50 на 157,44 лв. от 1 юли 2015 г., а размерът на социалната пенсия за старост се увеличава от 113,00 лв. на 115,15 лв. от 1 юли 2015 г.

Максималният размер на получаваните една или повече пенсии се увеличава от 1 юли 2015 г. от 840,00 на 910,00 лв.

При разработването на прогнозата за разходите за пенсии за периода 2015-2017 г. са взети предвид законовите изисквания в КСО по отношение на условията за пенсиониране по чл. 68 от КСО.

При планиране на средствата, необходими за изплащане на пенсиите за 2015 г. е отразен и целогодишния ефект във връзка с увеличението на пенсиите през 2014 г., считано от 1 юли 2014 г. с 2,7 на сто, естествения ръст на разходите за пенсии, дължащ се на по-високите размери на новоотпуснатите пенсии в сравнение с размерите на прекратените, както и увеличението на максималния размер на пенсиите.

В резултат от горните допускания разходите за пенсии по бюджета на ДОО за 2015 г. достигат 8 351,6 млн. лв. или се увеличават с около 326 млн. лв. спрямо очакваното изпълнение на разходите за пенсии за 2014 г. /без изплатените еднократни великденски и коледни добавки/, а спрямо заложените в закона за 2014 г. с 246,5 млн. лв.

Пенсии по бюджета на Учителския пенсионен фонд

За 2015 г. по бюджета на УПФ са предвидени 22,1 млн. лв. за изплащане на добавки към пенсиите и пенсии за предсрочно пенсиониране, както и пощенска такса и ДДС върху тях. Тези разходи са свързани с осигуряване на предсрочно пенсиониране на педагогическия персонал от предучилищното, началното, основното и средното образование.

Социални помощи и обезщетения

Предвидени са допълнителни средства за 2015 г. по бюджета на МТСП в размер на 8 млн. лв. във връзка с влезлите в сила промени в Наредба № РД-07-5 от 2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление за компенсиране увеличението на цената на електроенергията за битовите потребители. По бюджета на МТСП за 2015 г. са осигурени и допълнително средства в размер на 40,2 млн.лв. за обезпечаване финансирането на социалните плащания, поради увеличения брой бенефициенти при осигуряването на социална закрила на най-уязвимите групи от населението и за гарантиране подкрепата на децата и семейството, и за издръжка на дейностите по изпълнението на основните функции на министъра на труда и социалната политика.

Политика по заетостта

Неблагоприятните тенденции на пазара на труда изискват спешни мерки за балансиране на търсенето и предлагането на работна сила.

Предвижда се за периода 2015-2017 г. средствата за активна политика на пазара на труда по бюджета на Министерството на труда и социалната политика да бъдат 73 млн. лв.

Предвидени са средства в размер на 17 055,4 млн.лв. за реализирането на услугата за лична помощ на хора с увреждания и осигуряване на заетост и доходи на лични асистенти, с които да се осигури финансирането на услугата до стартирането на схемите по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за новия програмен период.

Изпълнението на Европейската гаранция за младежта стартира с бюджетни средства и до голяма степен ще продължи да се изпълнява с такива средства до 2020 г., особено в Югозападния регион. Средствата от Инициативата за младежка заетост на ЕК и от ОП „Развитие на човешките ресурси“ имат ограничен размер и допълващ характер. Следва да се има предвид и новият начин на финансиране по ОП „Развитие на

човешките ресурси”, който предвижда стартирането на дейностите да се финансира само с 1 % от заложените средства по програмата.

В Националния план за изпълнение на Гаранцията за младежта е заложено нейното поетапно изпълнение, като през 2014 г. ще бъдат обхванати само част от младежите до 25 г., които са безработни до 4 месеца. Обхващането на всички младежи, които ще имат право да получат добро предложение за работа или обучение, не може да се отлага и е необходимо това да се осигури най-късно през 2015 г., за което също са необходими бюджетни средства. Във фишове на ЕК във връзка с изпълнението на препоръките на ЕК към страната под различна форма се изтъква необходимостта от осигуряване на необходимия бюджетен ресурс за обхващане на повече безработни в мерките на активната политика на пазара на труда.

През 2015 г. ще се увеличи съществено броят на младежите, които по Европейската гаранция трябва в рамките на 4 месеца да получат добро предложение за работа или обучение, тъй като през 2014 г. ще стартират дейностите по активиране на над 100 000 младежи, които нито учат, нито работят (NEET's) и голяма част ще се регистрират в бюрата по труда и ще трябва да им се осигури работа или обучение.

Програми и дейности по социално подпомагане и грижи

За 2015 г. за текущи разходи в делегираните от държавата социални дейности в общините са осигурени средства в размер на 189,8 млн. лв. Местата в социалните услуги, предоставяни в общността се увеличават за сметка на намаление на местата в специализираните институции.

Предвидено е диференцирано увеличение на стандартите за специализирани институции за предоставяне на социални услуги и на социалните услуги, предоставяни в общността. Разчетени са средствата за месечна помощ за ученик в социална услуга, като размера на помощта се запазва на нивото от 2014 г. Диференцирани са стандартите за защитените жилища и центровете за настаняване от семеен тип в съответствие с целевата група на настанените деца и възрастни – съответно без и с увреждания.

За 2015 г. са предвидени средства за компенсиране на безплатните и по намалени цени пътувания на определени категории пътници по автомобилен и железопътен транспорт в страната общо в размер на 75 450 хил. лв., от тях: за железопътен транспорт – 22 000 хил. лв. и за автомобилен транспорт – 53 450 хил. лв.

Функция VI. Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда

Разходите за функция „Жилищно строителство благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда“ по КФП за 2015 г. са в размер на 2 765,4 млн. лв. (8,7 % от общите разходи и 3,4 % от БВП).

През 2015 г. с предвидените средства **в сферата на жилищното строителство, благоустройството и комуналното стопанство** ще бъдат финансирани разходи в изпълнение на политиката в областта на развитието на регионите в страната и

намаляване на различията, както и подобряване на тяхната инфраструктурна свързаност, модернизиране на ВиК инфраструктурата. Разчетени са разходите за изпълнение на Стратегията за водоснабдяване и канализация в Република България 2014-2023 г. През 2015 г. ще бъдат финансирани разходи за изграждане, реконструкция и рехабилитация на канализационна и вътрешна водопроводна мрежа в населени места, подпомагане проектирането и изграждането на язовири за питейно водоснабдяване, разходи за устройствено планиране, кадастрални карти и регистри, разходи за геозащита.

В сферата на опазване на околната среда с предвидените средства за 2015 г. ще бъдат финансирани екологични проекти и дейности, свързани с проекти, за изграждането на малки водоснабдителни мрежи и съоръжения с местно значение за питейно-битово водоснабдяване на населението. Също така ще се осигури финансиране на проекти за изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води, канализационни мрежи и довеждащи колектори, съоръжения за защита на руслата и бреговете на деретата от ерозия, съоръжения за регулиране на оттока на реките и създаване на водни площи с местно значение.

Значителна част от планираните средства ще бъдат насочени за проекти, свързани с изграждане на нови или рекултивация на съществуващи депа, инсталации или съоръжения за управление на отпадъците. Предвижда се и финансиране на специализирани машини, сепариращи съоръжения и инсталации за третиране, преработване, разделяне, системи за рециклиране или оползотворяване на отпадъците.

Ще бъдат осигурени и разходи за подобряване на качеството на атмосферния въздух в районите „горещи точки” – чрез финансиране на проекти за намаляване на емисиите парникови газове.

За капиталови разходи за общините по тази функция са предвидени 404,9 млн. лв. за 2015 г. **В сферата на жилищното строителство, благоустройството и комуналното стопанство** капиталовите разходи са в размер на 318,9 млн. лв. и са насочени за благоустройствени мероприятия на населени места, включително за водоснабдяване и канализация и основен ремонт и изграждане на улична мрежа. Капиталовите разходи **в сферата на опазването на околната среда** са в размер на 86 млн. лв., които са насочени предимно за закупуване на контейнери за смет и сметосъбираща техника, както и за финансиране на дейности по озеленяването и финансиране на съпътстваща инфраструктура (ел. захранване, пътища, ВиК) на екологични проекти, свързани с модернизирането и изграждането на инфраструктура за третиране на отпадъците, в съответствие с европейските изисквания и съфинансиране изграждането на градски пречиствателни станции за отпадъчни води и довеждащи канализационни колектори.

Предвидените средства за изпълнението на програмите за отстраняване на минали екологични щети на приватизираните предприятия, причинени от минали действия или бездействия до приватизацията им, са в размер на 10 млн. лв. за 2015 г. и

са в съответствие със заложените суми в Програмите за отстраняване на минали екологични щети.

Функция VII. Почивно дело, култура, религиозни дейности

Разходите за функция „Почивно дело, култура, религиозни дейности“ по КФП за 2015 г. са в размер на 550,5 млн. лв. (1,7% от общите разходи и 0,7% от БВП).

С разчетените средства във функцията финансово се обезпечава държавната политика в областта на културата; разширяване възможностите за практикуване на двигателна активност и здравословен начин на живот; развитието на ученическия спорт; реализирането на проекти, свързани с възстановяването на манастири и религиозни паметници на културата и др.

Политиката в областта на културата през 2015 г. ще бъде насочена към създаване на условия за устойчиво културно развитие и духовно консолидиране на нацията; утвърждаване на българската национална идентичност, чрез изграждане образа на България като страна със самобитна култура и уникално културно наследство; популяризиране достиженията на българските творци и повишаване конкурентоспособността на българския културен продукт в международен аспект.

Министерството на културата работи за утвърждаване на българската култура като посланик на страната ни в чужбина. През 2015 г. ще бъде оказвана активна подкрепа на представянето на българските творци зад граница в рамките на съвместни проекти и международни партньорства на културните институти. Дейностите по осъществяване на популяризирането на културата ще имат за цел утвърждаването на мястото на българската култура в световните процеси, утвърждаване на положителния образ на българската култура в чужбина и разширяване на нейното присъствие и влияние, реализация на българските творци и културни продукти на международния културен пазар, закрила на българското културното самосъзнание на наши сънародници, живеещи в чужбина.

В областта на опазването на недвижимото културно наследство ще продължи държавната подкрепа за извършване на археологически проучвания, реставрация и съпътстваща консервация /укрепване, защитни покрития, вертикална планировка и др./ на значими археологически обекти, както и извършването на консервационно-реставрационни работи на недвижими културни ценности с цел тяхното запазване и социализация.

В областта на опазването и представянето на движимото културно наследство с оглед преодоляването на съществуващите слабости и за постигане на по-значими резултати при постигането на целите ще бъдат предприети мерки за развитие на музейната мрежа в страната.

И през 2015 г., Министерство на културата, съвместно с творческите съюзи, ще продължи да търси форми и начини за усъвършенстване на модела на финансиране на културните институти, осъществяващи дейност в областта на сценичните изкуства, с цел повишаване на ефективността и качеството на художествената продукция.

В областта на филмовото изкуство ще продължи подкрепата за създаването на нови български филми, като е предвидено нарастване на субсидията. По-значителното национално финансиране предвижда увеличаване на българските филми – копродукция с европейски страни. Разширяването на интеграцията с европейските кинематографии ще допринесе за издигане на художественото и техническо качество на филмите и ще разшири възможностите за разпространение на българско кино на международния пазар.

В областта на литературното наследство основните приоритети ще се насочат към подкрепа на книгоиздаването чрез подпомагане на издателската дейност и популяризиране на българската книга по света и създаване на условия за развитието и утвърждаването на библиотеките като съвременни центрове, осигуряващи ефективно библиотечно информационно обслужване на широк кръг потребители.

През 2015 г. ще продължи държавната подкрепа за осигуряване на съвременни условия за реализиране на качествен образователен процес по изкуство и култура, усъвършенстване и модернизирание на учебната база и бита на учениците в средните училища по изкуствата и културата. С цел повишаване степента на реализация на кадрите на българското образование в училищата по изкуствата и културата ще се задълбочи процеса на взаимно обуславяне на учебните програми с конкретните задачи в културните институти. Ще продължи насърчаването и подпомагане на творческото израстване на деца с изяви дарби в областта на изкуствата.

В сферата на спорта ще продължи държавната подкрепа за реализиране на дейности за: подобряване на условията за практикуване на спорта за учащи и спорта за всички, развитие на спорта за високи постижения, като средство за повишаване престижа на нацията; реконструкция и модернизация на спортни обекти и съоръжения и приваждането им в съответствие с международните стандарти и др.

През 2015 г. са разчетени средства за финансиране на дейности по подготовката, създаването и разпространението на национални и регионални програми на Българската национална телевизия и Българското национално радио, както и за придобиване и основен ремонт на дълготрайни активи в двете медии.

В прогнозата за 2015 г. за общините е разчетено увеличение на натуралните показатели и на стандартите за издръжка. Средствата за текущи разходи за делегираните от държавата дейности по тази функция са в размер на 84,9 млн. лв. Въвежда се допълващ стандарт за музеите и художествените галерии, който да обезпечава поддръжката и модернизиранието на съществуващата материална база, спазването на международните изисквания за съхранение и представяне на движимите културни ценности.

Функция VIII. Икономически дейности и услуги

Планираните разходи за функция „Икономически дейности и услуги“ по КФП за 2015 г. са в размер на 4 655,7 млн. лв., което представлява 14,6 % от общите разходи и 5,6 % от БВП.

Разчетените средства във функцията отразяват държавната политика по отношение на реалния сектор, политиките в селското и горското стопанство, рибарството и аквакултурите, както и приоритетните политики при реализирането на инфраструктурни проекти в сферата на транспорта, както и на проекти, свързани с енергийната ефективност, промишлеността, строителството и туризма.

В сферата на минното дело, горива и енергия се реализират дейности по извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация, безопасно съхранение на ядрени отпадъци, извършване на експертизи и обследвания на енергийни потребители, разработване на мерки за намаляване на енергийното потребление в индустрията, осъществяване на дейности и програми за енергийна ефективност и др.

Разчетени са средства за покриване на разходите, свързани с дейността на фонд „Радиоактивни отпадъци” (РАО) и фонд „Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения” (ИЕЯС), които са предназначени за изпълнението на ангажиментите на държавата по:

- финансиране и контрол върху дейностите по управление на радиоактивни отпадъци – манипулиране, предварителна обработка, преработка, кондициониране, съхраняване или погребването им, вкл. извеждане от експлоатация на съоръжения за управление на РАО;

- финансиране и контрол върху дейностите по извеждане от експлоатация на ядрените съоръжения на АЕЦ „Козлодуй” (преминаването на първи-четвърти блокове на АЕЦ „Козлодуй” ЕАД като съоръжения за управление на радиоактивни отпадъци към Държавно предприятие „РАО”) и разходите по съхраняването и погребването на РАО, получени в резултат на извеждането.

Финансирането на държавната политика **в областта на промишлеността и строителството** е насочено към дейности по насърчаване създаването и развитието на микро, малки и средни предприятия, които включват подкрепа на бизнеса чрез предоставяне на целенасочена помощ за насърчаване на предприемачеството за стартиране и развитие на микро, малки и средни предприятия, подкрепа на процеса на възпитание в предприемачество, насърчаване създаването на предприятия, базирани на иновативни идеи и стимулиране на научно-изследователската и развойна дейност, стимулиране на пазарно ориентирани научно-приложни изследвания, предназначени за индустрията и създаване на условия за привличане на частни капитали за финансиране на иновации, подобряване на бизнессредата, вкл. проиновативната инфраструктура, осигуряване на актуална и качествена информация за външните пазари, на по-достъпни и качествени консултантски и информационни услуги за бизнеса и др.

В това функционално направление се реализират дейности в областта на метрологията и техническия надзор, на приватизацията и следприватизационния контрол, на патентната дейност, на дейностите по акредитиране на лаборатории и органи, на обществените поръчки и др., както и на извършваната от министерствата и ведомствата издателска дейност, издръжка на обекти, предназначени за представителни

и социални нужди – почивни бази, оздравителни комплекси и др. Държавната политика в тази област се провежда от Министерство на икономиката, в т.ч. Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация”, Агенция за приватизация и следприватизационен контрол, Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, Патентно ведомство, Агенция по обществени поръчки и Български институт по метрология, Народно събрание, Министерски съвет, Министерство на финансите, Министерство на отбраната, Министерство на образованието и науката, в т.ч. Българска академия на науките.

Планираните разходи **в сферата на туризма**, вкл. за национална туристическа реклама, са насочени към повишаване на конкурентоспособността и доходността на този отрасъл, с ясно разпознаваема национална идентичност и съхранена култура и природа. Планираните дейности включват: насърчаване предоставянето на качествени услуги и защита правата и сигурността на потребителите, постигане на ефективна координация между институциите, ангажирани с определяне и осъществяване на политиката в туризма, взаимодействие с туристическия бизнес, нарастване на приходите от международен туризъм в България, в т.ч. чрез облекчен достъп и оптимизирана система за привличане на чуждестранни туристи на територията на България, превръщане на подходящото културно-историческо наследство в част от инфраструктурата на туризма, разнообразяване на предлаганите продукти с цел целогодишно използване на туристическия потенциал на страната (в т.ч. нарастване на туристическите посещения в България и в неактивния сезон), стимулиране развитието на екологичен, СПА и уелнес, специализирани сегменти на туризъм с висока добавена стойност на туристическите продукти (ловен туризъм, гурме и вино туризъм, голф туризъм, яхтинг и др.), разширяване позициите на България на целевите пазари чрез диверсификация на предлагания продукт /комбинирани пътувания и специализиран туризъм/, увеличаване на дела на вътрешния пазар, насърчаване развитието на устойчивите форми на туризъм и т.н..

В областта на транспорта и съобщенията стратегическата цел на провежданата политика е изграждане на устойчива транспортна система, развит съобщителен и жизнеспособен пощенски сектор, съвременна електронна инфраструктура и услуги, както и технологично развитие и иновации. При изпълнение на политиката в областта на транспорта и съобщенията, средствата разчетени за 2015 г., ще бъдат насочени към:

- Провеждане на национална транспортна политика, основана на приемственост, ефективност и експертност;
- Изграждане на модерна, балансирана и интегрирана транспортна инфраструктура по основната и разширената Трансевропейска мрежа на територията на България, както и подобряване на инфраструктурната свързаност на регионите чрез модернизиране на пътната инфраструктура;
- Развитие на железопътния транспорт като евтин, достъпен и екологичен;

➤ Осигуряване на качествени транспортни услуги на населението, равнопоставен достъп, сигурност, безопасност и опазване на околната среда.

В това функционално направление са разчетени субсидии за нефинансови предприятия по бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията: за „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД по договора за извършване на обществени превозни услуги в областта на железопътния транспорт на територията на Република България – 140 млн. лв. и за „Български пощи” ЕАД за компенсиране на несправедливата финансова тежест от изпълнението на универсалната пощенска услуга по Закона за пощенските услуги – 12,5 млн. лв.

Предвидените средства за субсидии за нефинансови предприятия за 2015 г. са, както следва:

➤ за ДП „Национална компания „Железопътна инфраструктура“ - 135 млн. лв.;

➤ за вътрешноградски и междуселищни пътнически превози в слаборазвит, планински и гранични райони в страната по автомобилен транспорт – 23 млн. лв.

Държавата възлага на предприятията определени задължения, като има ангажимент за осигуряване на средства за изпълнението им, съгласно изискванията на нормативната уредба на национално и на европейско ниво относно услугите от общ икономически интерес. С предвидените субсидии за 2015 г. се цели покриване на разходите за осъществяване на превозите на пътници на автомобилните превозвачи, като едновременно с това следва да се предприемат мерки за оптимизиране дейностите им, с оглед постигане на по-голяма ефективност, водеща до намаляване на техните разходи и евентуално създаване на възможности за увеличаване на собствените им приходи, като с това се подобрява качеството на предоставяните услуги.

За 2015 г. са предвидени средства за капиталови трансфери, както следва:

➤ за ДП „Национална компания „Железопътна инфраструктура“ - 105 млн. лв.;

➤ за „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД – 30 млн. лв.;

➤ за „Холдинг БДЖ“ ЕАД – 40 млн. лв.;

➤ за ДП „Пристанищна инфраструктура“ - 11 млн. лв.

С предвидените средства за капиталови трансфери за ДП „НКЖИ”, за 2015 г. ще се осигури от една страна изпълнението и съответно финансирането на проектите от инвестиционната програма на предприятието за ремонт, рехабилитация и изграждане на обекти от железопътната инфраструктура – публична държавна собственост.

От друга страна, отчитайки факта, че приходите на компанията са основно от субсидия, капиталови трансфери и несъществени приходи от продажби на

неоперативни активи, е необходимо да бъдат осигурени целеви средства за собственото ѝ участие във връзка с приключване разплащането на проекти, генериращи приходи, по Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013 г. С предоставянето на финансов ресурс от държавния бюджет ще се гарантира изпълнението на проектите в рамките на заложения график и постигането на целевите индикатори по Оперативна програма „Транспорт“ в рамките на програмния период 2007-2013 г., като по този начин се минимизира риска от спиране на проекти и възстановяване на средства към ЕС, използвани за тяхната реализация.

Във връзка с изпратената нотификация пред ЕК относно предоставянето на държавна помощ за „Холдинг БДЖ“ ЕАД за анулиране на дълговете на дружеството, поети преди присъединяването на Република България към ЕС, съгласно Ръководните насоки на Общността за държавните помощи за железопътните предприятия (2008/С 184/07), са предвидени средства от държавния бюджет, които ще се предоставят след получаване на положително становище на ЕК и ще бъдат отпуснати целево за погасяване на задълженията на дружеството в съответствие с условията на ЕК.

С разчетените средства за **селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов** за 2015 г. ще бъдат осъществени дейности в селското и горското стопанство, свързани с борбата със заразни и паразитни болести, събиране и унищожаване на високорискови отпадъци, охрана и възпроизводство на горите, за издръжка на горската и ловна стража с оглед опазване на горите и дивеча; за опазване, възстановяване и подобряване на почвеното плодородие и екологичните функции на почвената покривка; за развитието на лозаровинарския сектор в страната, съгласно изискванията на ЕС; за осъществяване на противогодова защита на продукцията в селското стопанство, за опазване селекцията в животновъдството с оглед подобряване породата им; за контрол на зърното и фуража; за опазване и възпроизводство на рибата и аквакултурите, за изпитване, изследване и сертифициране на земеделската и горска техника; за сортоизпитване, сертифициране и контрол на посевния и посадъчен материал и опазване на страната от проникването и разпространяването на вредители по растенията и растителните продукти.

По функция „Икономически дейности и услуги“ за общините се предвиждат капиталови разходи в размер на 159,0 млн. лв. От тях 151,5 млн. лв. са в сферата на транспорта и съобщенията и са насочени за основен ремонт и изграждане на общински пътища, както и за продължаване разширението на Софийското метро. За 2015 г. предвидените средства за покриване на транспортните разходи за доставки на хляб, хлебни изделия и основни хранителни стоки в планинските и малките селища с население до 500 жители (без курортите) са в размер на 3,6 млн. лв.;

За изпълнението на програми за техническа ликвидация и консервация на обекти от миннодобивния отрасъл и за саниране на околната среда за 2015 г. са предвидени 10,0 млн. лв.

Функция IX. Разходи неклассифицирани в другите функции

Планираните разходи по тази функция в КФП за 2015 г. са в размер на 871,8 млн. лв., без резерв, което представлява 2,7% от общите разходи и 1,1% от БВП.

Разчетените средства по тази функция за 2015 г. са разходи за лихви по обслужване на дълга, както и разходите за лихви по държавни инвестиционни заеми.

4.3. Мотиви към предложения за промяна на други закони в проекта на ЗДБРБ за 2015 г., както и към промяната на данъчните закони.

Законът за Министерството на вътрешните работи (МВР), който беше отменен (отм., ДВ, бр. 53 от 2014 г.), даваше право на държавните служители от МВР да ползват безплатен превоз в обществения градски транспорт при изпълнение на служебните им задължения. Приетият през 2014 г. нов Закон за Министерството на вътрешните работи разширява обхвата на правоимащите, като същото право се дава и на лица, които работят в системата на МВР, но не са държавни служители.

В глава седма „Служители на МВР” от действащия закон е определен специфичен статут на лицата от състава на МВР – държавни служители, които съобразно възложените функции и притежаваната квалификация изпълняват служебните си задължения на определени видове длъжности. В тази връзка, включените други служители (работещи по трудово правоотношение) нямат пряко отношение към функциите и изпълняваните служебни задължения на държавните служители по възложените им от държавата основни дейности.

Промените в Закона за радиото и телевизията са изцяло във връзка с удължаването на срока за финансиране на Съвета за електронни медии, както и за финансиране на дейности със средства от държавния бюджет на Българската национална телевизия и Българското национално радио.

Целта на предложените промени в Закона за съдебната власт е уеднаквяването на използваната бюджетна терминология и принципи с разпоредбите на Закона за публичните финанси.

Предложението за отмяна на § 11а от преходните и заключителни разпоредби на действащия Закон за движението по пътищата е с цел елиминиране на дублирането на дейностите за контрол и управление на движението по пътищата, въведени с § 11а от преходните и заключителни разпоредби и § 1 от допълнителните разпоредби на Закона за движението по пътищата.

Промяната на уредбата на Закона за кредитиране на студенти и докторанти се налага с оглед избягване на несъгласуваност на законодателството и възникване на неясноти при неговото прилагане.

Променят се разпоредби в Закона за професионалното образование, в Закона за висшето образование, в Закона за концесиите и Закона за Българската банка за развитие с оглед привеждането им в терминологично съответствие със Закона за публичните финанси.

Разпоредбите на Закона за Българската телеграфна агенция и на Закона за насърчаване на научните изследвания също се променят поради необходимостта от терминологично съответствие със ЗПФ, както и в съответствие с европейското законодателство в областта на държавните помощи.

Тъй като приходите на общините са част от общинските бюджети, одобряват се с решението на общинския съвет за приемане на бюджета на общината, а не се предвиждат в „утвърдения за съответната година републикански бюджет“, поради което показателят, визиран в чл. 8, ал. 1, т. 5 (ДВ, бр. 154 от 1998 г.) от Закона за административно-териториалното устройство на Република България не съответства на ЗПФ, не е ясен, не може да бъде определен и разпоредбата следва да се отмени или измени.

Промените в Закона за автомобилните превози са свързани с неприемане на наредба в посочения закон срокове. С оглед необходимостта от приемане на наредбата, с която се предвижда въвеждането на правилата на Европейския съюз относно услугите от общ икономически интерес в областта на автомобилния транспорт, срокът за нейното приемане следва да бъде продължен до 31 март 2015 г.

ЧАСТ 5. ФИСКАЛНА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ И БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ОБЩИНИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2015-2017 г.

Политиките в бюджета по отношение на общините са насочени към разширяване на възможностите за тяхното устойчиво и балансирано развитие. Продължават дейностите за преодоляване на натрупаните вътрешни диспропорции между регионите. През 2015 г. ще продължи изпълнението на оперативни проекти, насочени към генериране на заетост и доходи в регионите.

Продължава диалогът с представителите на местната власт както по отношение усвояването на европейските средства, така и по всички актуални въпроси, касаещи местните общности. В процес на съвместни анализи са направленията за подобряване ефективността на местните власти и създаване на условия за подобряване на качеството и обхвата на дейностите на местно равнище.

Таблица: Бюджетни взаимоотношения с общините (в хил. лв.)

Бюджетни взаимоотношения	Закон 2014	от тях:		Проект 2015	от тях:		Разлика 2015-2014
		местни	делегирани		местни	делегирани	
Общо	2 384 738,8	365 640,0	2 019 098,8	2 485 635,9	386 400,0	2 099 235,9	100 897,1
- обща субсидия за държавни дейности	1 988 198,8	0,0	1 988 198,8	2 066 835,9	0,0	2 066 835,9	78 637,1
- обща изравнителна субсидия	255 640,0	255 640,0	0,0	264 000,0	264 000,0	0,0	8 360,0
- трансфер за зимно поддържане и снегопочистване	19 000,0	19 000,0	0,0	23 000,0	23 000,0	0,0	4 000,0
- целева субсидия за капиталови разходи, в т.ч.:	121 900,0	91 000,0	30 900,0	131 800,0	99 400,0	32 400,0	9 900,0
- за изграждане и основен ремонт на общински пътища	60 000,0	60 000,0	0,0	63 000,0	63 000,0	0,0	3 000,0
- целева субсидия по методика	61 900,0	31 000,0	30 900,0	68 800,0	36 400,0	32 400,0	6 900,0

Фискалните параметри за периода 2015-2017 г. са насочени към насърчаване на инвестициите и заетостта. В КФП е предвидено общо увеличение на собствените приходи на общините във връзка с тенденция за нарастване на постъпленията от имуществените данъци и данък върху превозните средства. Допълнителни положителни ефекти върху собствените приходи на общините се очакват в резултат на подобряване събираемостта на приходите.

Увеличение през 2015 г. има в размера на бюджетните взаимоотношения между общините и централния бюджет със 100,9 млн. лв., в т.ч: на единните стандарти в делегираните от държавата дейности – с 78,6 млн. лв.; на изравнителната субсидия – с 8,4 млн. лв.; на трансферите за зимно поддържане и снегопочистване – с 4 млн. лв., на

целевата субсидия за капиталови разходи – с 9,9 млн. лв. в т.ч и за ремонт и изграждане на общински пътища – с 3,0 млн. лв.

Координацията на секторните политики в областта на делегираните от държавата дейности се реализира с участието на местните власти. Бюджетът на всяка делегирана от държавата функция се определя по утвърдените стандарти и натурални показатели, съгласувани с отрасловите министерства и Националното сдружение на общините в Република България. Напредък се очаква при разработените планове за развитие на социалните услуги, които са обвързани с други стратегически и планови документи на местно равнище на управление. Продължава тенденцията на намаляване дела на услугите в специализираните заведения за сметка на увеличаването на услугите в общността.

ЧАСТ 6. УПРАВЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ И ПРОГРАМИ ЗА ПЕРИОДА 2015-2017 г.

6.1. Средства от фондовете и програмите на ЕС за периода 2015-2017 г.

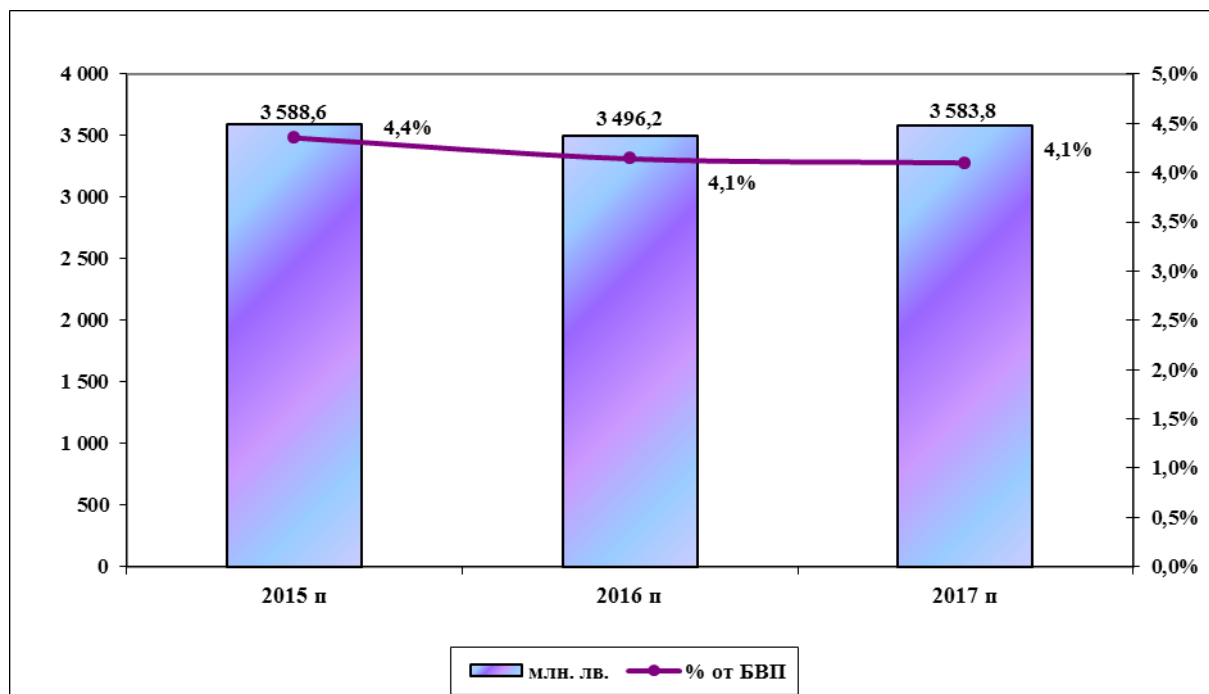
6.1.1. Национален фонд

В разчетите за периода 2015-2017 г. са отчетени, както спецификите във връзка с изпълнението на програмите за следващия програмен период, така и опитът от прилагането на настоящия период.

През 2015 г. всички оперативни програми, съфинансирани от СКФ 2007-2013 г., навлизат във финалната фаза за реализиране на финансираните чрез тях проекти, поради което се очакват интензивни плащания по програмите като само за 2015 г. очакваната сума на разплатените средства надвишава 16 % от техните първоначални бюджети. Планираните разходи по всяка от програмите са съобразени с неизразходената част от тези бюджети и възможностите за завършване на вече договорените проекти до 31.12.2015 г., както и сроковете за възстановяване на последните верифицирани разходи към бенефициентите през 2016 г.

Разходна част

Графика: *Разходи на Национален фонд - сметка за средства от ЕС за периода 2015-2017 г. (в млн. лв. и в % от БВП)*

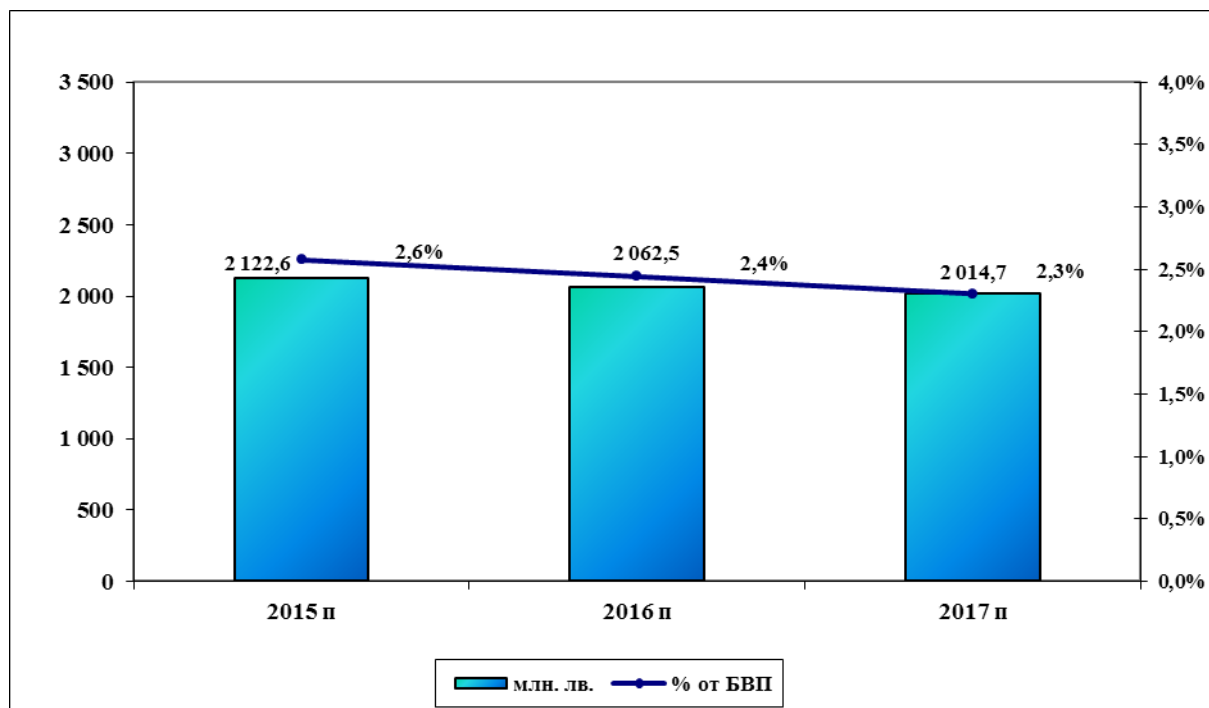

При планиране на разходите по оперативните програми, съфинансирани от СКФ, са взети под внимание застъпването на двата програмни периода през 2015 г. и 2016 г., различните правила за всеки от периодите, както и съответните етапи, в които се намират отделните оперативни програми.

Прогнозата за разходите по оперативните програми, съфинансирани със средства от СКФ 2007-2013 е разработена в съответствие с предвижданията за приключването на разплащанията по съответните програми. По отношение на двустранните програми за трансгранично сътрудничество на ЕС (външни граници) прогнозата е съобразена и със спазването на правилото за автоматичното освобождаване от бюджетен ангажимент (N+3). Крайният срок за разплащане по тези програми е 31.12.2017 г.

Приходна част

Графика: Приходи на Национален фонд - сметка за средства от ЕС за периода 2015-2017 г. (в млн. лв. и в % от БВП)

Програмен период 2007-2013 г.

Планираните приходи за 2015-2017 г. по програмите, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС за периода 2007-2013 г., както и за двустранните програми за трансгранично сътрудничество (външни граници), включват определения индикативен размер на разходите, които се очаква да бъдат възстановени от ЕК през този период.

За гореспоменатите програми е приложен следният подход:

➤ размерът на разходите по оперативни програми, съответстващи на европейското съфинансиране, извършени през последните два месеца на предходната година. Съгласно правилата на ЕК само заявленията за плащане, които страната-членка изпраща до 31 октомври гарантирано ще бъдат изпълнени в рамките на годината, в която са изпратени. Поради тази причина всички заявления за плащане, които се очаква да бъдат изпратени след тази дата са планирани за получаване през следващата година;

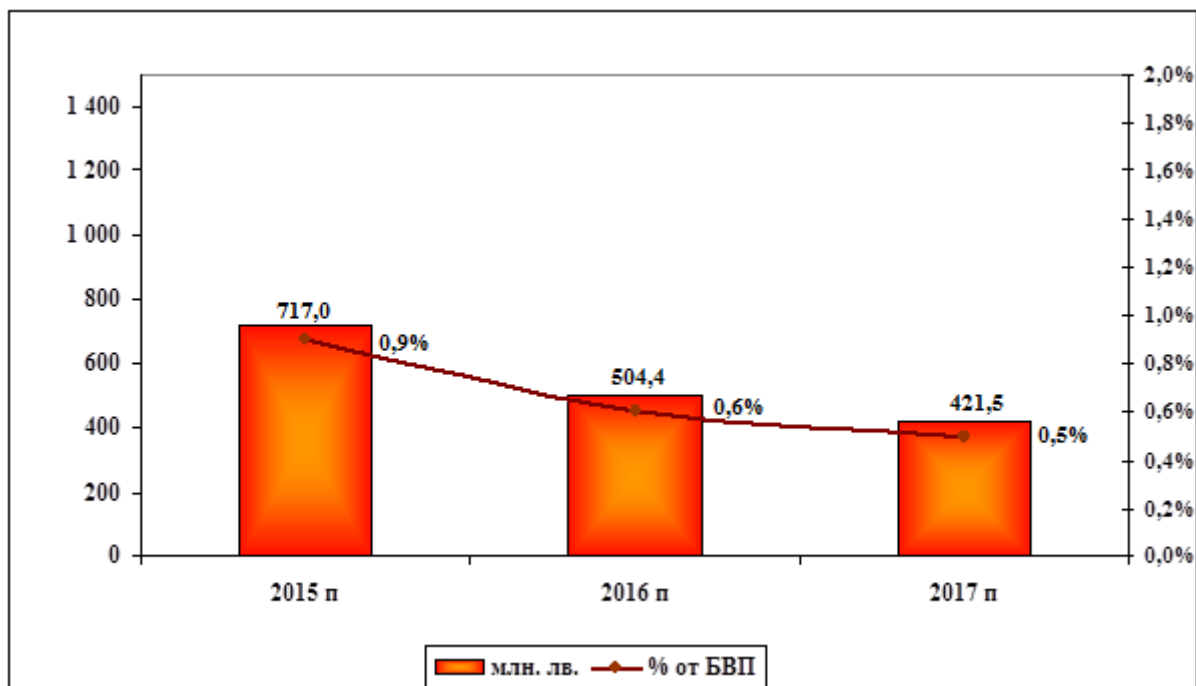
➤ размерът на разходите по оперативни програми, съответстващи на европейското съфинансиране, извършени през първите десет месеца на настоящата година. При прогнозирането на приходите са отчетени и текстовете на чл. 79 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 г., съгласно които общата сума от префинансирането и извършените междинни плащания не може да превишава 95 % от приноса от фондовете за всяка оперативна програма.

Изключително важно е да се отбележи, че всяко забавяне на темповете на извършване на разходи по програмите, съфинансирани със средства от ЕС, спрямо разчетените данни, би довело до намаляване размера на разходите, които се сертифицират към ЕК, което ще се отрази в намаление на постъпленията към Република България през съответните години.

6.1.2. ДФ „Земеделие“

ПРИХОДИ

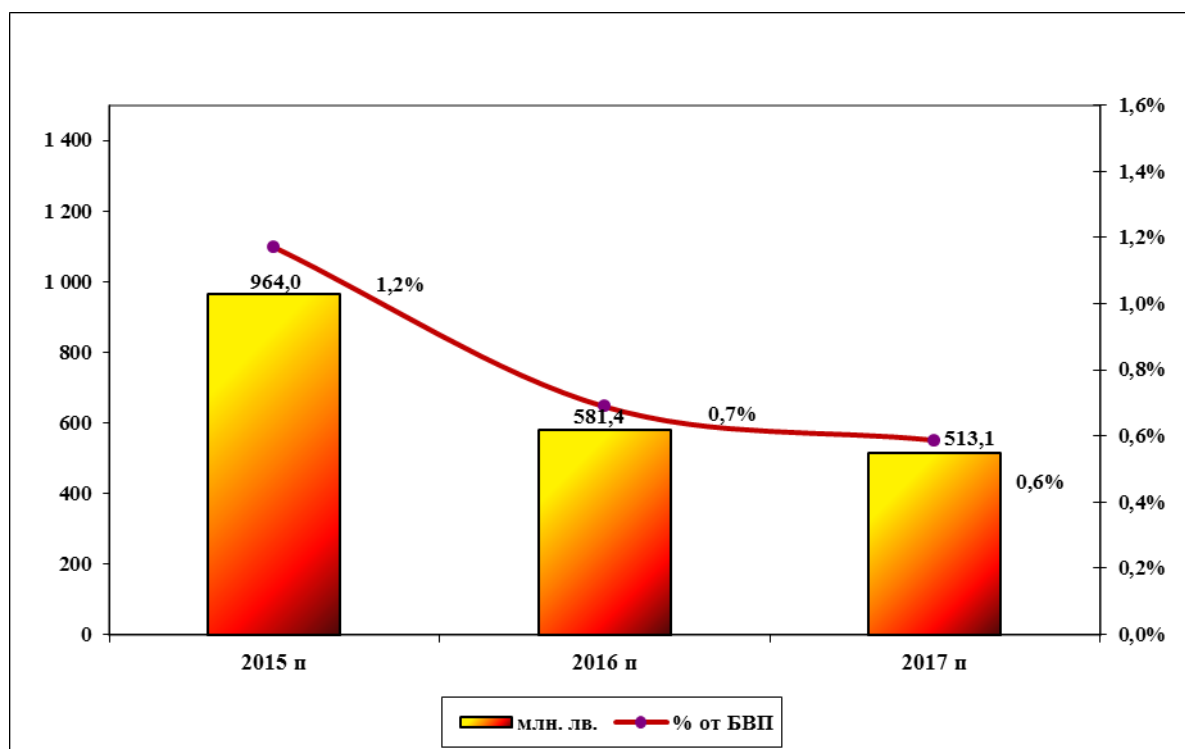
Графика: Приходи на ДФ „Земеделие“ - сметка за средства от ЕС за периода 2015-2017 г. (в млн. лв. и в % от БВП)

Планираните приходи за периода 2015-2017 г. по програмите, финансирани от ЕС, включват определения индикативен размер на разходите, които се очаква да бъдат възстановени от ЕК през този период. Очакваните приходи по години, са както следва: за 2015 г. – 717,0 млн. лв.; за 2016 г. – 504,4 млн. лв. и за 2017 г. – 421,5 млн. лв.

РАЗХОДИ

Графика: Разходи на ДФ „Земеделие“ - сметка за средства от ЕС за периода 2015-2017 г. (в млн. лв. и в % от БВП)

ОБЩА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2017 г.

Приоритетите в областта на селскостопанската политика са насочени към създаването на организации на пазара на земеделски продукти, подкрепа на доходите на земеделските производители и развитие на селските райони.

Основните инструменти за провеждането на общата селскостопанска политика са директните плащания и пазарната подкрепа на земеделските производители (1-ви стълб на ОСП) и политиката за развитие на селските райони (2-ри стълб на ОСП).

По линия на първия стълб на ОСП ще постъпят средствата за подпомагане на земеделските производители по схеми за директни плащания и за пазарна подкрепа.

По схемата за единно плащане на площ през 2015 г. се предвижда да бъдат усвоени 1 255,8 млн. лв. директни плащания на земеделски производители – плащания за сметка на ЕС. Разчетените средства за директните плащания за България през 2016 г. са в размер на 1 410,6 млн. лв., а за 2017 г. разчетите възлизат на 1 549,9 млн. лв.

Мерките за пазарна подкрепа за периода 2015-2017 г. се предоставят чрез различни механизми - интервенции, с цел стабилизиране на пазара в сектори като зърнени култури, ориз, месо, мляко, плодове и зеленчуци; експортни субсидии за компенсирание на разликите в цените в ЕС и световния пазар; помощи за повишаване на консумацията на някои продукти; подкрепа на организации на производители на плодове и зеленчуци; пазарна подкрепа за вино (преструктуриране на лозя), месо, пчеларство, захар и други.

Общият бюджет за финансиране на пазарни мерки за 2015 г. е в размер на 43,5 млн. лв., като делът на националното съфинансиране е в размер 36,4 млн. лв., а делът на европейското финансиране е в размер на 7,1 млн. лв.

Съгласно законодателството на ЕС, национално съфинансиране се прилага по следните пазарни мерки: Схема „Училищен плод“; „Подпомагане на групи производители на плодове и зеленчуци“; Подпомагане в сектор Вино - мярка „Промоции на вина в трети страни“; „Публична интервенция на зърно“; „Национална програма за пчеларство“ и „Промоционални програми за земеделски продукти“.

По линия на втория стълб на ОСП ще постъпят средствата за развитие на селските райони.

В средносрочен план средствата, които страната ни предвижда да усвоява по програмите на ЕС без съфинансирането към тях са, както следва:

- за 2015 г. за селскостопанската политика – 657,2 млн. лв. и за морско дело и рибарство - 52,7 млн. лв.;
- за 2016 г. за селскостопанската политика – 464,9 млн. лв. и за морско дело и рибарство - 30,9 млн. лв.;
- за 2017 г. за селскостопанската политика – 393,7 млн. лв. и за морско дело и рибарство - 17,5 млн. лв.

През 2015 г. се очаква и стартирането на ПРСР 2014-2020 г. За програмен период 2014-2020 г., се предвижда финансираните мерки по ПРСР да осъществят шест приоритета на ЕС за развитие на селските райони, а именно:

- стимулиране на трансфера на знания и иновациите в областта на селското и горското стопанство и селските райони;
- повишаване на конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност и укрепване на жизнеспособността на стопанствата;
- насърчаване на организацията на хранителната верига и управлението на риска в селското стопанство;

- възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, зависещи от селското и горското стопанство;
- насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в селското стопанство, сектора на храните и горския сектор.

6.1.3. Финансова рамка за периода 2014-2020 г.

ДФ „Земеделие“

През новия програмен период 2014-2020 г., в съответствие с целите на политиката на ЕС за развитие на селските райони, Програмата за развитие на селските райони има три цели:

- повишаване на конкурентоспособността и балансирано развитие на селското стопанство и хранителната промишленост;
- опазване на екосистемите и устойчиво управление, използване на природните ресурсите в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост, предотвратяване на климатичните промени и приспособяване към тях;
- социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот.

За Програмата за морско дело и рибарство за периода 2014-2020 г. към настоящия момент все още не е одобрен окончателно размера на бюджета на програмата, както и направленията, по които ще се извършва подпомагането. Преобладаващата част от мерките по Програмата за морско дело и рибарство са насочени към:

- повишаване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в сектор рибарство;
- насърчаване на устойчиво, отличаващо се с ефективно използване на ресурсите рибарство;
- диверсификация на дейностите в рамките на сектор рибарство, както и в други сектори на морската икономика;
- подобряване на пазарната организация за продуктите на риболов и аквакултурите;
- рибарски пристанища, кейове за разтоварване и покрити лодкостоянки.

Стратегията на Програмата за морско дело и рибарство подпомага осъществяването на основните цели и приоритети на ЕС за периода 2014-2020 г. и

принципите на Общата политика в областта на рибарството (ОПОР), насочени към жизнеспособност, конкурентоспособност и екологична устойчивост в секторите на рибарството и аквакултурите и насърчаване на социалното сближаване и разкриването на работни места в зависими от рибарството общности. По този начин тя подкрепя постигането на целите на стратегията „Европа 2020“: интелигентен растеж - изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации; устойчив растеж - насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите; приобщаващ растеж - стимулиране на икономика с високо равнище на заетост, икономическо, социално и териториално сближаване.

Национален фонд

По отношение на разчетите за програмен период 2014-2020 г. е взет под внимание опита от стартирането на програмен период 2007-2013 г. Реално схемите по отделните програми стартираха в края на първата година, като през 2007 г. нямаше извършени разходи по отделните програми, а разходването на средствата стартира реално в средата на 2008 г. и то предимно с авансови плащания към бенефициентите. Следва да се има предвид, обаче, че това беше първи програмен период, в който България прилага Структурните фондове и Кохезионния фонд. На практика целият натрупан опит от програмен период 2007-2013 г. дава увереност, че реалното разходване на средствата по оперативните програми през новия програмен период ще стартира по-рано и с по-бързи темпове. За целите на коректността на прогнозите е взето под внимание и времето, което ще отнеме одобряването на новите оперативни програми от ЕК, като може да се очаква техният реален старт да бъде в началото на 2015 г. За 2016 г. и 2017 г. се очаква постепенно да се увеличат разходите по тези програми.

При планирането на разходите по Оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на ЕС за финансовата рамка 2014-2020 г., са взети под внимание сроковете за одобрение от ЕК на оперативните програми, етапът на подготовка на всяка от тях, особеностите на подпомаганите сектори, както и характерът и сроковете за реализация на отделните проекти. Така например оперативните програми, насочени към изграждане на балансирана и устойчива транспортна система чрез развитие и модернизация на ключовата транспортна инфраструктура за връзки от национално, трансгранично и европейско значение и към развитие на екологичната инфраструктура и подобряване, опазване и възстановяване на природната среда и биоразнообразието, обхващат проекти с голям мащаб, от национално значение, реализирани поетапно във времето с ангажиране на значителен ресурс за изпълнението им. На другия полюс се намират програмите, които са насочени към насърчаване на заетостта на населението и подпомагане на най-нуждаещите се. Поради спецификата на изпълняваните мерки при такъв тип проекти се генерират регулярни, но сравнително по-малки по обем разходи.

При планиране на приходите от програмите, които ще бъдат финансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния

фонд на ЕС за финансовата рамка 2014-2020 г., са взети под внимание предварителното финансиране (първоначално и годишно), което се очаква да получи България, както и европейската част на извършените разходи, които ще бъдат възстановени от ЕК при съобразяване с разпоредбите на приложимите регламенти.

Съгласно приетите в края на 2013 г. регламенти ЕК ще превежда първоначално предварително финансиране за 2014 г., 2015 г. и 2016 г. по всяка оперативна програма в размер на 1 % от нейния бюджет. Изключение прави Оперативната програма, финансирана от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, при която предварителното финансиране е еднократно в размер на 11 % от бюджета на програмата. Държавата ще разполага с финансов ресурс под формата на предварително финансиране за 2015 г. в размер на 11 % от Европейската компонента в бюджета на Оперативната програма, финансирана от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, и 2 % от Европейската компонента в бюджетите на всички останали оперативни програми (1 % за 2014 г. и 1 % за 2015 г.). Също така, предвижда се в периода 2016-2022 г. ЕК да превежда на държавите-членки годишно предварително финансиране, като за 2016 г. то е в размер на 2 %, а през 2017 г. - 2,625 % от Европейската компонента в бюджетите на оперативните програми.

През новия програмен период се въвежда така нареченото годишно уравниване на сметките, съгласно което ЕК ще възстановява текущо 90 % от допустимите разходи, включени в изпратените от държавите-членки заявления за плащания, а останалата за възстановяване част ще си изчислява след приспадане на полученото годишно предварително финансиране и вече получените 90 %.

6.2. Програми, финансирани от други донори за периода 2015-2017 г.

През периода 2015-2017 г. са разчетени разходи за сметка на очаквани приходи от ЕС и други държави, както и полагащото им се съфинансиране от националния бюджет за финансирането на дейности и проекти по следните програми: Иновации за зелена индустрия; Фискалис 2020; Митници 2020; програми по Европейски фонд за външните граници; програми по Европейски фонд за връщане; Подкрепа с цел справяне с миграционния натиск; програми по Европейски фонд Вътрешна сигурност; програми по Европейски фонд Убежище, миграция и интеграция; Европейска миграционна мрежа; Фонд "Сигурност"; за различните програми по транснационално сътрудничество, които не се разчитат по бюджета на Национален фонд; програмите за международно и териториално сътрудничество; Мрежа за градско развитие; Европейска мрежа за наблюдение на териториалното развитие и сближаване; програми за сътрудничество ИНТЕРАКТ и УРБАКТ; Гръцкия план за икономическо възстановяване и развитие на Балканите; Трансевропейските транспортни мрежи; Превенция и борба с престъпността, Норвежки финансов механизъм 2009-2014, Финансов механизъм на европейското икономическо пространство 2009-2014 и други проекти и програми.

6.3. Вноска в общия бюджет на ЕС за периода 2015-2017 г.

Актуализираната прогноза за размера на вноската на Република България в общия бюджет на ЕС по години за периода 2015-2017 г. е, както следва: 979,9 млн. лв. за 2015 г., 934,9 млн. лв. за 2016 г. и 966,8 млн. лв. за 2017 г.

Вноските на държавите-членки в общия бюджет на ЕС, в това число и на Република България, се формират въз основа на два компонента съгласно действащото в момента Решение на Съвета от 7 юни 2007 година относно системата на собствените ресурси на Европейските общности (2007/436/ЕО, Евратом), а именно:

1. Традиционни собствени ресурси (ТСР) - 75% от реално събраните мита и такси върху производството на захар и изоглюкоза;

2. Национална вноска, състояща се от:

- Ресурс на база на данъка върху добавена стойност (ДДС);
- Ресурс на база на brutния национален доход (БНД);
- Корекция за Обединеното кралство.

Следва да се има предвид, че независимо от предварителните прогнози за приходите от мита и такси върху производството на захар и изоглюкоза, държавите-членки превеждат (през месец n+2) в бюджета на ЕС 75 % от реално събраните (през месец n) суми.

В заложената сума за вноската на България в общия бюджет на ЕС за 2015 г. е включена и сумата на балансите за ДДС и БНД ресурсите от 2014 г., която следва да се плати през 2015 г. Всяка година през месец ноември съгласно чл. 10, точки 4-8 от Регламент на Съвета 1150/2000, ЕК изчислява и информира държавите-членки за сумата на корекциите по вноските им на база на ДДС и на БНД. Тези корекции (или т. нар.баланси на ДДС и БНД ресурсите) следва да се платят от държавите-членки по сметка на ЕК на първия работен ден на месец декември, като всяко забавяне на тяхното предоставяне води до начисляване на лихва. През 2014 г. общият размер на балансите на ДДС и БНД ресурсите представлява значителна сума, като съответно и сумите по държави-членки са значително по-високи в сравнение с предходните години. Основната причина за по-големия размер на корекциите е промяната в методологията за изчисляване на базата на БНД и въвеждането на ESA 2010.

В тази връзка ЕК инициира законодателно предложение за промяна на Регламент 1150/2000, което дава възможност на държавите-членки да разсрочат до 1 септември на следващата година плащането на балансите без да се начислява лихва за забавяне, ако отговарят на определени критерии. В конкретния случай за 2014 г. всички държави-членки, в т.ч. и България, могат да разсрочат предоставянето на балансите.

В хода на изпълнение на разходните политики по бюджета на ЕС е възможно да има промяна в размера на националните вноски на държавите-членки в зависимост от възникналите допълнителни или непредвидени нужди от средства, както и във връзка с периодичните актуализации на данните за ресурса на база ДДС и за ресурса на база

БНД във връзка с последната налична информация с оглед постигане на по-голяма точност.

Очаква се да бъдат извършени технически корекции в размера на вноските на държавите-членки след влизането в сила на новото Решение на Съвета от 26 май 2014 г. относно системата на собствени ресурси на ЕС (2014/335/ЕС, Евратом), което ще регулира системата за финансиране на бюджета на ЕС през финансовия период 2014-2020 г. Веднага след ратификацията му от всички държави-членки Решението ще влезе в сила със задна дата от 1 януари 2014 г.

ЧАСТ 7. ПОЛИТИКА ПО ДЪЛГА И ФИНАНСИРАНЕТО

В съответствие с основните цели и правила на фискалната политика и управлението на публичните финанси, състоянието и прогнозите на макроикономическите параметри за следващия тригодишен период, провежданата от правителството политика по управление на държавния дълг ще продължи да бъде насочена към:

Осигуряване необходимите средства за финансиране на държавния бюджет и рефинансиране на дълга в обращение, като пряко следствие от нуждите за покриване на падежиращия се дълг, бюджетните дефицити, поддържане на определени нива на фискалния резерв, както и при необходимост осигуряване на средства за ликвидна подкрепа.

➤ Финансиране при оптимално съотношение риск/цена и запазване на лихвените разходи по обслужване на дълга спрямо прогнозния БВП в рамките на около 1,3 %;

➤ Контролиране размера, динамиката и обслужването на вътрешния и външния държавен дълг с цел поддържането му на ниво, което да не застрашава макроикономическата стабилност на страната, както и посредством адекватното времево разположение на постъпленията от емисии на държавни ценни книжа с оглед обезпечаване избягването на процикличното влияние на бюджета върху икономиката на страната;

➤ Оценка на различните източници за дългово финансиране (вътрешни и външни), с оглед обезпечаване достъпа на правителството до финансов ресурс в условията на привнесени външни за суверения дългов пазар сътресения, посредством:

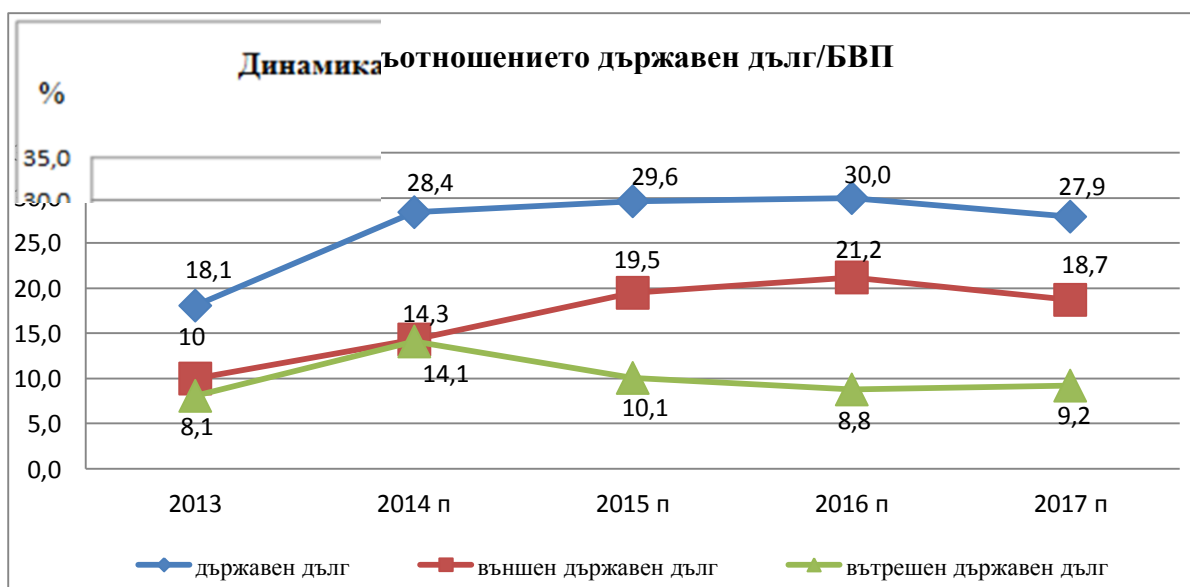
- ✓ мониторинг на тенденциите на местната и международна пазарна среда, в частност спецификата и състоянието на дълговите пазари с оглед оптимизиране обслужването на държавния дълг;
- ✓ провеждане на прозрачна и гъвкава емисионна политика;
- ✓ изграждане на ликвидна бенчмарк крива, както на вътрешния пазар на суверенен дълг, така и на външните пазари, включително посредством средносрочна програма за емитиране на държавни ценни книжа на международните капиталови пазари;
- ✓ предоставяне на широки инвестиционни възможности за пазарните участници и базови индикатори по основните бенчмарк матуритети за измерване на промените в доходността на останалите инструменти на финансовия пазар;
- ✓ поддържане на конкурентоспособна пазарна среда, стимулираща дейността на участниците на финансовия пазар и съдействаща за още по-ефективен и прозрачен пазар;

- ✓ насърчаване на високоликвиден и ефективен вторичен дългов пазар посредством нормативни и инфраструктурни изменения чрез използването на организирано място за търговия.

➤ Подбор на нови инвестиционни проекти, които ще се финансират с държавни и държавногарантирани заеми, обвързан с оценка на възможностите на бюджета при поемането на нови задължения. Осъществяване на мониторинг на вече договорените държавногарантирани заеми с оглед превенция на риска от активирането им, включително и провизиране на средства в бюджета предвид функцията на държавата на гарант по сключените заеми споразумения.

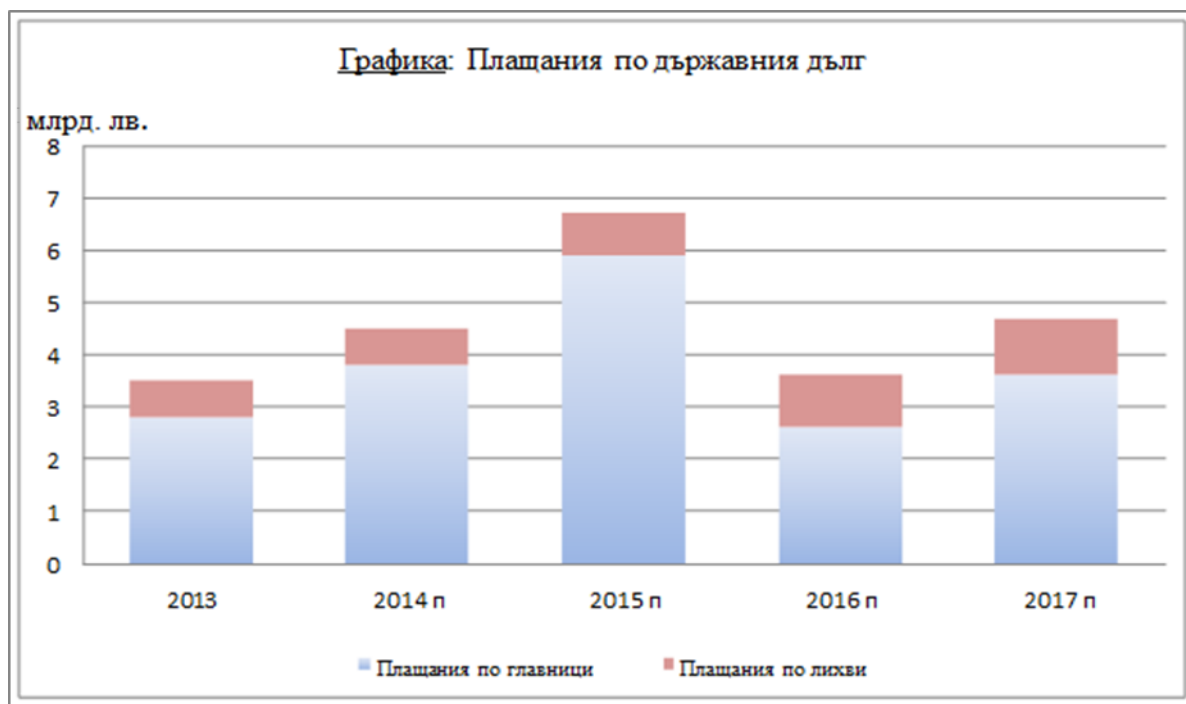
7.1. Държавен дълг

В края на юни 2014 г. номиналният размер на държавния дълг е на обща стойност 15 873,2 млн. лв., в т.ч. външен дълг 7 797,2 млн. лв. и вътрешен – 8 076,0 млн. лв. В структурно отношение външният дълг заема 49,1 %, а вътрешният – 50,9 %. В номинално изражение държавният дълг бележи увеличение с 1 754,7 млн. лв. в сравнение с отчетената стойност в края на 2013 г. в резултат на нарастването на вътрешния с 1 786,4 млн. лв. и намалението на външния дълг с 31,6 млн. лв. Регистрираното увеличение на вътрешния дълг е в резултат от емитирането на краткосрочни ДЦК на вътрешния пазар. Предвижда се максималният размер на държавния дълг към края на 2014 г. да възлезе на 22,5 млрд. лв. Съответно към края на 2015 г. се очаква нивото му да нарастне до 24,5 млрд. лв., като относителният дял на външния държавен дълг спрямо края на предходната година се очаква да се увеличи със 15,5 пр.п. до около 65,8 %, респективно със същата стойност да се намали вътрешният държавен дълг до 34,2 %.

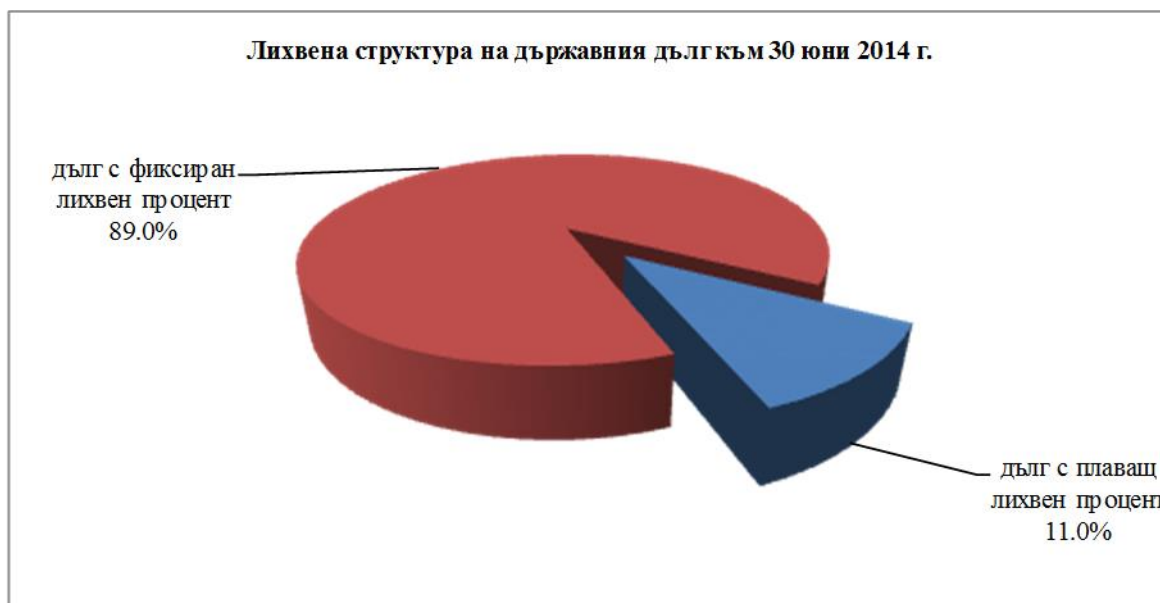

Очакваният размер на плащанията по държавния дълг (погашения и разходи за обслужване на дълга) през 2015 г. е около 6,8 млрд. лв., а през 2016 и 2017 г. съответно около 3,6 млрд. лв. и 4,7 млрд. лв.

Влияние върху плащанията по дълга през периода ще оказва тенденцията от завишаване на дълговото финансиране, респективно пазарната цена на заемния ресурс.

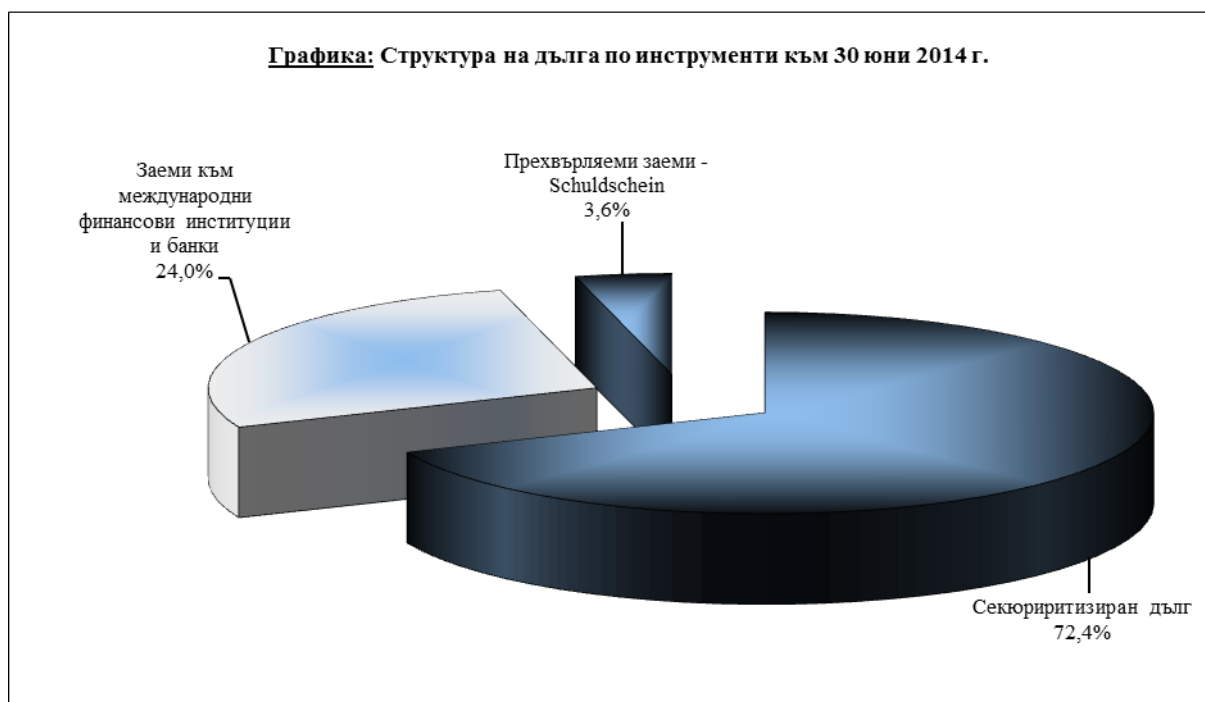
В края на първото полугодие на 2014 г. лихвената структура на дълга е с ясно изразен превес на задълженията с фиксиран лихвен процент – 89,0 %, което респективно резултира в предвидимост на средствата, необходими за тяхното обслужване.

Валутната структура на държавния дълг не генерира рискове, свързани с обслужването му (към 30.06.2014 г. евровият и левовият компонент на дълга е общо около 88,6 %).

През следващия тригодишен период се предвижда основните валути при поемането на нови правителствени задължения да останат лева и евро, относителният дял на дълга с фиксирани лихвени проценти да се стабилизира около постигнатото ниво и остатъчният матуритет на дълга да бъде плавно удължен.

Портфейлната структура на дълга е друг ключов показател за успешната политика при управлението му. Преобладаващата част от заемните ресурси, осигурявани чрез емисии на търгуеми инструменти, инкорпорират възможности за набавяне средства в по-големи обеми и по-бързо, както и за осъществяването на по-гъвкава политика по реструктуриране на дълга чрез пазарни операции с ценните книжа.

През юли 2014 г. успешно бяха пласирани десетгодишни Еврооблигации. С емисията се постигна най-ниския досега купон от 2,95 % по високостандартизирани облигации в този матуритетен сегмент, едновременно удължаване на матуритетната структура на дълга и разширяване на кръга от инвеститори в суверенен дълг.

7.2. Държавногарантиран дълг

Към края на първото полугодие на 2014 г. размерът на държавногарантирания дълг възлиза на 730,2 млн. лв., основна част от който се формира от външен държавногарантиран дълг. Държавногарантираният дълг възлиза на 0,9 % от БВП, което е предпоставка за ниска степен на уязвимост на дълговия портфейл при материализиране на условните задължения.

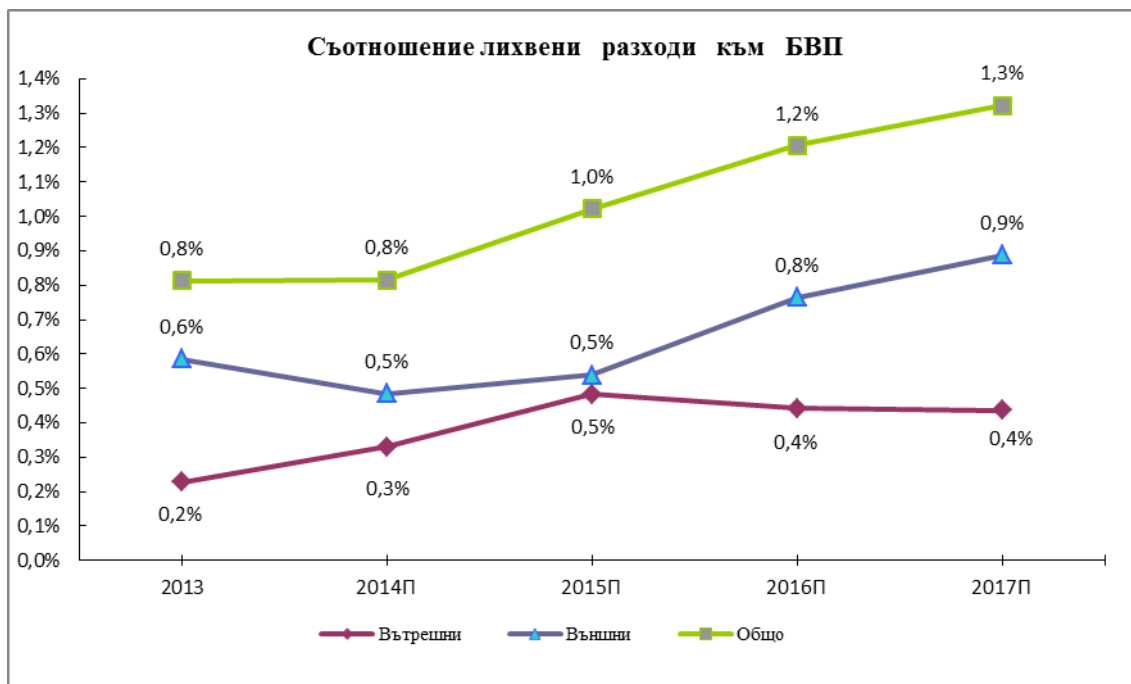
През 2014 г. частично бяха активирани издадените държавни гаранции по сключените от „ХОЛДИНГ БДЖ“ ЕАД кредитни споразумения с Международната банка за възстановяване и развитие, в размер на 0,6 млн. лв. погашения, изплатени от предвидения по ЗДБРБ за 2014 г. резерв за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Държавногарантираният дълг, поет по Закона за кредитиране на студенти и докторанти, към края на юни 2014 г. възлиза на 41,5 млн. лв. И през следващите години ще продължи прилагането на програмата за студентско кредитиране в България, като по този начин се създават условия за свободно развитие на висшето образование, както и условия за достъп до висше образование чрез споделяне на финансовите отговорности между потребителите и държавата.

По отношение на поемането на нови държавни гаранции през периода 2015-2017 г. ще продължи следването на последователен аналитичен подход и спазване на законово регламентираната практика при отчитане степента на тяхната ефективност в контекста на изпълнението на поставените правителствени приоритети за насърчаване развитието на ключови сектори в икономиката и създаване на предпоставки за икономически растеж.

7.3. Обслужване на държавния дълг, финансиране, лихвени разходи

Разходите за лихви по държавния дълг през следващите три години се очаква да се повишат в абсолютна стойност в следствие на прогнозното нарастване на държавния дълг, в диапазона между 0,8 и 1,1 млрд. лв., при съотношение спрямо прогнозния БВП в рамките до 1,3 %.

През 2015 г. лихвените разходи по държавния дълг в абсолютна стойност се предвижда да са около 845,3 млн. лв. В структурно отношение по-висок относителен дял в лихвените плащания заемат плащанията за лихви по външни заеми – 52,5 %, срещу 47,5 % за лихвените плащания по вътрешни заеми.

Разходите за лихви по външни заеми се предвижда да бъдат около 444,2 млн. лв., като основната част в размер на 389,4 млн. лв. са по държавни заеми и облигации, емитирани на международните капиталови пазари, а останалите 54,8 млн. лв. – по ДИЗ.

Очакваните лихвени разходи по вътрешния дълг са в рамките на 401,1 млн. лв.

Към края на 2014 г. се очаква около 1,7 млрд. лв. от общата сума на задълженията да са обвързани с променливи лихвени проценти, което прави тази част от плащанията по поетия дълг функционално зависима от тяхното изменение. Влиянието на динамиката и промените на валутните курсове върху разходите се ограничава в рамките на прогнозния към края на 2014 г. относителен дял на държавния дълг в щатски долари (8,3 %) и в други валути (под 1,0 %) в общия обем.

Отчитайки структурата на външния и вътрешния дълг и размера на финансиране през следващите години, в т.ч. и чрез пазарноориентирани източници на вътрешния и международните пазари, влияние върху лихвените разходи ще оказват както промяната в нивата на лихвените проценти, така и цената на дълговото финансиране.

През 2015 г. се планира поемането на нов държавен дълг от 8,1 млрд. лв., от който 2,5 млрд. лв. за финансиране на планирания бюджетен дефицит през 2015 г., 4,2 млрд. лв. за дълга в обращение, който следва да бъде рефинансиран, 0,4 млрд. лв. - буфер за обезпечаване на краткосрочните флукуации на фискалния резерв, както и 1,0 млрд. лв. нов заем от ЕИБ за осигуряване на средствата за съфинансиране на проектите от оперативните програми от Структурните фондове на ЕС през програмния период

2014-2020 г. Сумата в размер от 4,2 млрд. лв. за рефинансиране на дълга в обращение представлява: 3,5 млрд.лв. краткосрочен дълг, емитиран в последното тримесечие на 2014 г. за подкрепа на финансовата система и за финансиране на дефицита, заложен в ЗИД на ЗДБРБ за 2014 г. и 0,7 млрд. лв. за погасяване на стар дълг, който падежира през 2015 г. Погашението по външните глобални облигации в размер на 1,7 млрд. лв. (с падеж януари 2015 г.) е обезпечено през 2014 г. след успешния пласмент на емисия облигации на международните капиталови пазари.

В рамките на разглеждания период се планира разширяване на кръга от финансовите инструменти за осигуряване на предвидените обеми дълг, в т.ч. предвиждане на краткосрочни емисии с оглед ефективното управление на касовите потоци в условията на дефицитно дългово финансиране.

Финансовото осигуряване на ресурс за рефинансиране на дълга, бюджетните дефицити и публичните финанси във фискалния резерв ще се осъществи при поддържане на средносрочните и дългосрочните лихвени разходи за обслужване на дълга като цел в рамките до 1,3 % от БВП. През периода 2015-2017 г. се планира намаляващо брутно годишно финансиране от 8,1 до 2,1 млрд. лв. към края на периода. Стойностите се базират на размера на дълга в обращение, който следва да бъде рефинансиран (от 2,6 млрд. лв. до 5,9 млрд. лв.). Прогнозното нетно дългово финансиране текущо акумулира резерв от около 1,5 млрд. лв. за покриване на планираните бюджетни дефицити за тригодишния период, както и способства за поддържане на оптимални нива на фискалния резерв през съответните години. Ще продължи практиката за набиране на краткосрочен ресурс чрез предлагане на съкровищни бонове (3, 6, 9, 12-месечни) с акцент през първото тримесечие на годината, предвид времевото разположение на входящите и изходящите потоци във фискалния резерв. Акумулираното краткосрочно финансиране до 1 година, което падежира в рамките на годината на емитиране, няма да доведе до нарастване на държавния дълг към края на съответната година.

Запазването на максимална гъвкавост при избора на структурата на финансирането по отношение на пазари, инструменти и валути при съобразяване с пазарната ситуация за емитиране ще бъде от приоритетно значение през периода 2015-2017 г. Изборът на подходящ вариант за финансиране ще бъде резултат от текущите условия на пазара, нивото на търсене, както и очакваните стойности на лихвените проценти и на валутните курсове. В рамките на разглеждания период се предвижда предприемане на стъпки за удължаване на матуритета на дълга в обращение и изграждане на балансирана матуритетна структура на дълговото портфолио, паралелно с разширяване на еталонната крива на доходността.

Планира се максимално разширяване и диверсификация на инвеститорската база в български суверенен дълг посредством привличане по-широк кръг чуждестранни и институционални инвеститори. Ще бъдат прилагани всички възможни механизми за осигуряване на необходимото дългово финансиране, в т.ч. заеми и ценни книжа, както от вътрешни източници, така и от външни такива под различни форми като провеждане

на аукциони, публични емисии, частен пласмент и т.н. В тази връзка, в края на 2014 г., са предприети подготвителни действия за средносрочна програма за емитиране на държавни ценни книжа на международните капиталови пазари, включително обвързано с възможности за предоставяне мостови заем (bridge to bond loan).

Нетното дългово финансиране за периода 2015-2017 г. се очаква да възлезе на около 1,5 млрд. лв., респективно със същата стойност се очаква реално да се измени държавният дълг към края на периода - до 24,0 млрд. лв. при намаляващо съотношение държавен дълг към прогнозния БВП на ниво от 30,2% през 2016 г. до 27,4 % към края на периода.

Предвижда се емисионната активност на вътрешния пазар да обезпечи поддържането на ликвидна дългова крива в основните бенчмаркови сегменти и стандартизирани обеми. Брутното вътрешно финансиране в резултат на емитирането на лихвоносните облигации се очаква да бъде в диапазона между 1,0-1,3 млрд. лв.

През 2015 г. се очаква нетното дългово финансиране да възлезе на около 2,0 млрд. лв., респективно със същата стойност реално ще нарастне държавният дълг до 24,5 млрд. лв. към края на 2015 г.

През разглеждания период се предвижда наличието на опция за емитиране на облигации на международните пазари и/или средносрочна програма за емитиране на държавни ценни книжа на международните капиталови пазари, с възможност за предоставяне на мостови заем в рамките до 3,0 млрд. евро при условие на последваща ратификация. Тази мярка ще допринесе за възползване от предимствата, които глобалните пазари предоставят, респективно изграждане на високостандартизирана бенчмарк крива на доходността и по външните ценни книжа.

Предвидени са усвоявания на средства през 2015 г. в размер на 242,0 млн. евро по Кредитното споразумение за структурен програмен заем България - съфинансиране по фондовете на ЕС 2007-2013 г. между Република България и ЕИБ. Предстои подписване и ратифициране на ново споразумение с ЕИБ за структурен програмен заем за периода 2014-2020 г., като очакваните усвоявания на средства за 2015 г. възлизат на 150,0 млн. евро. Средствата от заемите ще създадат предпоставки за изпълнение на структурните реформи и политики в приоритетни за правителството сектори.

Усвояванията по вече договорени ДИЗ, администрирани по бюджетите на министерствата, и по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество са в размер на 89,0 млн. лв., а планираните погашения са 168,3 млн. лв. в съответствие с амортизационните схеми на заемите, в резултат на което се очаква нетното външно финансиране по ДИЗ да е отрицателно.

7.4. Държавен дълг чрез финансов лизинг и други форми на държавен дълг

За периода 2015-2017 г. не се предвижда поемане на нов дълг под формата на финансов лизинг или други форми на дълг.

В номинално изражение дългът, формиран чрез поети договори за финансов лизинг, към края на юни 2014 г. е 31,4 млн. лв., като разходите за лихви възлизат на 2,2 млн. лв., като за 2014 г. се очаква да възлизат на около 1,5 млн. лв. и за 2015 г. – 0,7 млн. лв.

Задълженията по договорите за финансов лизинг постепенно ще намаляват, като в края на 2014 г. се предвижда да се понижат до 18,2 млн. лв. и 0,1 млн. лв. за 2015 г. Съгласно амортизационните планове окончателното погасяване на задълженията по сключените вече договори за финансов лизинг приключва през 2016 г.

7.5. Усвоявания по държавните инвестиционни заеми по ПРБ, които са включени в проекта на ЗДБРБ за 2015 г.

През 2015 г. в централния бюджет са разчетените приходи от лихви по държавни инвестиционни заеми с краен бенефициент търговско дружество общо в размер на 8,6 млн. лв. Общо разчетените разходи са в размер на 194,7 млн. лв., в това число разходи за лихви 54,8 млн. лв. и за изпълнението на съответните проекти 139,9 млн. лв. За 2015 г. разчетените средства за погашения по държавните инвестиционни заеми са в размер на 168,3 млн. лв., а усвояванията са в размер на 89,0 млн. лв.

Разпределението на средствата е по държавни инвестиционни заеми, които се администрат по бюджетите на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, в т.ч. Агенция „Пътна инфраструктура“; Министерството на труда и социалната политика; Министерството на финансите; Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията; Министерството на земеделието и храните; Министерството на околната среда и водите; Министерството на икономиката; Министерството на енергетиката; Министерството на образованието и науката и Министерството на здравеопазването.

7.6. Финансиране по чл. 9, ал. 1 от Закона за експортното застраховане

В изпълнение на чл. 9, ал. 1 от Закона за експортното застраховане в централния бюджет за 2015 -2017 г. съответно са предвидени 100 млн. лв., 105 млн. лв. и 110 млн. лв. за осигуряването на достатъчен застрахователен капацитет на Българската агенция за експортно застраховане ЕАД за дейността на агенцията по обслужване застрахователните нужди на бизнеса.

7.7. Постъпления от приватизация

Прогнозните приходи от приватизация и следприватизационен контрол за периода 2015-2017 г. са съответно 55,1 млн. лв. за 2015 г., 13,7 млн. лв. за 2016 г. и 36,7 млн. лв. за 2017 г.

Приходите от приватизация за разглеждания период ще намаляват, предвид изчерпване на ресурса за приватизация. Това се дължи на намаления брой дружества, подлежащи на приватизация, както и остатъчни пакети от такива.

ЧАСТ 8. ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ

8.1. Числови фискални правила за дефицита и оценка на устойчивостта на публичните финанси

Основните предизвикателства пред публичните финанси през настоящата година бяха свързани със запазване на фискалната стабилност предвид динамичните променени в макроикономическата среда и влошаване на бюджетните параметри. Тези предизвикателства изискваха предприемането на спешни мерки за актуализацията на Бюджет 2014, като се има предвид, че в същото време бюджетната процедура за 2015 г. навлезе в етап на подготовка на законопроекта за държавния бюджет за 2015 г. и на актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2015-2017 г.

Икономическите аспекти на въздействие, разгледани през различни разрези, отчитат влиянието на външната и вътрешната среда върху потенциала за развитие на националната икономика и влиянието на фискалната политика на правителството, чрез инструментите на бюджета – поддържане на определено ниво на бюджетно салдо и залагане на подходящи стимули за икономически растеж.

Целите на фискалната политика са определени в рамките на ограниченията, заложи от фискалните правила. По отношение на бюджетния дефицит са заложи три вида ограничения: за дефицита на касова основа по КФП, за дефицита на начислена основа и за структурния дефицит.

Обхват на числовите фискални правила за бюджетното салдо:

1. Дефицит на касова основа по КФП.

Значителното влошаване на бюджетните параметри през 2014 г. доведе до необходимостта от актуализация на бюджета, която рефлектира негативно върху очаквания размер (3,7 % от БВП) на бюджетния дефицит на касова основа. В настоящата средносрочна бюджетна прогноза се предвиждат мерки за ежегодното намаляване на касовия дефицит до вметването му в заложи в ЗПФ ограничение от 2 % от БВП към края на прогнозния период.

2. Дефицит на сектор „Държавно управление“ съгласно Европейската система от сметки - ESA 2010.

Дефицитът на начислена основа отчита изменението във вземанията и задължения на бюджета за текущата година и изметването на данъчните приходи спрямо периода, в който е настъпило плащането. Дефицитът на начислена основа обхваща целия сектор „Държавно управление“, който включва всички институционални единици, чиято роля е предоставянето на непазарна продукция и се коригира с трансферните плащания за външни за сектора бенефициенти. Държавните предприятия с най-значим бюджетен ефект са БДЖ, НКЖИ, ДП „Радиоактивни отпадъци“, както и държавните и общинските болници.

Дефицитът на сектор „Държавно управление“ през 2014 г. се очаква да достигне 3,6% от БВП, като по-ниският дефицит спрямо касовия отразява наличието на вземания на бюджета спрямо фондовете от ЕС. Очакваният дефицит на начислена основа надвишава ограничението от 3 % от БВП, но активиране на процедура по прекомерен бюджетен дефицит от страна на Европейската комисия не се очаква, тъй като това е еднократно отклонение през 2014 г. и в актуализираната СБП за периода 2015-2017 г са предвидени стъпки за фискална консолидация, с които да се гарантира устойчива тенденция за намаление на дефицита.

3. Структурен дефицит (Средносрочна бюджетна цел - СБЦ).

Бюджетният баланс се променя в отговор както на действията на правителството, така и в резултат на промяната на макроикономическите условия в страната. Действията на правителството, които влияят върху баланса, са промените в данъчните ставки или в разходите. Макроикономическата обстановка също влияе върху бюджетния баланс например, когато има влошаване на икономическата ситуация, приходите в бюджета автоматично спадат, докато разходите нарастват (обикновено това са разходите, свързани с помощите за безработица и социални помощи). Това влияние от страна на икономиката върху бюджетния баланс е автоматично и не е свързано с действия от страна на правителството. По тази причина, може да изглежда, че политиката на правителството е експанзионистична (когато бюджетният дефицит нараства), но всъщност промените на дефицита са движени от промяната на макроикономическата среда в страната. Ето защо е необходимо изчислението на коригирано спрямо фазата на икономически цикъл бюджетно салдо. За целта се определя чувствителността на бюджетните приходи и разходи към отклонението от потенциалното производство.

Потенциален растеж и отклонение от потенциалния БВП

За 2014 г. се очаква потенциалният растеж на българската икономика да достигне 1,5 %, като приносите на капитала и общата факторна производителност са съответно 1,0 пр.п. и 0,6 пр.п., а приносът на труда е близко до нулата. За 2015 г. намаляването на естествената норма на безработица ще доведе до нисък положителен принос на фактора труд към растежа, но прогнозираното забавяне на ръста на инвестициите ще понижи леко приноса на капитала в сравнение с 2014 г., в резултат на което потенциалният БВП ще се увеличи с 1,6 %.

През остатъка от периода до 2017 г. растежът на потенциалния БВП ще се ускори в резултат на плавно увеличаващия се принос на ОФП, а възстановяването на пазара на труда ще повиши приноса на фактора труд.

През 2015 г. и 2016 г. се очаква по-висок растеж на потенциалния БВП спрямо фактическия и в резултат отрицателното отклонение от потенциала ще се разшири до 0,9 % през 2016 г.

Таблица: Стойности на потенциалния растеж и на отклонението от потенциалния БВП		
Година	Потенциален растеж, %	Отклонение от потенциалния БВП, %
2013	0,7	0,3
2014	1,5	0,2
2015	1,6	-0,6
2016	1,8	-0,9
2017	2,0	-0,7

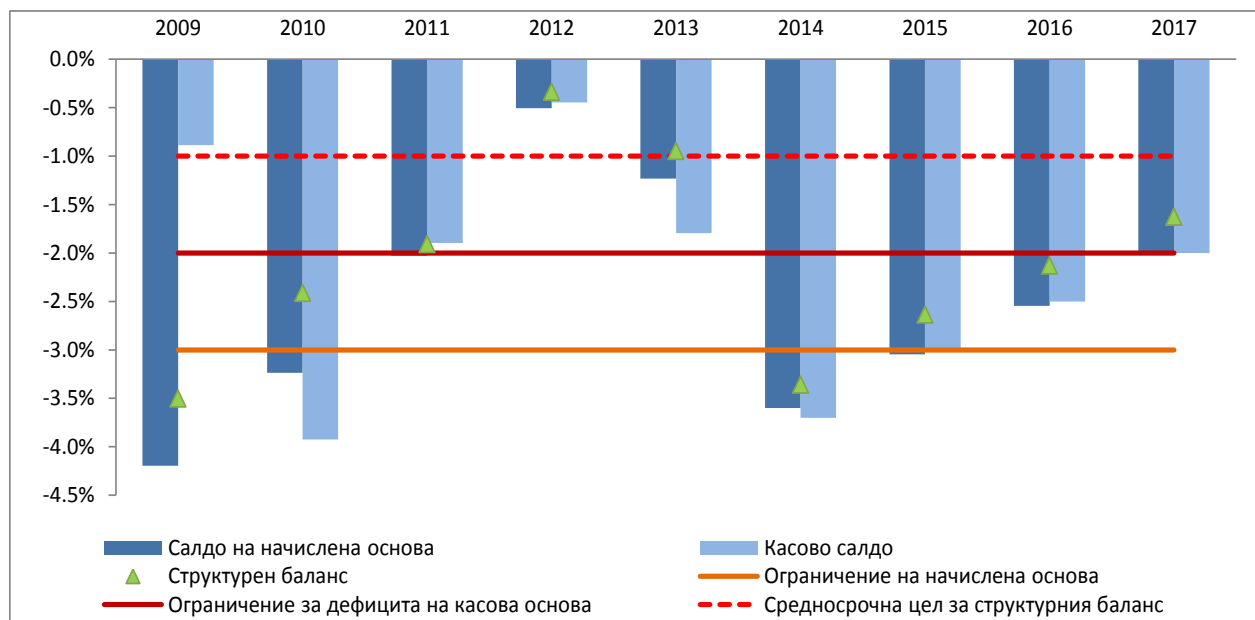
Таблица: Приноси към потенциалния растеж (процентни пункта)			
Година	Труд	Капитал	ОФП
2013	-0,9	1,0	0,6
2014	0,0	1,0	0,6
2015	0,1	0,9	0,6
2016	0,2	0,9	0,8
2017	0,3	0,9	0,9

Оценка на структурния бюджетен дефицит

Структурният дефицит за 2014 г. се оценява на 3,5 % от БВП, като се отчита влошаване на структурното бюджетно салдо с 2,2 пр. п. спрямо предходната година. Провежданата експанзионистична фискална политика през годината включва значително увеличение на разходите за инвестиции и правителствено потребление, които имат положителен принос към растежа на БВП през 2014 г.

През периода 2015-2017 г. се предвижда възобновяване на процеса на фискална консолидация, като структурният бюджетен дефицит за тези години се равнява съответно на 2,8 %, 2,2 % и 1,7 % от БВП. Планираната стъпка за корекцията на структурното бюджетно салдо кореспондира с изискванията на Пакта за стабилност и растеж.

Графика: Бюджетни дефицити и ограничения

Провежданата политика за стабилизиране на дефицита цели поддържането на вътрешната и външна стабилност на страната, като предпазва от голямо намаление на фискалния резерв и/или увеличаване на дълговото бреме, и е предпоставка за

макроикономическа стабилност. Финансовите и икономически неравновесия през последните години доведоха до разклащане доверието на инвеститорите към новите пазари и поради тази причина намирането на баланс между стимулирането на икономиката и поддържането на стабилен рисков профил на страната е основна цел пред фискалната политика.

8.2. Фискални рискове

Определянето на потенциалните фискални рискове при изготвянето на Бюджет 2015 и на актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2015-2017 г. е предпоставка за ограничаване на тяхното негативно въздействие върху бюджета като част от фискалното управление.

Фискални рискове, произтичащи от общи макроикономически въздействия

- *Забавяне на външното и вътрешното търсене и икономическия растеж и свързаното с това неизпълнение на приходната част на бюджета*

Този риск автоматично ще упражни натиск върху очакваните бюджетни приходи. Чувствителността на бюджетните приходи към икономическия цикъл е относително висока, което означава, че загубите за бюджета от едно съществено забавяне или свиване на икономиката биха били значителни. Възможно е да се проявят и рискове, свързани с разходната част на бюджета, предвид натиска, който по-слабото от очакваното възстановяване на икономиката ще окаже върху разходите за изплащане на социални помощи и обезщетения при безработица.

Фискални рискове, свързани с външни въздействия

- *Забавяне на възстановяването на икономиката на ЕС*

Най-същественният риск за бюджета в този смисъл е възможното разминаване на очакванията за растежа на европейската икономика поради ново влошаване на външната икономическа среда. Това ще рефлектира най-вече върху приходите на бюджета, тъй като връзките между външната среда и разходите са по-слаби. Този риск е неутрализиран до голяма степен чрез по-консервативното планиране на приходната страна на бюджета. Възможно е да се появят рискове, свързани с лаг при необходима корекция на разходните политики, за чието изменение обикновено се изисква решение от страна на правителството и одобрение от парламента.

- *Влиянието на цените на петрола и енергийните ресурси на международните пазари*

Евентуални промени на цените на петрола могат да повлияят на инфлацията, икономическия растеж и заетостта, на дефицита по текущата сметка и на приходите по бюджета. Високите ценови нива могат да доведат и до забавяне на икономическия растеж на основните ни търговски партньори, чието намалено търсене ще се отрази неблагоприятно върху търговските потоци на страната. Значително по-ниски от предвидените цени могат да се отразят негативно на данъчните приходи от косвени данъци.

- *Геополитически въздействия*

Украинската криза доведе до допълнителна дестабилизация на европейските и международните пазари и оттам – затруднено финансиране на капиталовите нужди и повишени рискове, свързани с допълнително забавяне на европейската икономика. Разширяването на конфликта би могло да доведе и до повишена несигурност, която възпира икономическата и инвестиционната активност, доколкото финансовите потоци по-лесно могат да бъдат пренасочени (и заместени). На този етап разкриването на потенциалните политически решения и ключови области на несигурност, които могат да имат съществен ефект върху фискалната перспектива, е сравнително затруднено.

Фискални рискове, свързани с вътрешни въздействия

- *Неизпълнение на приходната част на бюджета*

Оценките и прогнозите за приходите са обект на редица общи рискове, които могат да повлияят на данъчната събираемост. С цел управление на този риск, доколкото икономическите условия са относително нестабилни, при прогнозирането на бъдещите приходи се налага по-голяма степен на предпазливост.

Основните данъци, като например данъци върху доходите на фирмите и частните лица, варират значително с изменението на икономическата активност. Вероятността за такъв фискален ефект може да бъде сравнително голяма, поради което се предприема консервативен подход при планирането на бюджетните приходи.

- *Рискове, свързани с непредвидени разходни ангажименти*

Като цяло се налага определяне на тавани за поемането на ангажименти и задължения, с което се цели управление на риска. За подобряване на фискално управление в бюджета се определят максимални размери за поемането на ангажименти за разходи, които могат да бъдат поети от ПРБ и максимални размери на нови задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината.

- *Неблагоприятни изменения в нивата на безработица, особено сред младежите*

Съществуват потенциални рискове от промени в търсенето на държавни услуги или трансферни плащания, дължащи се на основни структурни фактори (като например промени в броя безработни с право на обезщетения за безработица).

С цел управление на тези негативни процеси продължава изпълнението на мерки от „Националния план за изпълнение на Гаранцията за младежта за 2014-2020 г.“, като очакваният ефект е свързан с намаляване равнището на младежка безработица (15-24 г.) от 28,4 % през 2013 г. до 25,2 % през 2015 г. и увеличаване на относителния дял на регистрираните безработни младежи, които са включени в обучение или заетост от общия брой регистрирани безработни младежи.

- *Квазифискалните дефицити, натрупвани от държавните предприятия или генерирането на дефицити по сметките на министерства, държавни агенции, общини и други*

Засилването на отчетността и контрола, както и въвеждането на изискване за балансиране на бюджети на местно ниво, са част от стъпките, които са предприети за запазване на фискалната устойчивост по отношение на възможността от натрупването на неявни задължения на общините и на държавните предприятия. Предвидени са мерки за оптимизиране на процеса по събиране на бюджетните приходи от мита, данъци, задължителни осигурителни вноски и други публични вземания, събирани от Националната агенция за приходите и Агенция „Митници“ чрез засилване на междуинституционалното сътрудничество и обменът на информация между приходните агенции и разпоредителите с бюджет – министерства, държавни агенции, общини и други. Плащания по договори от разпоредители с бюджет ще бъдат извършвани само след потвърждение от Националната агенция за приходите и Агенция „Митници“, че лицата, получатели на плащанията, нямат публични задължения, а в случаите когато лицата имат задължения, че за съответните публични задължения са наложени обезпечителни мерки по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

- *Натиск върху разходите, свързан с демографските промени*

Застаряването на населението, водещо до натиск върху пенсионната и здравната система, носи съществен риск за средносрочната фискална прогноза. Бързото нарастване на дела на населението на възраст от 65+ години води до нарастване на разходите за пенсии и здравни услуги. Натискът върху здравната система се изразява в повишено търсене на медицински услуги и необходимостта от дългосрочни грижи в средносрочен план.

- *Фискални ефекти, породени от условни задължения и условни активи и активиране на държавни гаранции*

С цел управление на дълговите рискове Стратегията за управление на държавния дълг прави задълбочена оценка на рисковете, които могат да окажат влияние както върху устойчивостта на дълга в условията на икономическа и дългова криза, така и върху дълговата тежест. Изборът на подходящи дългови инструменти и техните характеристики, в т.ч. матуритет, валута и лихвени проценти, позволява да се постигне смекчаване на неблагоприятното им въздействие върху бюджетните разходи

8.3. Процедури, фискални правила и качество на публичните финанси

Спазването на бюджетната процедура създава условия за прозрачност и представлява елемент на доброто управление на публичните финанси. Активното участие в бюджетния процес на всички бюджетни организации е условие за цялостния успех на процедурата и предпоставка за постигане на желаните крайни резултати от провеждането ѝ, а именно устойчиви средносрочна бюджетна прогноза и годишен държавен бюджет.

С влизането в сила от 1 януари 2014 г. на Закона за публичните финанси беше институционализирана бюджетната процедура в частта на бюджетното планиране и бяха определени отговорностите на разпоредителите с бюджет, основните етапи на бюджетния процес, както и сроковете и изискванията за подготовката на бюджетните документи.

Стартирането на подготовката за Бюджет 2015 беше отбелязано с приемането на Решение № 57 на Министерския съвет от 4 февруари 2014 г. за бюджетната процедура за 2015 г., която се базира изцяло на Закона за публичните финанси.

С процедурата беше създадена добра организация и осигурена необходимата координация между отделните разпоредители с бюджет в процеса на бюджетно планиране и съставяне на средносрочната бюджетна прогноза за периода 2015-2017 г. и на проекта на държавния бюджет за 2015 г.

Във връзка с разширяване на обхвата на бюджетната рамка с бюджетните процедури от последните години беше натрупан опит с институционализирането на процесите и практиките по съгласуването и наблюдението на сектор „Държавно управление“. Ангажирането на бюджетните организации и юридически лица, контролирани от държавата и/или от общините, които не са част от консолидираната фискална програма, но попадат в обхвата на сектор „Държавно управление“ е положителна стъпка в развитието на бюджетния процес, но остава предизвикателството по отношение на засилването на качеството на прогнозите и подобряване на организацията на бюджетния процес в рамките на бюджетните организации.

Вторият етап на процедурата следваше да приключи в края на месец октомври 2014 г. с одобряването от Министерския съвет на законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2015 г. и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2015-2017 г., която представлява мотиви към законопроекта. Предвид проведените на 5 октомври 2014 г. предсрочни парламентарни избори и необходимото технологично време за свикване на 43-то Народно събрание и съставяне на правителство, нямаше възможност този срок да бъде спазен.

В рамките на бюджетната процедура за 2015 г. и в съответствие със ЗПФ се изготвя пролетна и есенна макроикономическа прогноза, които съответно се сравняват с прогнозите на ЕК за България. Интегрирани са също и процедурите за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности и за одобряване на проектите, които ще се финансират с държавни и/или държавногарантирани заеми през 2015 г.

Прилагането на ЗПФ изисква промяна на институционалните механизми за управление на публичните финанси, което от своя страна неминуемо налага усъвършенстване на бюджетната методология и практики. Усъвършенстването на бюджетната методология освен с насоки за прилагане на добри практики ще съдейства и за повишаване на качеството на бюджетните документи.

С оглед подпомагане процесите на планиране, разработване и актуализиране на средносрочната бюджетна прогноза и на планирането и съставянето на

проектобюджетите на разпоредителите с бюджет, включително в програмен формат, министърът на финансите предоставя подробни указания на съответния етап от бюджетната процедура.

С цел подобряване на процесите на стратегическо планиране и разработване на националните политиките в съответствие с правителствените приоритети и възможностите за тяхното финансиране, законово беше определено изискване за създаване на устойчива класификация на разходите по области на политики и бюджетни програми.

Със свое решение Министерският съвет утвърди класификацията на разходите по области на политики и бюджетни програми за 2015 г. от компетентността и отговорността на съответния ПРБ по бюджетите на Министерския съвет, на министерствата, на държавните агенции и на Държавен фонд „Земеделие“. Съгласно класификацията бюджетните организации, прилагащи програмен формат на бюджет, следва да разработят бюджетите си за 2015 г.

Класификацията е изготвена по предложение на първостепенните разпоредители с бюджет, които на база на указанията на министъра на финансите за подготовката и представянето на бюджетните прогнози на ПРБ за периода 2015-2017 г. следваше да извършат преглед на политиките и програмите си и на връзката им със стратегическите документи и законодателството, посредством които са им вменени функции за дефиниране на насоките и разработване и координиране на дейностите по осъществяването на държавната политика в съответната област. Към всяка област на политика и бюджетна програма е поставен класификационен код за улесняване на идентификацията.

На база на утвърдената класификация ПРБ разработват проектите си на бюджет за 2015 г. с актуализирани бюджетни прогнози за 2016-2017 г. в рамките на политиката, за изпълнението на чиито цели отговарят. При подготовката на бюджета за 2015 г. са отразени организационните и структурните промени, които засягат дейността на съответната бюджетна организация предвид одобрената от 43-то Народно събрание нова структура на Министерския съвет.

Чрез заложените в ЗПФ разпоредби всяко правителство разполага със законова рамка, включваща набор от фискални правила (балансово, дългово и разходно) и ограничения, спазването на които гарантира устойчивостта на публичните финанси. В ЗПФ са определени както ограниченията за максимално допустими граници и параметри на определени показатели, така и механизми, които се задействат в случаите на негативни фискални тенденции и/или констатирани значителни отклонения от поставените фискални цели, конкретни разпоредби за случаите на отклонение от целта (правило за салдото по КФП) и корекционен механизъм за връщане до определеното с правилото ограничение (правило за номиналния размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“).

Предвижда се създаването на фискален съвет, който ще изпълнява функциите на независим орган по смисъла на чл. 6 от Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите-членки, с което ще се изпълни разпоредбата на § 18 от преходните и заключителните разпоредби на ЗПФ. Фискалният съвет ще бъде създаден с приемането на Закон за фискален съвет и корективни механизми и ще има за основна цел независимо наблюдение и анализ на бюджетната рамка, с оглед поддържане на устойчиви публични финанси и повишаване на качеството на официалните макроикономически и бюджетни прогнози.

Със Закона за фискален съвет и корективни механизми ще бъдат определени и корективните механизми по смисъла на чл. 23, ал. 3 от ЗПФ, които имат за цел коригиране на възникнало значително отклонение от средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит или от стъпката за постигането ѝ съгласно Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Актуализираната СБП за периода 2015-2017 г. съдържа основните приоритети, посредством които да се изпълнят целите на правителството за гарантиране на финансовата стабилност в средносрочен период и едновременно с това насочване на тенденцията за развитие на публичните финанси към дългосрочна устойчивост. Изготвянето на актуализираната бюджетна прогноза за периода 2015-2017 г., представляваща мотивите към законопроекта за държавния бюджет за 2015 г., е част от заключителната фаза на втория етап на бюджетната процедура и е в съответствие с изискванията на Закона за публичните финанси.

Очакванията, заложи в актуализираната СБП за периода 2015-2017 г., са формирани на база на изготвената от МФ есенна макроикономическа прогноза. За по-голяма обективност при оценката на макроикономическите променливи за прогнозирания период е извършено сравнение с показателите на макроикономическата среда, изготвени от ЕК. Освен влиянието на макроикономическата среда, актуализираната СБП за периода 2015-2017 г. отчита и настъпилите промени в основните допускания, свързани с провеждането на различни държавни политики. Актуализираната СБП за периода 2015-2017 г. обновява параметрите на публичните финанси съобразно настъпилите промени в процеса на изпълнение на финансовата 2014 г.

Документът съдържа също така и описание на инструментариума, който ще се използва за изпълнението на приоритетни мерки за разрешаване на натрупаните диспропорции в българската икономика. Прогнозното разпределение на публичните разходи, в контекста на предвидима данъчно-осигурителна политика, са съобразени с икономическата конюнктура както в национален, така и в международен аспект. Актуализираната СБП за периода 2015-2017 г. съдържа стъпките за изпълнение на определените в Национална програма за реформи на Република България икономически приоритети и мерките, заложи в Националната програма за развитие: България 2020.

В актуализираната СБП за периода 2015-2017 г. намират отражение действията, насочени към повишаване на конкурентоспособността на българската икономика и утвърждаване на пазарните принципи. Това се постига чрез усъвършенстване на системите за контрол, спазване на установените фискални ограничения, усвояване на средства от европейските фондове и провеждането на належащи реформи, повишаващи икономическата активност. Актуализираната СБП за периода 2015-2017 г. обвързва постигането на заложените приоритети с контекста на повишаване на стабилността на публичните финанси и качеството на социалната сфера и икономическата система.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1: Преглед на изпълнението на КФП за 2013 г. и прогноза за изпълнението на КФП за 2014 г.

Преглед на изпълнението на КФП за 2013 г.

ПОКАЗАТЕЛ	Програма 2013 г. КФП	Отчет 31.12.2013г.			Изпълнение отчет/разчет
		КФП*	Национален бюджет	Европейски средства ⁸	
к.1	к.2	к.3=к.4+к.5	к.4	к.5	к.6=к.3:к.2
ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	30 384,8	28 977,2	26 494,0	2 483,2	95,4 %
Данъчни приходи	22 851,2	22 370,3	22 370,3		97,9 %
Преки данъци	4 049,8	3 901,5	3 901,5		96,3 %
Косвени данъци	11 918,1	11 590,7	11 590,7		97,3 %
Приходи от социално и здравноосиг. вноски	6 073,7	6 060,2	6 060,2		99,8 %
Други данъци**	809,6	817,9	817,9		101,0 %
Неданъчни приходи	3 794,0	3 950,5	3 938,6	12,0	104,1 %
Помощи	3 739,7	2 656,3	185,1	2 471,3	71,0 %
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	31 978,2	30 417,9	26 732,1	3 685,8	95,1 %
Нелихвени	30 194,6	28 795,0	25 109,3	3 685,8	95,4 %
Текущи	24 632,0	24 681,9	23 540,8	1 141,1	100,2 %
Капиталови	5 562,6	4 113,1	1 568,5	2 544,6	73,9 %
Лихвени	875,4	688,8	688,8	0,0	78,7 %
Резерв за непредвидени и неотложни разходи***	675,7				
Вноска в общия бюджет на ЕС	908,2	934,1	934,1		102,9 %
Трансфери - нето			-858,7	858,7	
БЮДЖЕТНО САЛДО	-1 593,4	-1 440,7	-1 096,9	-343,9	

* Данните са на база тримесечните отчети за касовото изпълнение на ПРБ

** Вкл. постъпленията от такси върху производството на захар и изоглюкоза

*** В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се отразяват само разходите по разчет, а средствата, изразходвани за сметка на резерва са отчетени по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи

Изпълнение на приходите

Постъпилите приходи и помощи за 2013 г. по КФП са в размер на **28 977,2 млн. лв.**, 37,1 % от БВП, при 35,2 % за 2012 г. В номинален размер данъчните приходи възлизат на 22 370,3 млн. лв. (28,6 % от БВП), а неданъчните приходи са в размер на 3 950,5 млн. лв. (5,1 % от БВП). Приходите от помощи са в размер на 2 656,3 млн. лв. (3,4 % от БВП).

Съпоставени с 2012 г. постъпленията на консолидирано ниво са нараснали с 5,5 %,

⁸ Европейски средства – включват средствата по предприєдинителни инструменти на ЕС, средствата по оперативни програми от Кохезионния и Структурните фондове на ЕС (управлявани от Националния фонд към МФ), както и Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейски фонд за рибарство (управлявани от Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие“). В европейските средства участват и средствата от национално съфинансиране по европейските програми.

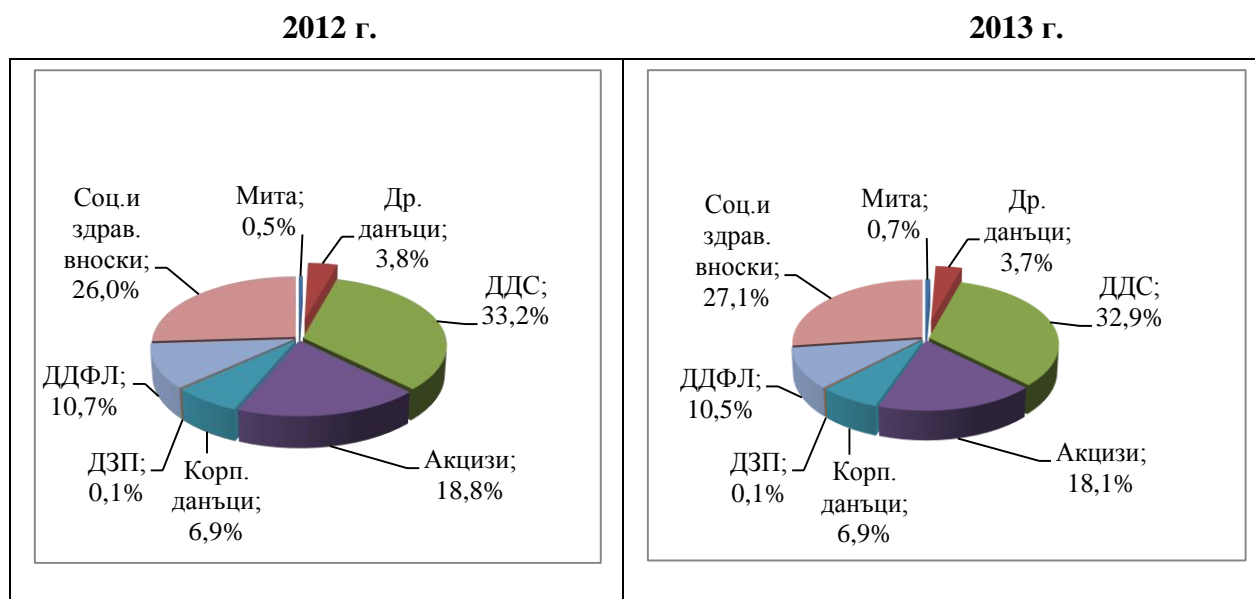
или в бюджета са постъпили с 1 507,7 млн. лв. повече. В групата на данъчните приходи се отчита нарастване с 3,9 % (841,4 млн. лв.) спрямо 2012 г., а при неданъчните приходи и помощите – с 11,2 % (666,4 млн. лв.). Спрямо 2012 г. косвените данъци са нараснали с 248,0 млн. лв., преките данъци със 125,8 млн. лв., приходите от социални и здравноосигурителни вноски с 464,1 млн. лв. (включително поради ефекта от увеличението на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” с 20 процентни пункта само за работещите в специалните ведомства, които се пенсионират по чл. 69 от КСО и др.) и другите данъци (други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) с 3,5 млн. лв.

В номинален размер приходите от преки данъци възлизат на 3 901,5 млн. лв., приходите от косвени данъци са в размер на 11 590,7 млн. лв., а постъпленията от други данъци (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 817,9 млн. лв. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски за 2013 г. са в размер на 6 060,2 млн. лв., а постъпилите неданъчни приходи и помощи за годината са в размер на 6 606,9 млн. лв.

При съпоставката на изпълнението на данъчните приходи с плана за годината е важно да се отбележи, че върху изпълнението на данъците влияние оказва по-високия размер на възстановения ДДС през 2013 г. Освен това наказателните лихви върху невнесени в срок данъчни задължения, които са в размер около 90 млн. лв. са отчетени в съответната позиция в неданъчните приходи, а са планирани като данъчни приходи – по видове данъци. В този смисъл, при съпоставка на отчетните данни с плана сумата в размер на 90 млн. лв. следва да се има предвид при анализа на данъчните постъпления за 2013 г. Неизпълнение на данъчните приходи се отчита главно при постъпленията, администрирани от Агенция „Митници“ – ДДС от внос и акцизи. Разчетът при ДДС от внос не е изпълнен с около 290 млн. лв., за което влияние оказва основно свиването на вноса при инвестиционните стоки и отчетения спад на цените на голяма част от тях (средно с 5,8 % спрямо предходната година), ценовата конюнктура на международните пазари на горива и др.

Изпълнението на годишните разчети по основните съставни бюджети е както следва: постъпилите приходи и помощи по републиканския бюджет за 2013 г. са 17 943,9 млн. лв., или 98,6 % от разчетите по ЗДБРБ за 2013 г.; постъпленията по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове са в размер на 6 157,1 млн. лв. или 100,4 % спрямо планираните за годината; приходите по бюджета на съдебната власт са в размер на 140,6 млн. лв., което представлява 100,5 % спрямо годишните разчети, по общинските бюджети са постъпили 1 805,4 млн. лв. или 98,3 % от разчета за годината.

На следната графика е представена структурата на данъчните приходи по КФП:

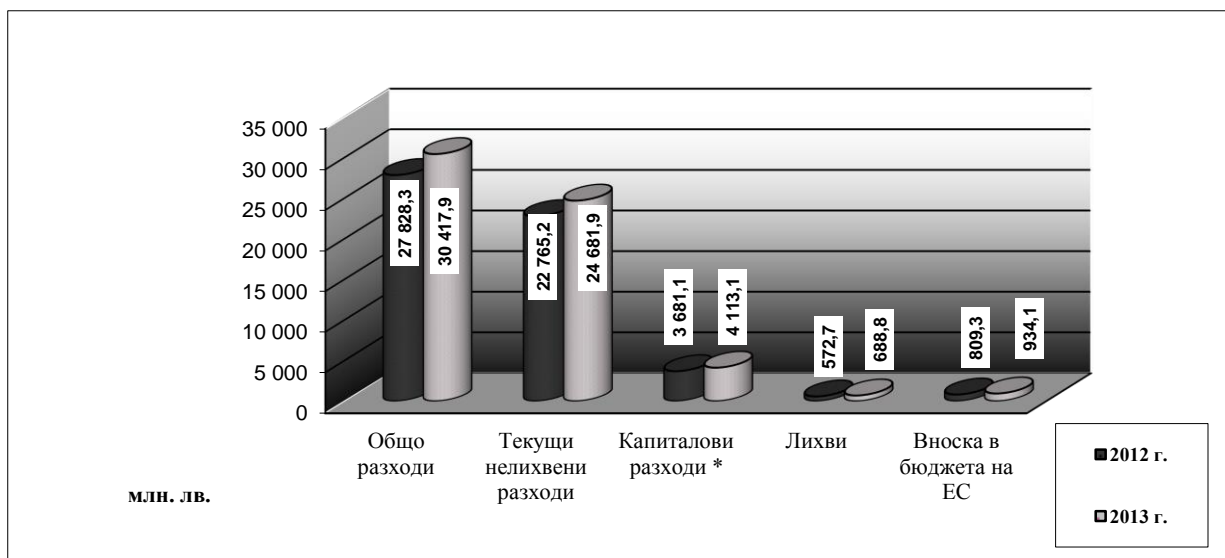

Изпълнение на разходите

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) за 2013 г., са в размер на **30 417,9 млн. лв.**, което представлява 38,9 % от БВП срещу 35,6 % за 2012 г. Спрямо 2012 г. общите разходи по КФП са нараснали с 2 589,6 млн. лв. (9,3 %). В структурно отношение най-голямо номинално увеличение се отчита при социалните разходи, вкл. пенсии и здравноосигурителни плащания, както и при капиталовите разходи, разходите за текуща издръжка и др. Следва да се има предвид, че значителното нарастване при разходите за пенсии е свързано с увеличението на пенсиите на всички пенсионери от 1 април 2013 г., изплащането на коледна добавка към пенсиите на пенсионерите с най-ниски пенсии през декември и др., докато ръста при здравноосигурителните разходи се дължи на планирания по-голям ресурс в разчета за годината, актуализиран в края на годината с включването на допълнителни разходи за сметка на преизпълнение на приходите от здравноосигурителни вноски и др. При капиталовите разходи ръстът е свързан основно с ускореното усвояване на средствата по Оперативните програми и фондовете на ЕС.

Разгледани по икономически елементи разходите по КФП са както следва: **лихвените разходи** са в размер на 688,8 млн. лв., **текущите нелихвени разходи** – 24 681,9 млн. лв. и **капиталови разходи** – 4 113,1 млн. лв.

**Основни разходни показатели по консолидираната фискална програма
за 2012 г. и 2013 г.**

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Разходи по основните съставни бюджети на КФП:

Републикански бюджет

Общият размер на **разходите по републиканския бюджет** (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за 2013 г. е в размер на 19 060,9 млн. лв., което представлява 97,8 % изпълнение на разчетите в ЗИД на ЗДБРБ за 2013 г. При съпоставяне на разходите по републиканския бюджет през 2013 г. с предходната година се наблюдава ръст на разходите с 4,6 % или 839,8 млн. лв. *Нелихвените разходи* по републиканския бюджет (без трансферите за др. бюджети и вноската в ЕС), извършени през 2013 г., са в размер 7 189,5 млн. лв., което представлява 94,1 % от предвидените в ЗИД на ЗДБРБ за 2013 г. средства. Съпоставено с данните за 2012 г. нелихвените разходи са нараснали с 4,6 % (315,6 млн. лв.). Текущите нелихвени разходи представляват 96,5 % от планираните с разчета за годината и са в размер на 6 312,2 млн. лв. Капиталовите разходи и нетният прираст на държавния резерв са в размер на 877,3 млн. лв. или 79,5 % от разчета за годината. *Лихвените плащания* по републиканския бюджет за 2013 г. са в общ размер на 652,0 млн. лв. или 77,5 % от предвидените за годината. В основната си част това са разходи за лихви по външни заеми, които за отчетния период са в размер на 469,4 млн. лв. От тях 415,8 млн. лв. са разходите, направени по централния бюджет и 53,6 млн. лв. тези по държавни инвестиционни заеми (ДИЗ), в т.ч. 44,0 млн. лв. са по заемите, управлявани от министерства и ведомства и 9,6 млн. лв. по заемите с краен бенефициент търговско дружество. Лихвите по вътрешни заеми по републиканския бюджет за 2013 г. са в размер на 182,6 млн. лв. (73,9 % от годишния уточнен размер) и представляват главно лихви по ДЦК.

Предоставените **трансфери/субсидии** от републиканския бюджет за други бюджети

(нето) са в размер на 10 285,3 млн. лв.

Разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове

Извършените разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) за 2013 г. са в размер на 11 706,1 млн. лв., което представлява 99,2 % от разчета за годината, в т. ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 8 881,7 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 2 678,8 млн. лв.

Разходи по бюджетите на общините

Извършените **разходи** по местните бюджети са в размер на 4 453,6 млн. лв. или 107,6 % спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2013 г., включително и за сметка на предоставените целеви трансфери от други бюджети. Текущите разходи възлизат на 3 857,1 млн. лв. (111,3 % спрямо годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 596,6 млн. лв. или 88,2 % от разчета за 2013 г.

Бюджетното салдо по КФП за 2013 г. е отрицателно в размер на 1 440,7 млн. лв.

Салдото е формирано от дефицит по националния бюджет в размер на 1 096,9 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 343,9 млн. лв.

Общият размер на нетните касови постъпления от ЕС (от Структурните и Кохезионния фондове, от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за рибарство, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др., както и от предприсъединителни инструменти на ЕС) за 2013 г. е 3 592,7 млн. лв. Нетните постъпления от ЕС за 2013 г. (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) са в размер на 2 658,6 млн. лв.

Фискалният резерв⁹ към 31.12.2013 г. е в размер на **4,7 млрд. лв.**

⁹ В съответствие с чл. 105, ал. 2 на Постановление №1 на Министерския съвет от 2013 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2013 г.

Преглед на изпълнението на КФП за 2014 г.

1. Изпълнение на консолидираната фискална програма към 30 септември 2014 г.*

ПОКАЗАТЕЛ	Програма 2014 г.* КФП	Отчет 30.09.2014 г.			Изпълнение отчет/разчет
		КФП	Национален бюджет	Европейски средства ¹⁰	
к.1	к.2	к.3=к.4+к.5	к.4	к.5	к.6=к.3:к.2
ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	31 035,4	21 556,3	19 873,4	1 683,0	69,5 %
Данъчни приходи	24 328,7	17 074,9	17 074,9		70,2 %
Преки данъци	4 320,2	3 113,0	3 113,0		72,1 %
Косвени данъци	12 829,0	8 631,9	8 631,9		67,3 %
Приходи от социално и здравноосиг. вноски	6 281,8	4 681,2	4 681,2		74,5 %
Други данъци**	897,6	648,8	648,8		72,3 %
Неданъчни приходи	3 471,3	2 698,4	2 694,7	3,7	77,7 %
Помощи	3 235,4	1 783,0	103,7	1 679,3	55,1 %
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	32 507,7	23 035,3	19 984,9	3 050,4	70,9 %
Нелихвени	29 792,6	21 824,1	18 773,7	3 050,4	73,3 %
Текущи	24 798,4	18 802,2	17 914,5	887,6	75,8 %
Капиталови	4 994,1	3 022,0	859,2	2 162,8	60,5 %
Лихвени	669,8	510,8	510,8	0,0	76,3 %
Резерв за непредвидени и неотложни разходи***	1 140,6				
Вноска в общия бюджет на ЕС	904,7	700,3	700,3		77,4 %
Трансфери- нето			-547,2	547,2	
БЮДЖЕТНО САЛДО	-1 472,3	- 1 478,9	- 658,7	-820,2	

* Програмата за 2014 г. не включва промените, произтичащи от приетия ЗИД на ЗБНЗОК за 2014 г. (обн. ДВ, бр. 67 от 2014 г.), т.к. при приемането на измененията по бюджета на НЗОК не е спазен чл. 13, ал. 1 от Закона за публичните финанси за съгласуваност между бюджетите на НЗОК и ЗДБ на РБ.

** Вкл. постъпленията от такси върху производството на захар и изоглюкоза

*** В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се отразяват само разходите по разчет, а средствата, изразходвани за сметка на резерва са отчетени по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи

¹⁰ Европейски средства – включват средствата по предприєдинителни инструменти на ЕС, средствата по оперативни програми от Кохезионния и Структурните фондове на ЕС (управлявани от Националния фонд към МФ), както и Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейски фонд за рибарство (управлявани от Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие“). В европейските средства участват и средствата от национално съфинансиране по европейските програми.

Изпълнение на приходите към 30.09.2014 г.

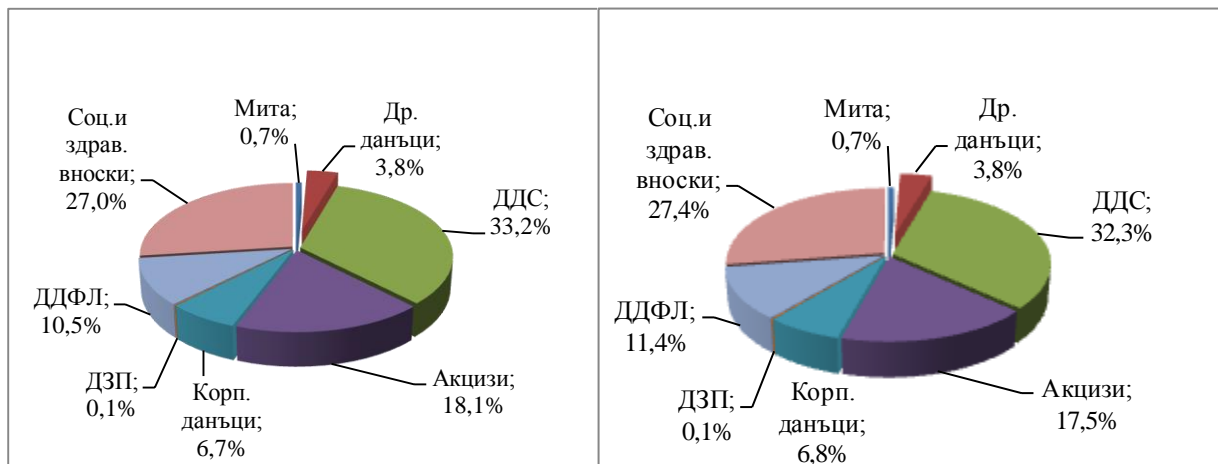
Приходите по КФП към 30.09.2014 г. са в размер на 21 556,3 млн. лв., което представлява 69,5 % от годишните разчети към ЗДБРБ за 2014 г. Приходите по КФП към края на месец септември нарастват с 248,9 млн. лв. (1,2 %) спрямо отчетените за същия период на миналата година. При съпоставката със същия период на предходната година следва да бъде отчетен базов ефект от постъпили приходи с еднократен характер през първото полугодие на 2013 г. в частта на неданъчните приходи (от дивидент за държавата и присъдени суми в полза на държавата в общ размер на 303 млн. лв.).

Общата сума на **данъчните постъпления** (вкл. приходите от осигурителни вноски) за деветмесечието на 2014 г. възлиза на 17 074,9 млн. лв., което представлява 79,2 % от общите постъпления по КФП. Постъпленията в групата представляват 70,2 % от планираните за годината приходи в разчетите към ЗДБРБ за 2014 година при изпълнение на годишния план за деветмесечието на 2013 г. от 72,3 %. Съпоставени със същия период на предходната година, данъчните приходи нарастват номинално с 552,0 млн. лв., което основно се дължи на ръста при преките данъци и приходите от осигурителни вноски. Отчетеният номинален ръст от 3,3 % спрямо същия период на предходната година остава значително под заложения в разчетите към ЗДБРБ за 2014 г. Изпълнението на разчетите в частта на преките данъци е близко до планираното за периода, докато при косвените данъци се отчита изоставане. Приходите в частта на преките данъци възлизат на 3 113,0 млн. лв., което представлява 72,1 % от планираните за годината, като спрямо същия период на предходната година те нарастват номинално с 270,3 млн. лв. (9,5 %). Приходите от косвени данъци са в размер на 8 631,9 млн. лв., което представлява 67,3 % от годишния разчет. За сравнение изпълнението на годишните разчети за деветмесечието на 2013 г. бе 72,2 процента. Постъпленията от други данъци (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 648,8 млн. лв., което представлява 72,3 % от предвидените в ЗДБРБ за 2014 г. при 77,0 % изпълнение на разчета за деветмесечието на 2013 година. Приходите от социалноосигурителни и здравни вноски към 30.09.2014 г. са в размер на 4 681,2 млн. лв. или 74,5 % от планираните за годината, като спрямо същия период на предходната година нарастват с 224,3 млн. лева.

На следната графика е представена структурата на данъчните приходи по КФП към края на месец септември 2013 г. и 2014 г.:

януари – септември 2013 г.

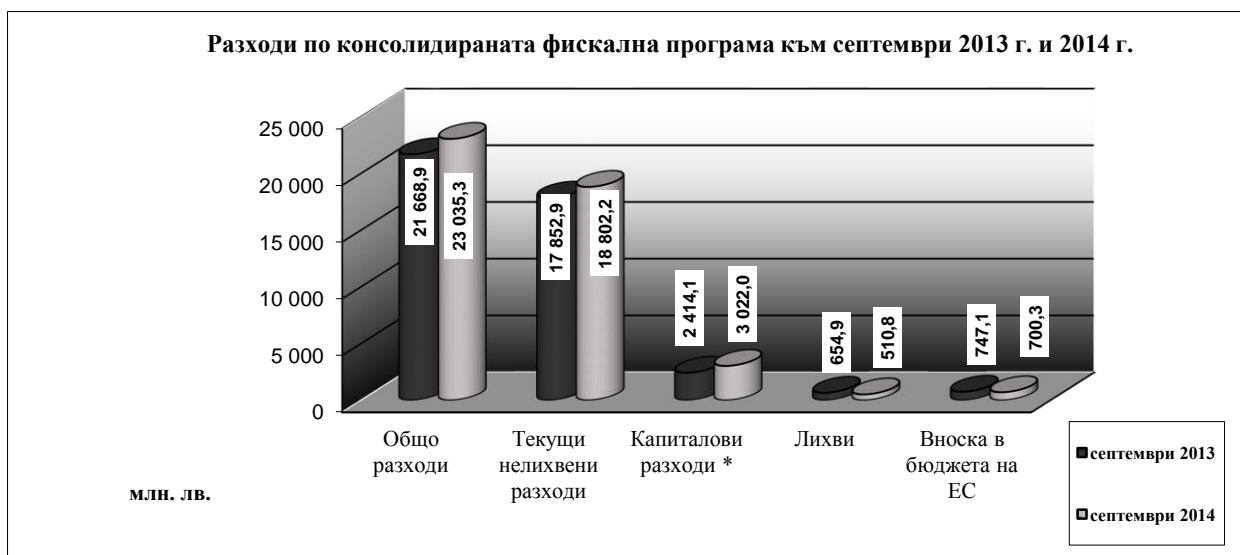
януари – септември 2014 г.

Неданъчните приходи и помощите са в размер на 4 481,4 млн. лв. или 66,8 % от разчета за годината, като се отчита намаление спрямо деветмесечието на 2013 г. от 303,1 млн. лв. или 6,3 на сто.

Изпълнение на разходите към 30.09.2014 г.

Разходите по консолидираната фискална програма (вкл. вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) за деветмесечието на 2014 г. са в размер на 23 035,3 млн. лв. което представлява 70,9 % от годишния разчет. Спрямо септември 2013 г. общо разходите по КФП са нараснали с 1 366,3 млн. лв. (6,3 %), което се дължи основно на ускореното усвояване на средствата по програмите и фондовете на ЕС и на ръст при социалните и здравноосигурителните плащания. Разходите по сметките за европейски средства (вкл. националното съфинансиране) нарастват с 32,9 % (755,9 млн. лв.) спрямо същия период на 2013 г., а разходите по националния бюджет нарастват с 3,2 % (610,4 млн. лв.) спрямо отчетените за същия период на 2013 година. Ръстът при социалните разходи се дължи основно на базов ефект от увеличението на пенсиите от 1 април 2013 г., както и на по-високи здравноосигурителни плащания през първите месеци на 2014 г. Влияние върху параметрите по изпълнението на разходите оказват и одобрените с Постановления на Министерския съвет допълнителни разходи по бюджетите на редица първостепенни разпоредители с бюджет през последните месеци. Нелихвените разходи са в размер на 21 824,1 млн. лв. и нарастват с 1 557,2 млн. лв. спрямо месец септември 2013 г. Текущите нелихвени разходи към септември 2014 г. са в размер на 18 802,2 млн. лв. (75,8 % от разчета за годината), капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 3 022,0 млн. лв. (60,5 % от разчетите към ЗДБРБ за 2014 г.). Лихвените плащания са в размер на 510,8 млн. лв. (76,3 % от планираните за 2014 г.).

*Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Разходи по основните съставни бюджети по КФП

Държавен бюджет

Общият размер на разходите по държавния бюджет (вкл. и трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за деветмесечието на 2014 г. е 14 339,4 млн. лв. или 69,6 % от предвидените в ЗДБРБ за 2014 г.

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) извършени през отчетния период са в размер на 5 575,1 млн. лв., което представлява 60,4 % от предвидените в ЗДБРБ за 2014 г. средства. Спрямо същия период на предходната година нарастват номинално с 46,3 млн. лв. (0,8 %).

Размерът на извършените текущи нелихвени разходи за периода е 5 249,8 млн. лв., което представлява 71,7 % от разчета за годината, а за капиталови разходи и нетен прираст на държавния резерв са изразходвани 325,3 млн. лв. или 31,1 % спрямо разчета за годината.

Лихвените плащания по държавния бюджет към 30.09.2014 г. са в общ размер на 483,6 млн. лв. или 72,8 % от предвидените в годишните разчети. Разходите за лихви по външни заеми за деветмесечието на 2014 г. са в размер на 264,8 млн. лв. От тях 227,7 млн. лв. са разходите по централния бюджет и 37,1 млн. лв. са тези по бюджетите на министерствата и ведомствата. Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет към 30.09.2014 г. са в размер на 218,8 млн. лв. (81,2 % от разчета за годината) и представляват основно лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар. Към края на месец септември 2014 г. платените (възстановени) лихви и отстъпки по ДЦК, емитирани на аукционен принцип са в размер на 241,9 млн. лв., лихвите по ДЦК, емитирани за структурната реформа – 0,6 млн. лв. и реализираните при аукционите премии над номинала от емисии ДЦК (отчетени в намаление на разходите за лихви) са (-24,2) млн. лева.

Нетният размер на трансферите по държавния бюджет за отчетния период е 7 580,3 млн. лв. или 77,4 % от одобрените за годината.

Разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове

Извършените разходи по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) към 30.09.2014 г. са в размер на 9 258,9 млн. лв., което представлява 75,8 % от разчета за годината, в т. ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 6 901,4 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 2 252,7 млн. лева.

Разходи по бюджетите на общините

Към 30.09.2014 г. общините са отчетели общо разходи в размер на 3 265,2 млн. лв., които представляват 77,8 % от разчетените по ЗДБРБ за 2014 г. разходи. Текущите разходи възлизат на 2 801,1 млн. лв. (79,8 % от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 464,1 млн. лв. или 67,7 % от разчета към ЗДБРБ за 2014 г.

Бюджетно салдо по консолидираната фискална програма към 30.09.2014 г.

Към 30.09.2014 г. бюджетното салдо по КФП е отрицателно в размер на 1 478,9 млн. лв. и се формира от дефицит по националния бюджет в размер на 658,7 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 820,2 млн. лв. Дефицитът се формира основно от по-високите разходи по европейските програми и фондове, както и от по-високите социални разходи, вкл. и поради базов ефект от увеличението на пенсиите от 1.04.2013 г.

Общият размер на касовите постъпления от ЕС (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за деветмесечието на 2014 г. е 3 152,3 млн. лв. Нетните постъпления от ЕС към 30.09.2014 г. (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на 2 451,9 млн. лв.

Фискалният резерв¹¹ 30.09.2014 г. е в размер на 8,8 млрд. лв., в т.ч. 8,1 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,7 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

¹¹ В съответствие с §1, т. 41 от допълнителните разпоредби на ЗПФ, обхватът на фискалния резерв е променен, като се включват салдата по всички банкови сметки на бюджетните организации без тези на общините и техните разпоредители с бюджет, активите на Държавния фонд за гарантиране на устойчивост на държавната пенсионна система, други финансови активи по чл. 152, ал. 22 от ЗПФ, и вземанията от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

2. Оценка за изпълнението на консолидираната фискална програма до края на 2014 г.

Параметрите по приходите, разходите и бюджетното салдо към края на месец септември очертават редица проблеми и сериозно отклонение от параметрите по фискалната рамка към ЗДБРБ за 2014 г., планирана в края на предходната година. Дефицитът по КФП към края на септември е в размер на 1 478,9 млн. лв. при планиран в разчетите към ЗДБРБ за 2014 г. дефицит на годишна база в размер на 1 472,3 млн. лв. на база на оперативни данни и оценки. Предварителните оценки за октомври сочат, че бюджетната позиция продължава да се влошава и дефицита по консолидираната фискална програма вече достига 1 760,1 млн. лева. Традиционно дефицитът през последните месеци на годината е по-висок, поради сезонни, бюджетни и други фактори, което очертава дефицитът на годишна база значително да превиши планирания в разчетите към ЗДБРБ за 2014 година. Основните причини за това са неизпълнението на разчетите по приходите и натиска от страна на разходите в някои бюджетни системи.

На база на анализа на параметрите по изпълнението на приходите и разходите влошаването на бюджетната позиция е обективно невъзможно да бъде приведено в рамките на изискванията на националните фискални правила съгласно Закона за публичните финанси. Очаква се сериозно изоставане на годишна база при изпълнението на приходите по държавния бюджет спрямо планираните със ЗДБРБ за 2014 г. параметри. Причините за неизпълнението на приходите са комплексни – макроикономически, административни, нормативни и др. Сред основните фактори могат да се посочат нереалистични допускания на етапа на планиране за основни макроикономически показатели, все още слабото влияние на възстановяването на вътрешното потребление върху постъпленията от косвени данъци, задълбочаване на дефлационните процеси в икономиката, надценени ефекти от мерките за повишаване на събираемостта на приходите и др. Основните данъци, по които приходите се прогнозира да бъдат по-ниски от планираните със ЗДБРБ за 2014 г., са ДДС от внос, акцизи, корпоративни данъци и др. Освен осезаемото изоставане при изпълнението на плана по приходите е налице и натиск от страна на разходите в редица бюджетни системи. На база на извършени одитни проверки и изготвен обобщен доклад са идентифицирани проблеми и недостиг за финансиране на вече поети ангажименти за разходи по бюджетите на някои разпоредители с бюджет. Някои бюджетни системи са поставени в ситуация да не могат да изпълняват своите функции и отговорности след като разходните им тавани бяха намалени за последните 4 месеца на годината.

Значителното отклонение от допусканията по основни показатели в макроикономическата рамка и надценените прогнози за приходите по държавния бюджет от една страна, и от друга - необходимостта от осигуряване на допълнителни разходи в някои бюджетни системи наложиха изготвянето на ЗИД на ЗДБРБ за 2014 г. Освен ревизия и залагане на реалистични прогнози за приходите в разчета по актуализацията на бюджета се предлага обезпечаването на допълнителен ресурс за

разходи, с който да се посрещне натиска от поети вече ангажменти за разходи. Ефектите от прогнозираното неизпълнение на приходите (около 1,3 % от прогнозния БВП) и от обезпечаването на ресурс за допълнителни разходи (около 0,3 % от прогнозния БВП) се отразяват във влошаване на прогнозата за дефицита по държавния бюджет с 1,6 % от прогнозния БВП, с което дефицитът по държавния бюджет за 2014 г. става в размер на 2 676,9 млн. лв. (3,3 % от прогнозния БВП).

Освен по държавния бюджет сериозно напрежение съществува и в други бюджетни системи, което допълнително влошава прогнозата за размера на дефицита по КФП за 2014 г. Влошаване на бюджетното салдо спрямо заложените параметри с разчетите към ЗДБРБ за 2014 г. се очаква главно по сметките за средствата от ЕС на Националния фонд и бюджета на НЗОК. Отчитайки ревизираната прогноза за бюджетния баланс по държавния бюджет и други бюджетни системи и отразявайки ефектите от предприетите мерки в приходите и разходите до края на годината, се прогнозира влошаване на годишната оценка за дефицита на касова основа по консолидираната фискална програма до 3,7 % от прогнозния БВП (2 992,7 млн. лв.).

Приложение № 2: Основни допускания по актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2015-2017 г.

№	ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ ЗА ПЕРИОДА 2014-2017 г.	Мерна единица	2015 г.	2016 г.	2017 г.
	А	В	1	2	3
1.	Размер на данъчната ставка за облагане с ДДС в т.ч.: - Данъчната ставка за настаняване, предоставяно в хотели и подобни заведения	%	20 9	20 9	20 9
2.	Размер на основната данъчна ставка на корпоративния данък	%	10	10	10
3.	Данък върху доходите на физическите лица, основна ставка в т.ч.: - Данъчна ставка за данъка върху доходите от стопанска дейност на едноличните търговци - Данък върху доходите от лихви по депозитни сметки в търговски банки	%	10 15 10	10 15 10	10 15 10
4.	Данъци, удържани при източника в т.ч.:				
4.1.	Данък, удържан при доходи от дивидентите и ликвидационните дялове, в т.ч.: - от дивидентите и ликвидационните дялове разпределени в полза на чуждестранно юридическо лице, което е местно лице за данъчни цели на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство и другите лица по чл. 194, ал. 3 от ЗКПО	%	5 0	5 0	5 0
4.2.	Данък върху доходите на чуждестранни юридически лица	%	10	10	10

	в т.ч.: - Данъчна ставка за данъка върху доходите от лихви, авторски и лицензионни възнаграждения, когато са изпълнени допълнителните условия по чл. 195, ал. 7-12 от Закона за корпоративното подоходно облагане		0	0	0
5.	Данък върху разходите	%	10	10	10
6.	Данък върху хазартната дейност от игри, при които залогът за участие е чрез цената на телефонна или друга електронна съобщителна услуга (основна ставка)	%	15	15	15
7.	Данък върху приходите на бюджетни предприятия в т.ч.: - на общините	%	3	3	3
			2	2	2
8.	Акцизи				
	в т.ч.:				
8.1.	Акциз на безоловен бензин	лв./1000 л.	710	710	710
8.2.	Акциз на газьол	лв./1000 л.	645	645	645
8.3.	Акциз на керосин	лв./1000 л.	645	645	645
8.4.	Акциз на кокс и въглища	лв./гигаджаул	0,6	0,6	0,6
8.5.	Акциз на електрическа енергия	лв./MWh	2	2	2
8.6.	Акциз на цигари - общ	лв./1000 къса	148	161	168
8.7.	Акциз на спиртни напитки (етилев алкохол) - Акциз на етилов алкохол (ракия) - намалена ставка	лв./хектолитър	1 100	1 100	1 100
			550	550	550
8.8.	Акциз на междинни продукти	лв./хектолитър	90	90	90
8.9.	Акциз на бира - основна ставка - намалена ставка за бира, произведена от независими малки пивоварни	лв./хектолитър градус Плато	1,5	1,5	1,5
			0,75	0,75	0,75
8.10.	Акциз на природния газ: * - използван като моторно гориво	лв./гигаджаул	0,85*	0,85*	0,85*

	- използван като гориво за отопление		0,60	0,60	0,60
9.	Данък върху застрахователните премии	%	2	2	2
10.	Размер на минималната работна заплата	лева	340 от 1-ви януари	360 от 1-ви януари	380 от 1-ви януари
11.	Размер на осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване в т.ч.:				
11.1.	за фонд „Пенсии”	%	17,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 12,8 за родените след 31 декември 1959 г.	17,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 12,8 за родените след 31 декември 1959 г.	17,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 12,8 за родените след 31 декември 1959 г.
11.2.	за фонд „Общо заболяване и майчинство”	%	3,5	3,5	3,5
11.3.	за фонд „Трудова злополука и професионална болест”	%	0,7 /от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска/	0,7 /от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска/	0,7 /от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска/
11.4.	за фонд „Безработица”	%	1	1	1
12.	Размер на осигурителната вноска за здравно осигуряване	%	8	8	8
13.	Размер на осигурителната вноска за Учителския пенсионен фонд	%	4,3	4,3	4,3
14.	Размер на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване - професионалните пенсионни фондове	%	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд; 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд; 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд; 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд
15.	Размер на вноската за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”	%	0	0	0
16.	Размер на гарантирания минимален доход (ГМД)	лева	65	65	65

17.	Максимален месечен размер на осигурителния доход през календарната година	лева	2 600	2 600	2 600
18.	Минимален месечен размер на осигурителния доход през календарната година за самоосигуряващите се лица	лева	до 5 400 лв. - 420 лв. 5 400/6 500 лв. - 450 лв. 6 500/7500 лв. - 500 лв. над 7500 лв. - 550 лв.	до 5 400 лв. - 420 лв. 5 400/6 500 лв. - 450 лв. 6 500/7500 лв. - 500 лв. над 7500 лв. - 550 лв.	до 5 400 лв. - 420 лв. 5 400/6 500 лв. - 450 лв. 6 500/7500 лв. - 500 лв. над 7500 лв. - 550 лв.
19.	Разпределение на осигурителните вноски между осигурители и осигурени в т.ч.				
19.1.	Разпределение на осигурителните вноски за социалноосигурителни фондове между осигурители и осигурени лица (с изключение на фонд „Пенсии”)	съотношение	60:40	60:40	60:40
19.2.	Разпределение на осигурителната вноска за фонд “Пенсии” между осигурители и осигурени	съотношение	9,9:7,9 за лицата родени преди 1 януари 1960 г.; 7,1:5,7 за лицата родени след 31 декември 1959 г.	9,9:7,9 за лицата родени преди 1 януари 1960 г.; 7,1:5,7 за лицата родени след 31 декември 1959 г.	9,9:7,9 за лицата родени преди 1 януари 1960 г.; 7,1:5,7 за лицата родени след 31 декември 1959 г.
19.3.	Разпределение на здравноосигурителната вноска между осигурители и осигурени	съотношение	60:40	60:40	60:40
20.	Размер на трансфера за фонд „Пенсии” върху сбора от осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година	%	12	12	12
21.	Минимален размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст	лева	Осъвременяване по Швейцарското правило - считано от 1 юли	Осъвременяване по Швейцарското правило - считано от 1 юли	Осъвременяване по Швейцарското правило - считано от 1 юли
22.	Максимален размер на получаваните една или повече пенсии	лева	910 - считано от 1 юли	910 -	910
23.	Пенсионна политика		Осъвременяване по Швейцарското правило - считано от 1 юли	Осъвременяване по Швейцарското правило - считано от 1 юли	Осъвременяване по Швейцарското правило - считано от 1 юли

24.	Размер на месечното парично обезщетение за отглеждане на малко дете	лева	340	340	340
25.	Размер на средномесечния доход по чл. 4 от Закона за семейни помощи за деца	лева	350	350	350
26.	Размер на еднократната помощ при бременност по чл. 5а от Закона за семейни помощи за деца	лева	150	150	150
27.	Размер на еднократната помощ при раждане по чл. 6, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца в т.ч.				
27.1.	- за първо дете	лева	250	250	250
27.2.	- за второ дете	лева	600	600	600
27.3.	- за трето и всяко следващо дете	лева	200	200	200
28.	Размер на допълнителната еднократна помощ за дете с установени трайни увреждания 50 и над 50 на сто до навършване на двегодишна възраст по чл. 6, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца	лева	100	100	100
29.	Размер на месечната помощ при отглеждане на дете до завършване на средното образование, но не повече от 20-годишна възраст, по чл. 7, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца в т.ч.				
29.1.	- за първо дете	лева	35	35	35
29.2.	- за второ дете	лева	50	50	50
29.3.	- за трето и всяко следващо дете	лева	35	35	35
30.	Размер на еднократната помощ за отглеждане на близнаци до навършване на една година по чл. 6а от Закона за семейни помощи за деца	лева	1 200	1 200	1 200

31.	Размер на еднократната помощ за отглеждане на дете до навършване на една година от майка студентка, учаща в редовна форма на обучение, по чл. 8в от Закона за семейни помощи за деца	лева	2 880	2 880	2 800
32.	Размер на месечните помощи за отглеждане на дете до една година по чл. 8, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	100	100	100
33.	Размер на месечната добавка за отглеждане на деца с трайни увреждания до 18- годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20- годишна възраст по чл. 8д от Закона за семейни помощи за деца	лева	240	240	240
34.	Минимален дневен размер на обезщетението за безработица по чл. 54б, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване	лева	7,20	7,20	7,20
35.	Ниво на салдото по консолидираната фискална програма*	% от БВП	-3,0	-2,5	-2,0

* **Забележка:**

По т. 8.10. - акцизната ставка върху природния газ за моторно гориво в размер на 0,85 лв. за гигаджаул е запазена до постановяване на акт за несъответствие от Европейската комисия с правилата в областта на държавните помощи.

Приложение № 3: Консолидирана фискална програма за периода 2013-2017 г.

Показатели млн. лв.	2013	2014	2015	2016	2017
	Отчет	Очаквано изпълнение	Проект	Прогноза	Прогноза
Приходи, помощи и дарения	28 977,2	29 905,4	30 335,2	30 804,9	31 648,2
Данъчно-осигурителни приходи	22 370,3	23 398,1	24 011,8	24 638,9	25 597,4
<i>Преки данъци</i>	<i>3 901,5</i>	<i>4 280,1</i>	<i>4 399,0</i>	<i>4 537,0</i>	<i>4 748,7</i>
Корпоративни данъци	1 553,0	1 595,2	1 632,2	1 685,1	1 786,7
от нефинансови предприятия	1 415,8	1 448,6	1 487,2	1 542,1	1 625,2
от финансови институции	137,2	146,6	145,0	143,0	161,5
Данъци върху доходите на физическите лица	2 348,5	2 684,9	2 766,9	2 851,9	2 962,0
<i>Приходи на социалното и здравното осигуряване</i>	<i>6 060,2</i>	<i>6 358,9</i>	<i>6 650,0</i>	<i>6 787,2</i>	<i>6 959,2</i>
Осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване	4 256,6	4 469,0	4 609,3	4 713,3	4 856,6
Здравноосигурителни вноски	1 803,6	1 889,9	2 040,7	2 073,8	2 102,5
<i>Косвени данъци</i>	<i>11 590,7</i>	<i>11 932,4</i>	<i>12 096,7</i>	<i>12 422,4</i>	<i>12 966,0</i>
ДДС	7 366,5	7 694,4	7 741,3	7 868,4	8 210,0
Акцизи	4 055,8	4 060,0	4 180,4	4 377,0	4 578,0
Данък върху застрахователните премии	22,3	28,6	30,3	32,0	33,0
Мита и митнически такси	146,2	149,4	144,8	145,0	145,0
<i>Такса върху производството на захар и изоглюкоза</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>
<i>Други данъци</i>	<i>816,9</i>	<i>825,6</i>	<i>865,0</i>	<i>891,3</i>	<i>922,4</i>
Неданъчни приходи	3 950,5	3 433,8	3 329,5	3 449,2	3 476,9
<i>Превъзходство на приходите над разходите на БНБ</i>	<i>105,8</i>	<i>62,3</i>	<i>42,0</i>	<i>40,0</i>	<i>39,0</i>
<i>Други</i>	<i>3 844,7</i>	<i>3 371,5</i>	<i>3 287,5</i>	<i>3 409,2</i>	<i>3 437,9</i>
Приходи от такси	1 638,0	1 857,1	1 710,1	1 724,5	1 742,3
Приходи и доходи от собственост	1 442,1	978,0	1 074,5	1 057,9	1 070,6
Глоби, санкции и наказателни лихви	270,0	210,8	171,8	178,3	174,1
Постъпления от продажба на нефинансови активи	244,7	279,7	276,9	392,5	393,4
Приходи от концесии	137,0	130,0	113,7	113,9	115,9
Други приходи	113,0	-84,1	-59,5	-57,9	-58,4
Помощи и дарения	2 656,3	3 073,6	2 993,9	2 716,8	2 573,9
Помощи и дарения от страната	17,3	22,5	15,9	15,5	15,1
Помощи и дарения от чужбина	2 639,0	3 051,1	2 978,0	2 701,3	2 558,8

Показатели	2013	2014	2015	2016	2017
	млн. лв. Отчет	Очаквано изпълнение	Проект	Прогноза	Прогноза
Общо разходи и Вноска в бюджета на ЕС	30 417,9	32 898,2	32 824,1	32 950,7	33 404,0
Разходи	29 483,8	31 993,5	31 844,2	32 015,8	32 437,2
<i>Нелихвени разходи</i>	<i>28 795,0</i>	<i>31 389,2</i>	<i>30 972,5</i>	<i>30 968,4</i>	<i>31 281,6</i>
Текущи разходи	25 370,7	26 276,5	26 259,9	26 633,7	26 860,7
Заплати и стипендии	4 559,9	4 736,3	4 382,1	4 390,1	4 403,8
Заплати	4 453,7	4 599,8	4 310,5	4 318,4	4 331,9
Стипендии	106,2	136,5	71,6	71,7	71,8
Осигурителни вноски	1 369,2	1 411,7	1 311,3	1 313,4	1 316,0
Издръжка - общо	4 695,9	4 606,0	4 696,2	4 929,2	4 769,0
Субсидии - общо	1 394,9	1 520,3	1 510,5	1 230,7	1 252,9
Субсидии	1 306,8	1 431,5	1 429,7	1 149,8	1 172,1
Субсидии за осъществяване на болнична помощ	88,1	88,8	80,8	80,8	80,8
Социално осигуряване и грижи	12 640,6	13 368,8	13 477,5	13 711,4	13 950,8
Пенсии	7 762,2	8 101,6	8 373,7	8 600,2	8 837,7
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	2 199,6	2 386,3	2 328,7	2 341,1	2 347,9
Здравноосигурителни плащания	2 678,8	2 880,9	2 775,1	2 770,1	2 765,3
Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	21,4	29,3	10,5	11,5	12,5
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	17,2	28,4	19,2	19,2	19,2
Капиталови разходи	4 095,9	5 287,9	5 192,1	4 984,8	5 174,5
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи		400,6	373,0	378,0	382,8
- за икономически растеж и държавност & структурни и допълн. фискални мерки					
- по бюджетите на бюдж. организации		280,6	303,0	308,0	312,8
НЗОК		279,5	301,9	306,9	311,7
Народно събрание		0,5	0,5	0,5	0,5
Съдебна власт		0,6	0,6	0,6	0,6
- за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия		120,0	70,0	70,0	70,0
Лихви	688,8	604,3	871,8	1 047,4	1 155,6
Външни лихви	484,3	338,0	461,2	661,8	771,8
Вътрешни лихви	204,4	266,3	410,6	385,6	383,8
Вноска в бюджета на ЕС	934,1	904,7	979,9	934,9	966,8
Първичен баланс (+/-)	-751,9	-2 388,4	-1 617,2	-1 098,3	-600,2
Бюджетно салдо (+/-)	-1 440,7	-2 992,7	-2 488,9	-2 145,8	-1 755,8
Финансиране (+/-)	1 440,7	2 992,7	2 488,9	2 145,8	1 755,8
Б В П	80 281,5	81 428,4	82 406,4	84 418,3	87 398,0
Реален растеж (%)	1,1%	1,5%	0,8%	1,5%	2,3%

Показатели в % от БВП	2013	2014	2015	2016	2017
	Отчет	Очаквано изпълнение	Проект	Прогноза	Прогноза
Приходи, помощи и дарения	36,1%	36,7%	36,8%	36,5%	36,2%
Данъчно-осигурителни приходи	27,9%	28,7%	29,1%	29,2%	29,3%
<i>Преки данъци</i>	<i>4,9%</i>	<i>5,3%</i>	<i>5,3%</i>	<i>5,4%</i>	<i>5,4%</i>
Корпоративни данъци	1,9%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
от нефинансови предприятия	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%	1,9%
от финансови институции	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Данъци върху доходите на физическите лица	2,9%	3,3%	3,4%	3,4%	3,4%
<i>Приходи на социалното и здравното осигуряване</i>	<i>7,5%</i>	<i>7,8%</i>	<i>8,1%</i>	<i>8,0%</i>	<i>8,0%</i>
Осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване	5,3%	5,5%	5,6%	5,6%	5,6%
Здравноосигурителни вноски	2,2%	2,3%	2,5%	2,5%	2,4%
<i>Косвени данъци</i>	<i>14,4%</i>	<i>14,7%</i>	<i>14,7%</i>	<i>14,7%</i>	<i>14,8%</i>
ДДС	9,2%	9,4%	9,4%	9,3%	9,4%
Акцизи	5,1%	5,0%	5,1%	5,2%	5,2%
Данък върху застрахователните премии	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Мита и митнически такси	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
<i>Такса върху производството на захар и изоглюкоза</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>
<i>Други данъци</i>	<i>1,0%</i>	<i>1,0%</i>	<i>1,0%</i>	<i>1,1%</i>	<i>1,1%</i>
Неданъчни приходи	4,9%	4,2%	4,0%	4,1%	4,0%
<i>Превъзходство на приходите над разходите на БНБ</i>	<i>0,1%</i>	<i>0,1%</i>	<i>0,1%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>
<i>Други</i>	<i>4,8%</i>	<i>4,1%</i>	<i>4,0%</i>	<i>4,0%</i>	<i>3,9%</i>
Приходи от такси	2,0%	2,3%	2,1%	2,0%	2,0%
Приходи и доходи от собственост	1,8%	1,2%	1,3%	1,3%	1,2%
Глоби, санкции и наказателни лихви	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%
Постъпления от продажба на нефинансови активи	0,3%	0,3%	0,3%	0,5%	0,5%
Приходи от концесии	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%
Други приходи	0,1%	-0,1%	-0,1%	-0,1%	-0,1%
Помощи и дарения	3,3%	3,8%	3,6%	3,2%	2,9%
Помощи и дарения от страната	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Помощи и дарения от чужбина	3,3%	3,7%	3,6%	3,2%	2,9%

Показатели в % от БВП	2013	2014	2015	2016	2017
	Отчет	Очаквано изпълнение	Проект	Прогноза	Прогноза
Общо разходи и Вноска в бюджета на ЕС	37,9%	40,4%	39,8%	39,0%	38,2%
Разходи	36,7%	39,3%	38,6%	37,9%	37,1%
<i>Нелихвени разходи</i>	<i>35,9%</i>	<i>38,5%</i>	<i>37,6%</i>	<i>36,7%</i>	<i>35,8%</i>
Текущи разходи	31,6%	32,3%	31,9%	31,5%	30,7%
Заплати и стипендии	5,7%	5,8%	5,3%	5,2%	5,0%
Заплати	5,5%	5,6%	5,2%	5,1%	5,0%
Стипендии	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%
Осигурителни вноски	1,7%	1,7%	1,6%	1,6%	1,5%
Издръжка - общо	5,8%	5,7%	5,7%	5,8%	5,5%
Субсидии - общо	1,7%	1,9%	1,8%	1,5%	1,4%
Субсидии	1,6%	1,8%	1,7%	1,4%	1,3%
Субсидии за осъществяване на болнична помощ	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Социално осигуряване и грижи	15,7%	16,4%	16,4%	16,2%	16,0%
Пенсии	9,7%	9,9%	10,2%	10,2%	10,1%
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	2,7%	2,9%	2,8%	2,8%	2,7%
Здравноосигурителни плащания	3,3%	3,5%	3,4%	3,3%	3,2%
Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Капиталови разходи	5,1%	6,5%	6,3%	5,9%	5,9%
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи		0,5%	0,5%	0,4%	0,4%
- за икономически растеж и държавност & структурни и допълн. фискални мерки					
- по бюджетите на бюдж. организации		0,3%	0,4%	0,4%	0,4%
НЗОК		0,3%	0,4%	0,4%	0,4%
Народно събрание		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Съдебна власт		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия		0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Лихви	0,9%	0,7%	1,1%	1,2%	1,3%
Външни лихви	0,6%	0,4%	0,6%	0,8%	0,9%
Вътрешни лихви	0,3%	0,3%	0,5%	0,5%	0,4%
Вноска в бюджета на ЕС	1,2%	1,1%	1,2%	1,1%	1,1%
Първичен баланс (+/-)	-0,9%	-2,9%	-2,0%	-1,3%	-0,7%
Бюджетно салдо (+/-)	-1,8%	-3,7%	-3,0%	-2,5%	-2,0%
Финансиране (+/-)	1,8%	3,7%	3,0%	2,5%	2,0%
Б В П	80 281,5	81 428,4	82 406,4	84 418,3	87 398,0
Реален растеж (%)	1,1%	1,5%	0,8%	1,5%	2,3%

Приложение № 4: Тавани на разходите по отделни първостепенни разпоредители с бюджет за периода 2015-2017 г. на бюджетните организации

(в хил. лв.)

№	Бюджетни организации	2015 г.	2016 г.	2017 г.
	1	2	3	4
1	Администрация на президента	6 050,0	6 050,0	6 050,0
2	Министерски съвет	71 703,0	71 703,0	71 703,0
3	Конституционен съд	3 240,0	2 460,0	2 340,0
4	Омбудсман	2 347,0	2 347,0	2 347,0
5	Министерство на финансите	363 520,0	378 071,0	384 368,0
6	Министерство на външните работи	120 223,5	117 491,5	117 673,5
7	Министерство на отбраната	954 589,0	954 589,0	954 589,0
8	Министерство на вътрешните работи	1 031 760,0	1 072 247,0	1 072 247,0
9	Министерство на правосъдието	191 947,0	193 947,0	193 947,0
10	Министерство на труда и социалната политика	1 101 380,8	1 102 380,8	1 103 380,8
11	Министерство на здравеопазването	370 219,8	370 219,8	370 219,8
12	Министерство на образованието и науката	417 323,6	417 810,6	417 810,6
13	Министерство на културата	126 693,6	127 573,6	128 257,0
14	Министерство на околната среда и водите	43 481,9	43 481,9	43 481,9
15	Министерство на икономиката	53 609,4	56 009,4	56 009,4
16	Министерство на енергетиката	51 265,6	49 265,6	49 265,6
17	Министерство на туризма	9 264,9	11 264,9	11 264,9
18	Министерство на регионалното развитие и благоустройството	316 522,5	326 564,5	334 115,3
19	Министерство на земеделието и храните	226 984,9	244 484,8	244 484,8
20	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията	229 292,7	215 292,7	215 292,7
21	Министерство на младежта и спорта	66 253,1	66 334,0	66 394,7
22	Държавна агенция "Национална сигурност"	107 924,0	107 924,0	105 924,0
23	Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия	3 265,0	3 265,0	3 265,0
24	Комисия за защита от дискриминация	2 092,0	2 192,0	2 192,0
25	Комисия за защита на личните данни	2 256,0	2 256,0	2 256,0
26	Комисия за отнемане на незаконно придобито имущество	5 132,0	6 132,0	6 132,0
27	Национална служба за охрана	31 616,0	32 616,0	32 616,0
28	Национална разузнавателна служба	20 400,0	20 400,0	20 400,0
29	Национален статистически институт	17 452,1	17 452,1	17 452,1
30	Комисия за защита на конкуренцията	3 591,1	3 591,1	3 591,1
31	Комисия за регулиране на съобщенията	7 595,6	8 928,0	8 731,0
32	Съвет за електронни медии	1 229,5	1 229,5	1 229,5
33	Държавна комисия за енергийно и водно регулиране	3 892,1	3 892,1	3 892,1
34	Агенция за ядрено регулиране	6 278,2	9 287,2	6 935,2
35	Държавна комисия по сигурността на информацията	3 835,0	3 835,0	3 835,0
36	Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси"	40 365,8	40 365,8	40 365,8
37	Комисия за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси	1 233,0	1 233,0	1 233,0
38	Комисия за финансов надзор	10 171,8	10 171,8	10 171,8

	1	2	3	4
39	Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори	1 086,0	1 086,0	1 086,0
40	Централна избирателна комисия	2 911,0	3 411,0	3 411,0
41	Държавен фонд "Земеделие"	366 525,3	366 525,3	366 525,3
42	Национално бюро за контрол на специалните разузнавателни средства	1 334,0	1 334,0	1 334,0
43	Държавна агенция "Технически операции"	44 077,0	43 628,0	43 628,0
44	Сметна палата	15 207,0	15 207,0	15 207,0
45	Национален осигурителен институт	9 622 117,0	9 855 124,0	10 097 054,0
	в т.ч. Пенсии	8 351 600,0	8 576 652,2	8 812 200,0
46	Фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите"	1 729,3	1 875,3	2 037,1
47	Учителски пенсионен фонд	22 129,6	23 624,7	25 617,9
48	Национална здравноосигурителна каса	3 137 175,0	3 137 175,0	3 137 175,0

Приложение № 5: Препоръчителни тавани на разходите по бюджетите на Народното събрание и на съдебната власт за периода 2015-2017 г.

(В ХИЛ.ЛВ.)

№	Бюджетни организации	2015 г.	2016 г.	2017 г.
	1	2	3	4
1	Народно събрание	53 000,0	53 000,0	53 000,0
2	Висш съдебен съвет	460 000,0	460 000,0	460 000,0

Приложение № 6: Проект на размерите на бюджетните взаимоотношения (трансферите) на държавния бюджет с бюджетите на БНТ, БНР, БТА, БАН, държавните висши училища и държавните висши военни училища за периода 2015-2017 г.

(в хил. лв.)

№	Бюджетни взаимоотношения (трансфери)	2015 г.	2016 г.	2017 г.
	1	2	3	4
1	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българската национална телевизия	65 147,0	65 147,0	65 147,0
	в т.ч. по чл.70, ал.4, т.2 от Закона за радиото и телевизията	8 100,0	8 100,0	8 100,0
2	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българското национално радио	42 112,0	42 112,0	42 112,0
	в т.ч. по чл.70, ал.4, т.2 от Закона за радиото и телевизията	3 900,0	3 900,0	3 900,0
3	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българската телеграфна агенция	4 385,0	4 385,0	4 385,0
4	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на образованието и науката за бюджетите на Българската академия на науките и държавните висши училища - общо	459 026,3	459 466,4	460 016,4
4.1	- за бюджета на Българската академия на науките	72 846,9	73 287,0	73 837,0
4.2	- за бюджетите на държавните висши училища	386 179,4	386 179,4	386 179,4
5	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на околната среда и водите за бюджета на Българската академия на науките	2 550,0	2 550,0	2 550,0
6	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на отбраната за бюджетите на държавните висши военни училища	24 084,0	24 084,0	24 084,0

Приложение № 7: Тавани на разходите и/или на трансферите (нето) по сметките за средствата от Европейския съюз за периода 2015-2017 г.

(в хил. лв.)

№	Сметки за средствата от Европейския съюз	2015 г.			2016 г.			2017 г.		
		Общо разходи и трансфери (нето) к.2.1-к.2.2	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето) к.3.1-к.3.2	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето) к.4.1-к.4.2	в т.ч.	
			Разходи	Трансфери (нето)		Разходи	Трансфери (нето)		Разходи	Трансфери (нето)
	1	2	2.1	2.2	3	3.1	3.2	4	4.1	4.2
1	Сметка за средствата от Европейския съюз на Държавния фонд „Земеделие“	716 974,9	963 974,9	247 000,0	504 373,8	581 405,9	77 032,1	421 507,0	513 135,8	91 628,8
2	Сметка за средствата от Европейския съюз на Националния фонд	2 584 216,5	3 588 565,2	1 004 348,7	2 455 493,4	3 496 234,3	1 040 741,0	2 437 246,3	3 583 786,8	1 146 540,5
3	Други международни програми и договори, които са с режим на сметки за средства от Европейския съюз	123 863,4	165 723,4	41 860,0	107 284,3	140 213,3	32 929,0	95 453,3	117 884,0	22 430,7

Приложение № 8: Тавани на разходите и трансферите (нето) по държавни предприятия, включени в КФП за периода 2015-2017 г.

(в хил. лв.)

№	Държавни предприятия, включени в консолидираната фискална програма	2015 г.			2016 г.			2017 г.		
		Общо разходи и трансфери (нето) к.2.1-к.2.2	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето) к.3.1-к.3.2	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето) к.4.1-к.4.2	в т.ч.	
			Разходи	Трансфери (нето)		Разходи	Трансфери (нето)		Разходи	Трансфери (нето)
	1	2	2.1	2.2	3	3.1	3.2	4	4.1	4.2
1	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда	92 929,1	89 929,1	-3 000,0	140 000,0	74 000,0	-66 000,0	140 000,0	74 000,0	-66 000,0
2	Национална компания "Стратегически инфраструктурни проекти"	0,0	1 370,0	1 370,0	0,0	1 570,0	1 570,0	0,0	1 570,0	1 570,0

Приложение № 9: Проект на размерите на бюджетните взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините за периода 2015-2017 г.

№	Показатели	2015 г.	2016 г.	2017 г.
1	2	3	4	5
	Бюджетни взаимоотношения - всичко	2 485 635,9	2 524 187,7	2 555 450,0
	от тях:			
1.	Обща субсидия за делегираните от държавата дейности	2 066 835,9	2 082 187,7	2 093 450,0
2.	Трансфери за местни дейности	287 000,0	300 000,0	308 000,0
	от тях:			
2.1.	Обща изравнителна субсидия	264 000,0	275 000,0	281 000,0
2.2.	За зимно поддържане и снегочистване на общински пътища	23 000,0	25 000,0	27 000,0
3.	Целева субсидия за капиталови разходи - общо	131 800,0	142 000,0	154 000,0
	от тях:			
3.1.	За изграждане и основен ремонт на общински пътища	63 000,0	68 000,0	75 000,0
3.2.	Целева субсидия по методика	68 800,0	74 000,0	79 000,0